

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Jósef-körut 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.** A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadja:

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Hajza a csatornák ellen.

Budapest, november 29.

(—n—) Megindult a hajza a viziutak ellen. A csatorna-tervben olyan gazdasági koncepció lépett a közvélemény elé, mely az iparnak és kereskedelemnek épp olyan mértékben használ, mint a mezőgazdaságnak. Múltán hibettük hát, hogy ezen a téren helyreáll majd a különben ellentétes érdekek összhangja s ez összhang révén az a béke, mely a vállvetett gazdasági munkának alapfeltétele. Fájdalommal ismerjük be, hogy csalódtunk. Hallottunk a viziutak ellen hangokat, amelyek a bizalmatlanság és kételkedés mérgét hintgetik szét a hazafias aggodalom leple alatt. A közvélemény szándékos megtévesztésére, egyes érdekcsoportok felbujtására irányuló litkos mozgalom jelenségei tündeznek elő s még a sajtóban is akad organum e botor békebotoktól szolgálatára.

Azt állítják, hogy nincs szükség viziutakra, hogy kalandos vállalkozás volna hajózó-csatornákat építeni, melyeken nincs mit szállítanunk. E csatornák nyáron kiszáradnak, télen befagynak; de ha nem így lenne is: vasutaink nagyobb forgalmat képesek lebonyolítani a mainál s a vasutak leterhelésének szüksége még igen messze van. Nemzeti katasztrófával fenyegetőznek a vízbe dobandó milliókért s azzal szegik kedvét a csatorna-építésre való hajlandóságnak, hogy a viziutak forgalma csökkenteni fogja a vasutak bevételeit s két milliárdos vasuti tőkénk nem fog kamatozni. Lehetetlennek mondják a fiemei viziut kiépítését; de szükségtelemnek is, mert forgalmunk Fiumén át nem jelentékeny s a viziut kétélű fegyver: nemcsak a kivittelt, de a behozatalt is olcsóbbá tenné s idegen gabona és olasz bor özőlnének be hozzánk, hogy még erősebb nyomást gyakoroljon a saját terményeink árára.

Ugyanezekkel az érvekkel harcolnak a

vasuti szakértők félszázad óta, a német és osztrák agráriusok pedig újabban a viziutak ellen. Valótlanok az utolsó betűig. A viziutakra szükség van, mert a tömegáru olcsó szállítást követel s addig nagy forgalomról szó sem lehet, amíg a hiányok és feleslegek kiegyenlítése céljából mindazt nem mozgósíthatjuk, ami e mozgósítás által értékesíthető. Nagy tömegű, csekély értékű áruk szállítása a vasuton nemcsak korlátozott, de drága is. A vasut annyi holt súlyt kénytelen vontatni saját üzleteszközeiben, hogy önköltsége többé kerül, mint amennyit a tömegáru megbir. Még ha önköltségen aluli tarifákat nyújt is: drága a szállítás, mert az ország költségére megy s a nemzeti vagyon pocsékolásával jár. Ezért kell a szállítás természetes olcsóságát s korlátlan tömegét biztosító viziutakat beilleszteni most már a közlekedés tényezői közé.

Arra az ellenvetésre, hogy a csatornák nem lesz mit szállítani: elég volna a múlt husz esztendő forgalmi fejlődéséből következtetni a husz évre tervezett csatornaépítkezések befejezése idején várható állapotra. Elég volna az árutorlódás és kocsihány miatt megújuló panaszokra utalni; de hát a mai forgalom csak jelentéktelen része lesz annak a nagy forgalomnak, melyre az Alföldet átszelő s az ország keleti és nyugati, déli és északi részeit összekötő és a Szávan át a tengerhez vezető magyar viziutbiztonság számíthat oly árukban, melyek ma a szállítási költségek drágasága miatt egyáltalán nem is forgalmaznak, azokban az értékesíthető anyagokban, melyek ma hasznavehetlenül, kiaknázzatlanul hevernek.

A gabona csak igen csekély része a viziut tömegáruinak. Kőszén, fa, kő, trágya, műtrágya, szál- és erőtakarmány, téglá, föld, homok, agyag, cseréparu, építési anyag, tőzeg, bányatermék, vas és százféle más oly áru követeli a viziutát, mely csakis olcsón mozgósítható. Mennyire sanyli az Alföld az

olcsó tüzelőanyag, az olcsó kő és egyéb építési anyagok hiányát, míg az ország más vidékein majdnem értéktelenül hevernek e kincsek. Micsoda előnyöket nyujtana az olcsó víziközlekedés a mezőgazdaságnak s az iparnak is a nyersáru szállítása által s mily tömegekben fog megmozdulni a feldolgozásra váró anyag!

Ma is volna mit a viziutakon szállítani, ha egységes és a forgalom természetes irányainak is megfelelő viziutálózatunk volna s ha vízforgalmunkat évtizedről-évtizedre vasuti versenytarifákkal és egyebekkel mesterségesen tönkre nem tettük volna. A francia csatornák is kiszáradnak nyáron és befagynak télen s azért Franciaország kiapadhatlan gazdagságát, hatalmát, sikereit mégis csak a csatornák köszönheti. A német vízforgalom mesés emelkedésének sem állta útját a nyári vízhiány s a téli fagy; pedig a német vízrajzi és éghajlati viszonyok kedvezőlenebbek a mieinknél.

A szárazság és fagy okozta bajokhoz alkalmazkodik a forgalom. A gyors szállítást követelő áruk úgy sem a viziutát, hanem a vasutat keresik.

Vasutainknak a nagyobb forgalom lebonyolítására való képességét nem igazolják az árutorlódás és kocsihány miatt ismétlődő panaszok; ami pedig a vasuti jövedelmeknek a csatornák által való csökkentését illeti, ez egyszerű agyrem, melynek éppen az ellenkezője igaz.

A hajózó-csatornák világszerte mindentűt fokozták a vasutak forgalmát, sőt jövedelmzőbbé tették ezt a forgalmat az által, hogy az olcsó tömegáruinak önköltségen vagy azon alul való szállításától a vasut megszabadult. A m. kir. államvasutak a múlt esztendőben négyszázezer koronát fizettek rá a lisztnek Fiumébe való szállítására. Veszteség lett volna a vasutra, ha a liszt viziuton szállított volna?

T Á R C A.

Péter, Pál és Erzsébet.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: **Erdős Renée.**

Ők hárman voltak, mindég csak hárman. Péter porolta a butorokat, töltögette Pál ur pipáját, felügyelt a cselédekre, megsétáltatta Diana öngységát, a Pál ur agarát, asztalt terített, szidta a kertészlegényt és aludt.

Pál ur, ezek ellenében, lévén a gazda és a parancsoló: szorgalmasan szidta a Péter által megtöltött pipákat, jól evett-ivott és az ablak mellett álló zsöllyeszékbe telepedve újságokat olvasott reggeltől estig.

Erzsébet asszony, az urnő, rendszeren korán kelt.

Első dolga volt a kis udvarba menni és megetetni a galambokat; a második, megötlöztetni a veranda szomszjas virágait, a harmadik, friss vajjal kenni a Pál ur kenyereire melyet az jóízűen költött el a kávé mellett.

És ez így ment napról-napra. Napról-napra. Teremtőm! Azt gondolhatná valaki, hogy unatkoztak: Péter, Pál és Erzsébet.

Pedig dehogyan! Mindegyik igen jól érezte magát a saját hivatala körében.

Péter szerette a porolóját, Pál az újságjait, Erzsébet urnő pedig a galambokat.

Igy aztán csak elétek valahogy.

Nem kell azt hinni, hogy lélek nélkül való

emberek lettek volna, akiknek apró életszokásait hagyományyá érlelte az idő és egyhangúság.

Az ő életükben is volt valami, amire elfogódott szívvel gondolnak vissza: csendes, fájdalmas tragédia. De megfogadták, hogy nem beszélnek róla. Nem, soha, egyetlenegy szót sem.

Megfogadták együttesen, Erzsébet asszony sirva, halovány arccal, Pál ur keményen kifeszített vonásokkal, Péter fejet hajtva, szemlesítve.

Hallgatag, közös meggyezéssel, mintegy szövetséget kötve a nagy fájdalom ellen, mely hármukat érte.

*

Mindazáltal megtörténik néha, hogy Erzsébet elkéri Pétertől bizonyos kis kék szobának a kulcsát.

Oda bemegy halkán, óvatosan. Vigyáz, hogy a kilincs ne csattanjon, zúvár ne zörrenjen; szép, puha, virágos szőnyegen nesztelenül lopózik oda a selymes, függönyös ágyhoz, tédre hull előtte s két összekulcsolt kezét ég felé emelve susog valami láthatatlan lánynyal. Azt kéréli; mondván neki: Elégeld meg végre anyai szívemnek hosszú gyöttrődését! Hogyha él: hozd vissza. Ha meghalt, vigy engem is hozzá.

Néha meg vádolja: A te teremtőmnyed; hogy engedhetted elszakadni őt magadtól és tőlünk? Vihar ha zug, szél ha tombol: gyöngye levél megkapaszkodik az ágán; virág-szirom elbukik kelyhébe.

Csak a mi életfánk gyöngye levélkáját vitte el a vihar; csak a mi szép fehér virágunk szirmát tépte meg a vad szél, sodorta a sárba.

Istenem, istenem! Mindenható Isten! Hogy megengedhetted! Hogy élébe nem álltál tomboló

vinárnak, süvöltő szélvésznek! Szép, fehér virágunk, egyetlenegy lányunk, hogy így elvihették tőlünk, erőszakkal, titkon, éjnek éjszakáján!

A mi édes lányunk! — Nincs teneked szived...

— Asszonyom, asszonyom, — hangzik keresztül az ajtón az őrtálló Péter tiltó szava. Ugyan ne vétkezzen az uristen ellen! Ó adta, ő vette, áldassék a neve!

— Gyere be, Péter — mond az asszony — nézd, ez itt a kis könyve, amiből annyit olvasott. Nézd, emitt a kis kötője, amit maga szazgett körül. A szekrényből kiárad az ibolya-illat, mintha itt volna, mintha csak belépne, mintha már ott állna az ajtóküszöbön! Leányom! Ilonkám!

Göreszők zokogással borul le a földre Erzsébet urasszony. A másik csak áll mellette, virasztalná, de a szeme könnyel telve.

— Krisztusom, az ur jön! Itt talál. Menjünk már, asszonyom...

Es megint csak ráfordítják a kulcsot a kis kék szobára. S ki-ki a dolga után lát.

Péter zsörtölődik a kertészlegénnyel. Erzsébet a galambjait hívja.

— Tuú, tuú, gyertek ide hozzám, szárnyas állatkám, adok nektek édes, fehér buzaszemet; a kezemből vegyétek, tőlem ne féjjetek! Ettettem én, tápláltam nálatok szobbert is, jobbat is, százszor fehérebbet, százszor szelidebbet. Szívemnek vérével, ajkammak esőkjával, ringató karommal úgy elbecézgettem, mégis hogy itt hagyott! Gyertek hát ti hozzám, fehér kis galambok, tuú, tuú, gyertek!

Pál ur pedig, a harmadik szövetséges, ezalatt az újságjait bujta.

Kerek négysszázezer koronával lett volna a budapest-fiumei vonalnak nagyobb bevétele.

Nem von el a vizitát a vasutaktól semmit; mert az a tömegáru, ami ma a vasutakon mozog, vajmi jelentéktelen. Nálunk a gabona is tömegáruként szerepel s ennek gyors szállítást igénylő, vagy nem a vizitát mentén termelt részét mindig a vasut fogja továbbítani. A gyakorlati élet fényesen lecáfolta a vasutasok aggodalmait mindenütt; mert az a forgalmi lendület, mely a hajózó csatornák biztos következménye, az áruforgalom javát, az értékes árú mindenütt a vasutakra terelte s még ott is, ahol némi időleges apadás mutatkozott a vasúti forgalomban, a jövedelmezőség emelkedett.

Mesébe való tehát a vasutak jövedelmét a vizitaktól féltetni akkor, mikor éppen ezek nyújtanak módot a haszon nélkül való kedvezményes tarifák megszüntetésére s mikor éppen most az a helyzet fenyegeti a vasutakat, hogy minden ipari és mezőgazdasági érdek egyhangú óhajára még az eddigieknél is olcsóbb tarifákat adjanak. A magyar vasutas, aki a saját fejével gondolkodik, nem indul a Nördling- és Ulrich-féle könyvekben foglalt német hülyeségek nyomán. Ezeket rég lecáfolta az élet; de hivatalosan is dezavualták a porosz és az osztrák parlamentben. Nekünk az a meggyőződésünk, hogy a vizitáthálózat kifejlesztését vasutaink érdekében is kívánunk kell; mert most már csakis így biztosíthatjuk a vasutainkba fektetett nemzeti vagyon jövedelmezőségét, csakis így állhatunk ellen annak az általános áramlatnak, amely az önköltségnél is olcsóbb tarifákat követel, s azzal, hogy fog-e kamatozni a vasutakba vert két milliárd, keveset törődik. Saját jól felfogott érdekükben éppen a vasutak igazgatói követelhetnék a viziták kiépítését, mert ha forgalom lesz ebben az országban, annak a javát mindenkor a vasutak fogják élvezni.

A fiumei vizitát elé tornyosuló műszaki nehézségekkel azok igyekeznek félrevezetni a közönséget, akik még a helyszíni tájékozódásnak is hiányában, kicsinyes személyi okokból kívánunk gáncsot vetni e nagy és szép terv komoly munkásainak. Félnék az emelőgépektől, a vízhiánytól; de hallgatnak arról, hogy a Karst szakadékaikat alagutakkal is össze lehet kötni s ha Nagy Napoleon száz év előtt 4—5 kilométeres csatornaalagutakat építhetett, melyeken ma is hajóznak a franciák, — husz év alatt majd csak átfurjuk mi is valahogy azokat a rettenetes sziklakat s kijutunk a tengerre.

Elofvassa mind az egész lapot elejétől-végig. Mit vezérikkeznak odatenn az urak az ország dolgáról, a közügyekről? Mit akar a király? Mit akar a nemzet? Hogy intézik okos emberek a szegény nép dolgát? A sok szép szó, ékes beszéd, ülésezés, gyűlésezés hoz-e hasznot a magyaroknak? Elofvassa előbb a vonal alatt az apró, bolondos történeteket, amikben lehet sírni, nevetni is. Továbbá kiket kapott fel a hír sólyomrúptú szárnya? Ki lett nagy ember, tündöklő csillag a maga esze folytán? Ki bukott le, fényét veszítve a dicsőség égboltjáról mások jóvoltából? Művészetünk, irodalmunk halad-e előre a korrál? Emeli-e fényét, értékét egy-egy új név, új tehetség?

De előlvassa Pál ur a törvényszéki rovatot is. Kiket kerget tömlöc fenekére a bűn, a nyomor, a kétségbeesés? A rendőri hírek közt nézi: nem ivott-e mérget, nem dobtá-e magát a vízbe, nem ugrott-e le a magas folyosóról egy leány, vagy asszony?

Mert mindenütt, mert mindenben csak az elvesztett nyomát kutatja, a leányát, aki egy csavargó, csupaszképű énekes karján elment a világba.

Hiába! Hiába! Igazat mondott az a pár kusza sor ott a kis asztalkán, amit a szőkevény hátrahagyott nekik: Ne kerestessenek, úgy sem fognak megtalálni soha.

Nem is kerestették. Nem is találták meg. Sőt a meggyezés folytán még csak szóba se hozták. Mégis mindahárman mindég mindenképpen csak ő rá gondoltak.

Hol van? Merre jár? Hogy megy sora? Felesége lett-e annak az embernek? Vagy erkölcstelen személy módjára él-e vele együtt? Nem beteg-e, nem halt-e meg? Visszajön-e?

Es a lelkük mélyén megbocsátottak már

A német és osztrák agráriusok hűséges követői ellenben a magyar gazdák bizalmát vélik megingathatni azzal az aggodalommal, hogy ez a csatorna utat nyit az idegen gabonának és az olasz bornak is. Ha pedig az idegen gabona és az olasz bor beözönlik, terményeink árát lenyomja. Gazdáink bizonyára épp oly jól tudják, mint mi, hogy a gabona és a bor nem mozdul magától, utnak nem indul. Önként tehát se a buza, se a bor hozzánk be nem jön, ha csak be nem hozzuk. De hát ki hozza be, ha nincs rá szükség? Ameddig nincs szükségünk idegen gabonára, idegen borra, senki azt ide be nem hozza; mert csak azért, hogy itt legyen, pénz abban nem heverhet. A kereskedő, amit behoz, azért hozza be, hogy jobb áron adja el itt, mint ahogy amott vette. Vám nélkül pedig a csatornán se hozhatunk be semmit. A német agráriusok bölcsesége szerint: ne építsünk kaput a házunkra, hogy a tolvaj be ne jöhessen! Miattuk 9 millió német munkás maradna kenyér nélkül, mert ennyivel vannak többen, mint amennyi kenyeret a német föld terem. Miattuk éhen vesztet, akinek földje nincs: csak a munkabér legyen olcsó és a gabona ára legyen drága, mert ez a gazda haszna.

Nem féljük a mi józan magyar gazdaközönségünket a német befolyástól. Botor tanok a magyar nép tiszta elméjét meg nem téveszthetik. De mert a hajsza megindult, óva intjük: vigyázzon a hamis prófétákra, akik mind-egy vizitákat követelték a magyar mezőgazdaság érdekében, most pedig a kételkedés konkolyát hintegetik csak azért, mert a viziták fejlesztését célzó mozgalomnak maga a kormány állott az élére. Fél század óta pium desideriuma a magyar gazdának a vizitáthálózat kiépítése. Következtesen sürgette és a legkisebb aggodalom sem merült fel soha a hajózó-csatornák ellen. Most elérkezett a megvalósítás ideje. Hozzá kell fogunk a gyümölcsöző beruházásokhoz. Szomoru volna, ha következetlenül önmagához, éppen a gazdaközönség kételkednek e nagyszerű nemzeti munka sikerében.

BELFÖLD.

A képviselőház ülése. A képviselőház ma délelőtt tíz órakor formális ülést tartott, melyen meg egyeztetés céljára került a tegnapi elfogadott választásleirat. A felolvasás után gróf Apponyi Albert és a jegyző aláírták, majd lepecsételték a feliratot, melyet

neki százszor. Meg ők, mind a hárman: Péter, Pál ur és Erzsébet.

*

Hüvös novemberi szél rázta meg a tuskák ákocokat a nagy ebédli ablakai alatt.

Benn az ódi kandallóban pattogtak, sziporkáztak a nagy bükkfa-hasábok.

Péter egyszer-mászor bejött, hogy kampós végű piszkálóval közzé üssön a parázsnak, né tán a hamu nagyon felszaporodnék és elvonné helyét a szító levegőnek.

Erzsébet urnó ilyenkor felemelte fejét a kötéséről; a tük mozgása lassudabbá vált kezében. Erzsébet asszony a Péter fejét nézte, amely fehér lett, mint a hegyorom a hóesés után.

A Péter fejről az ura fejére tévedt el bánatos pillantása és látta, hogy az ura feje is a téli hegyorom színét viseli már.

Ha történetesen a tükörbe néz Erzsébet asszony, a saját fehér fűrtjeit is meglátja vala, de mert a tükörbe nem pillantott, csak ennyit gondolt:

— Lám, hogyan megöszült ez a két ember! Diana is, aki már nyugós volt kissé és módfelett szeszélyes: ásitozva hevert a kandalló előtt a medvebőrön, a két első lábát hosszan nyujtva el a feje fölött.

Talán káprázat volt, de úgy tetszett hirtelen mindhármuknak, hogy kocsi robog és áll meg a ház előtt.

Az eb fölemelte fejét, szemei csillogtak a nyugtalanságtól, de nem ugatott.

Péter a kandallónak vetette hátát és reszketve figyelt.

Pál ur sápadtan ejtette ki kezéből az újságot.

Erzsébet imára kulesolta a kezét.

most már fölterjeszzenek a királyhoz. A legközelebbi ülés kedden lesz, mikor az indennity-javaslat tárgyalása lesz napirenden.

Fegyverszűnet? A csütörtöki ülésre tudva-

levőleg új néppárti kirohanást vártak, mely azonban váratlanul és általános meglepetésre elmaradt. A felirati javaslatot részleteiben minden további vita nélkül fogadta el a Ház és nyilvánvaló, hogy a néppárt, amikor leszerelt, ezzel nyilvánosan is nyugtázta a maga nagy vereségét. Egyes újságok azonban — és úgy látszik, nem a maguk iniciatívájából — azt próbálták hiesztelni, hogy a néppárt nem leszerelt, hanem fegyverszünetet adott. Célozgatnak is olyanformán, hogy a szabadalvópárt egyik tagja járt közben a fegyverszünet érdekében. Először Horánszky Nándort emlegették, aki azonban kijelentette, hogy nem volt közbenjáró s erről a kérdéstről a néppárt egyetlen tagjával sem beszélt. Ma aztán egyik esti lap azt írja, hogy Vészi József járt volna közben a fegyverszünetért. Ez nem igaz. A félreértést az okozhatta, hogy a csütörtöki ülés előtt Vészi József hosszabban beszélgetett Rakovszky Istvánval, de fegyverszünetről vagy ilyesmiről egy szót sem. Elárulhatjuk, hogy mi volt a beszélgetés témája. Rakovszky István az ő szerdai beszédében egy nagyon erős kifejezést használt a liberális sajtó ellen. A csütörtöki ülés előtt, Vészi Józseffel beszélgetvén, kijelentette, hogy az a kifejezés nem vonatkozott Vészi Józsefre. A beszélgetés során aztán abban történt megállapodás, hogy Rakovszky István beszédének azt az illető passzusát, mely nem volt elég világosan stilizálva, a képviselőház naplójában ki fogja korrigálni, minden félreértést kizáró módon. Vészi József és Rakovszky István csakis erről beszélgetett, de fegyverszünetről egyetlen szót sem. A fegyverszünet tehát egyszerűen mese. Ami történt, az nem fegyverszünet, hanem a szenvedett vereség beismerése a néppárt részéről. De az egyik mese árnyékában jelentkezik egy másik mese is, mintha Széll Kálmán miniszterelnök nagyon is sietősen utazott volna Rátóton keresztül Bécsbe. Némi kárörömmel próbálják sejtetgetni, hogy a miniszterelnöknek sietős lehet magát a korona előtt igazolni. Hát ez is annyi alappal bír, mint a fegyverszünetről szóló mese. Széll Kálmán Bécsbe utazott, de odautazott Lukács László pénzügyminiszter és báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter is, ami elég világosan mutatja, hogy a bécsi utazás milyen tanácskozással érdekében történt. Minden valószínűség a mellettszól, hogy a véderőre vonatkozó kérdések lesznek Bécsben napirenden. Komikus tehát minden olyan célozgatás, hogy a miniszterelnök sietős öngazolás miatt

Hirtelen éles csengetyűhang töltötte be a házat.

— Péter! Szaladj Péter! — lihegte Erzsébet asszony, míg Pál ur keze reszketve, bizonytalanul kereste az övét.

— Ő az — susogták egyszerre, amint Péter kitámaszkodott a szobából — menybéli Ur Isten, ő az! — Aztán göresösen tapadt egymásba a kezük, reszketve, tágranyított szemekkel néztek az ajtó felé, melyen át jönne koll.

Figyelték, a lélekzetüket visszafajtozva, egymást átölelve, félig kábultan az izgalomtól.

— Milyen soká jön! — mondta Pál ur és elővette zsebkendőjét, hogy letörölje homlokáról az izgalomtól kisajtott verejték-csöppeket.

— Ez a Péter oly lassu — mondta Erzsébet és érezte, hogy le kell rognia, mert nem bírják a lábait.

Es nagy esőnd volt körülöttük, halálos nagy esőnd. Végre léptek hallatszottak. — Végre! — De csak Péter jött be — egyedül, kezében a tűzkaparával. Lassan jött és mintha tíz évet öregedett volna a rövid út alatt: csak nehezen vonszolta magát; arcvonásai fáradtak voltak.

Pál és Erzsébet rámeresztették a szemüket szótlannul, elképedve, tehetetlen kétségbeeséssel. Péter lekuporodott a tűz elé s úgy háttal fordulva, motyogta tört hangon a gazdái felé:

— Idegen utasok voltak. Eltévédtek. A plébániára küldtem őket.

S e szavakat mondva, úgy érezte, mintha mérgezett tört forgatott volna meg amazok szívében.

Egyet rugott a lustálkodó eben és morcos hangon dünnyögte neki:

— Coki odébb! Mit pirítod itt a hátadat...

ment volna Bécsbe. Kétségtelen, hogy a szordai eseményekről is jelentést fog tenni Széll Kálmán a királynak, amint ezt ő maga jelezte a képviselőházban. De a kárörömről semmi ok. Széll Kálmán sokkal erősebben áll a korona és a szabadalvópárt bizalmában, semhogy Rakovszky és a néppárt kitáskázhatná e bizalomból. S erről nagyon hamar meg fognak győződni.

Az igazságügyminiszter mandátuma. A rigyiczai kerület Latinovics Pál főispánjának kinevezésével megüresedett. Az odaváló szabadalvópárt most lejárólta a jelöltséget Plósz Sándor igazságügyminiszternek, amint azt már előre jeleztük.

A horvát-szlavon országgyűlés. A horvát-szlavon országgyűlés mai ülését, mint egy zágrábi táviratunk jelenti, délelőtt fél tizenegykor nyitotta meg Kusevics korelnök. A tegnapi ülés jegyzőkönyvének hiteltesítése után a korelnök felszólította az egyes igazoló osztályok előadóit, hogy terjeszszék elő jelentéseiket. A jelentések előterjesztése után az összes választásokat verifikálták Brencsenszki kivételével, ami a baloldalon nagy nyugtalanságot okozott. Harambasics ezt kiáltotta: *Gyalázat! Dobjanak ki mindnyájunkat!* Kusevics korelnök bejelentette, hogy mivel a többség verifikálva van, a ház holnap végleg megalakul. Az ülés tizenegy órakor véget ért. A holnapi ülés tárgya az elnök, az alelnökök és jegyzők lemondása.

A vallásalap felügyelő-bizottsága. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király a kultuszminiszter előterjesztésére gróf Szapáry Gyulát a magyar vallás-és tanulmányi alapra főfelügyelő és kezeléssel ellenőrző időleges bizottság elnökévé, Vaszary Kólos hercegprímás esztergomi bitoros érseket a bizottság társelnökévé, báró Rudnyánszky Józsefet a bizottság előadóivá, gróf Apponyi Albertet, Ernusz Kelemtet, dr. Forster Gyulát, Horváth Nándort, Lippich Gusztávot, Lukács Antalt, gróf Majláth Józsefet, Makfalvay Gézát, dr. Samassa Józsefet, dr. Schlauch Lőrincot, dr. Szivák Imrét és gróf Zichy Nándort pedig a bizottság tagjaivá nevezte ki. A kinevezés november 1-től számított három évre szól, abban az esetben, ha időközben az alap kezelésének ellenőrzése dolgában más intézkedés nem történik.

Mandátumok a Kuria. A Kuria holnap délelőtt tárgyalja az első választási petíciót és pedig a báró Gager Miksa galgóczi választása ellen beadottat. Ebből az alkalomból közöljük az összes megtámadott mandátumok tárgyalási napját, melyből csak három dátum hiányzik még, mert Brezovay László (Mezőkövesd), Bodóky Zoltán (Gyula) és dr. Molnár Jenő (Szentcsanak) mandátuma ügyében a Kuria még nem tüzte ki a tárgyalás napját.

A tárgyalási napjár a következők:
December 5-én: dr. Werner Gyula Magyar-Igen. Előadó: Losonczy bíró. 7-én: dr. Pavlovics Ljubomir Török-Bécs. Előadó: Fittler bíró. 9-én: báró Bánhid Antal Kis-Jenő. Előadó: Ádám bíró. 10-én: Miksa Imre országgyűlési képviselő Felvinczen. Előadó: Bolgár bíró. 11-én: Fogarassy Zsigmond Halmi. Előadó: Ádám bíró. 12-én: dr. Nosz Gyula Szepes-Szombat. Előadó: Kelemen bíró. 13-án: Orley Kálmán Margitta választó-kerület. Előadó: Zachár bíró. 16-án: Falasck János, Verbó. Előadó: Zachár bíró. 17-én: Maklái Zsigmond országgyűlési képviselő, Akosfalva. Előadó: Nagy bíró. 18-án: Enyedi Lukács, Tápé. Előadó: Zachár bíró. 19-én: Kiss Ferenc országgyűlési képviselő és Zrametsky választási elnök ellen, Szolnokon. Előadó: Ástalos bíró. 20-án: Farkas Abraham országgyűlési képviselő, Rimaszombat. Előadó: Zachár bíró. 23-án: gróf Dessenffy Emil, Szempoz. Előadó: Fittler bíró. 28-án: dr. Gorove László, Végvárt. Előadó: Kelemen bíró. 30-án: Dr. Egrý Dezső országgyűlési képviselő, Pécsváradon. Előadó: Fittler bíró.

Január 8-ikán: Gróf Teleky Domokos Deésen. Előadó: Fittler bíró. 10-ikén: Konkoly-Thege Miklós országgyűlési képviselő és Csetlő Béla választási elnök ellen Tatán. Előadó: Ádám bíró. — Beck Marcel országgyűlési képviselő Naszodón. Előadó: Kelemen bíró. 13-ikán: dr. Vancsó Gyula országgyűlési képviselő Mária-Radnán. Előadó: Bene bíró. 14-ikén: gróf Teleky Sándor országgyűlési képviselő, Barabás Sámuel református lelkész, Bárdy Károly takarékpénztári könyvvizsgáló és Szabó Gusztáv szolgabíró ellen Magyar-Láposon. Előadó: Kelemen bíró. 15-ikén: Hámosi László országgyűlési képviselő Vizaknán. Előadó: Beck bíró. 16-ikán: Rakovszky István Csornán. Előadó: Losonczy bíró. 20-án: Kovács Pál orsz. képvis. Érsekújváron. Előadó: Fittler bíró. 21-én: gróf Zichy Jenő orsz. képvis. Szekesfehértváron. Előadó: Losonczy bíró. 22-én: Bedő Albert ellen Székely-Keresztúr. Előadó: Bene bíró. 24-én: Dókus Ernő orsz. képviselő, id. Mezei Gyula birtokos és Miklóssy István választási elnök ellen Sátoralja-Ujhelyen. Előadó: Ádám bíró. 24-én: Dr. Szálló Géza ellen Letenyén. Előadó: Kelemen bíró. 27-én: Dr. Baross János orsz. képviselő és Csémei Antal választási elnök ellen Csongrád. Előadó: Tergovics bíró. 27-én: Dr. Lendl Adolf országgyűlési képviselő, Temes-Rékas. Előadó: Beck bíró. 28-án: Reich Aladár országgyűlési képviselő, Baja. Előadó: Nedeckzy bíró. 29-én: Várdy Károly orsz. képvis.

viselő, Görgön. Előadó: Tergovics bíró. 30-án Jakabffy István orsz. képvis. Szalkán. Előadó: Nedeckzy bíró. 31-én: dr. Samassa János orsz. képviselő, Kápolnán. Előadó: Fittler bíró.

Február 3-án: Szentiványi Gyula orsz. képvis. Aranyos-Medgyén. Előadó: Beck bíró. 5-én: gróf Forgách Antal, Balassa-Gyarmat. Előadó: Gyárfás bíró. 7-én: báró Harkányi János, Facseten. Előadó: Ástalos bíró és gróf Karásonyi orsz. képvis. Zichyfalva. Előadó: Ádám bíró. 10-én: dr. Darányi Ferenc orsz. képvis. Baksa. Előadó: Ádám bíró. 12-én: Szivák Imre orsz. képvis. Fehértemplom. Előadó: Ástalos bíró. 13-án: Gróf Teleky Gyula országgyűlési képviselő, Barényi Jenő választási elnök, Grodzki Odön főszolgabíró ellen Okörmezőn. Előadó: Zachár bíró. 14-én: Ifj. Eggenhoffer József Nemes-Ocsán. Előadó: Nagy bíró. 19-én: Tormay Károly országgyűlési képviselő ellen Baranya-Szent-Lőrinczen. Előadó: Nagy bíró. 21-én: Szombathy György orsz. képviselő, Józsháshelyen. Előadó: Nagy bíró. 24-én: Luby Béla orsz. képviselő, Csengeren. Előadó: Gyárfás bíró. 27-én: dr. Nagy Mihály országgyűlési képviselő Kecskeméten. Előadó: Nagy bíró.

Március 4-én: Ajtics-Horváth Dezső országgyűlési képviselő Vágvecsén. Előadó: Gyárfás bíró. 7-én: Wittmann János országgyűlési képviselő. Szent-Anna. Előadó: Kelemen bíró. 11-én: gróf Andrássy Géza országgyűlési képviselő Rozsnyón. Előadó: Losonczy bíró. 18-án: Szemer Miklós országgyűlési képviselő, Sántha Dezső v. elnök ellen Tasnádon. Előadó: Ástalos bíró.

KÜLFÖLD.

Uj vatikáni nagykövetség. Megirtuk néhány nappal ezelőtt, hogy gróf Revertera-Salandra, vatikáni nagykövetség, otthagyja állását, helyébe pedig Szécsen Miklós, a külügyminisztérium első osztályfőnöke kerül. Mint ma egy bécsi távirat jelenti, a kinevezés megtörtént. Reverterának a király a Szent-István-rend nagykeresztjét adományozta.

Temerini gróf Szécsen Miklós fia néhai gróf Szécsen Antal volt udvari főmarsallnak és a Magyar Tudományos Akadémia tagjának. Született 1857. november 28-án Bécsben. Több rendjel birtokosa, azonkívül titkos tanácsos. Az udvarnál grata persona.

A lengyelek üldözése. A wreschani kegyetlen ítélet szaporán termi gyümölcseit. Az egész világ összes lengyelei ismét szolidarisznak érzik magukat a poroszok gyűlöletében. A galiciái nemetellenes mozgalom, mint Lembergben jelentik, mind jobban ngyobodik. Tegnap a galiciái kereskedők felhívást tettek közzé, amelyben felszólítják az összes kereskedőket, hogy szüntessék meg a német kereskedőkkel való mindenemű összeköttetésüket és a nélkülözhetetlen külföldi cikkeket Franciaországból vagy Angliából szerezzék be. Mindazokat a kereskedőket pedig, akik nem e felhívás szerint cselekszenek, bojkottálni fogják.

A wreschani iskolai tüntetések ügyében elítéltek számára már tetemes összeg gyűlt egybe. A gyűjtés tovább folyik. Számos kávéháztulajdonos, koremsáros és kereskedő a célra folajánlotta napi bevételét 1—2 százalékát. A lembergi városnádcs ezer koronát szavaozott meg ugyanerre a célra. A novemberi fölkelés hetvenedik évfordulójának emlékünnepe egész Galiciában nagyban készülődnek, hogy ezzel Poroszország ellen táplált ellen-szenvenőknek minél ünnepélyesebb módon és tüntető formában adjanak kifejezést.

Románia programja. Mint tegnap jelentettük, a román országgyűlést megnyitotta Károly király. Ez az esemény ismét Románia programjára, politikai és közgazdasági helyzetére tereli a figyelmet. Amint a királyi trónbeszéd is kiemeli, a helyzet súlypontja az államháztartás maradandó rendezésében keresendő. A kormány 25 millió korona törlésével a kiadásokat 2184 millióra szorította le. Általános vélemény szerint ez az állapot sokáig nem tartható fenn, mert az államháztartás szükséglete hamarosan túl fogja lépni a Sturdea által megszabott határt. Annnyival inkább, mert a 25 milliót úgynevezett megtakarítás jelentékenny része szükséges kiadások elhalasztásából áll és azonfelül a kinevételnek számos számlatartozása van, amit két év múlva szerződésszerűleg katonatul ki kell egyenlítenie. A közgazdasági helyzet a jó termés ellenére sem javult, a bevételek emelkedésére tehát alig lehet számítani. Ennek folytán a kormány kénytelen lesz a takarékoskodás mellett gyökeres újításokkal az állam bevételeinek fokozásáról gondoskodni. Ezek közé tartozik első sorban az adóreform, a nagy jövedelmek fokozatos megterhelésével és liberális közgazdasági politika az olesó külföldi tőke beözönlésének lehetővé tételével. A nemzeti-szabadalvú kormányt a most megnyitott ülésszak alatt egyedül arról az oldalról fenyegetheti veszedelem. A pártpolitikai viszonyok ugyanehi elég kedvezők a kormányra nézve. A nemzeti-szabadalvú pártban az ifjú-liberális disszi-densek, az 6-liberalisok és a szocialisták között fennforgó ellentétek nem igen fognak kiélesedni, mert mindenki tudja, hogy Sturdea megbuktatása

egyértelmű a nemzeti-szabadalvú párt megbuktatásával. Az ellenzéken lévő 6-konzervatív és ifjú-konzervatívek között pedig olyan ádáz harc dúl, hogy egymhar szó sem lehet egyesülésükről és olyan akciójukról, amely végzetes válnatnék a Sturdea-kabinetre nézve. Ez tehát nyugodtan dolgozhatik legfőbb feladatának megoldásán: az állam-pénzügyoinek végleges rendezésén.

A modernizáló Balkán. Uj alkotmányos tervek álmodoznak a Balkán különböző részein, merész tervekről, olyanokról, amelyeket a leg-műveltebb országokban sem mertek megvalósítani. A Balkán nem hiszi el, hogy nincs ugrás a természetben. Sőt nem okult azon sem, hogy egy pár Balkán-állam már ugyancsak megjárta a korai alkotmányosival. Elég csak Szerbiára és Bulgáriára utalnunk. S ime, ugyanabban a Szerbiában és ugyanebben a Bulgáriában süttöttek ki újabb progressziós terveket. Ime, itt következnek rövid vázlatban.

A szerb szenátus tegnapi ülésén Pavlovics szenátor betérjesztett egy javaslatot, hogy adják meg az asszonyoknak is a szavazati jogot. Ez az indítvány hosszas élénk vitára adott okot és sokan voltak, akik nagy hévvel keltek a női jogok védelmére. Végre szavaztak az indítvány fölött és az eredmény az volt, hogy Pavlovics javaslatát tíz szó többséggel elvetették. A metropolita és valamennyi püspök az indítvány mellett szavazott. Ugy látszik, Szerbiában Masim Draga trónrajutása óta hatalmasan megerősödött a feminista áramlat.

Még fantasztikusabb a másik terv, amely egyenest meg akarja gyarapítani Európát egy új köztársasággal. Még pedig Balkán-köztársasággal! Nos, ez a kísérlet nem is volna érdektelen. Az anarkhizták az új köztársaság láttára bizonyára kijózanodnának ideáljaikból.

A tervről egy orosz lap, a pétervári Szvet szófia levele ad hírt. E szerint a bolgár-macedon liga új tervet dolgozott ki, amelynek alapján követeli, hogy Macedonia köztársasággá kiáltassék ki. A terv, melynek jelszava: A macedonok Macedoniája — a következő 11 pontból áll:

1. Az összes macedon vilajetek (Szaloniki, Monasztir, Szkopje stb.) egy Törökországtól független köztársaságú föderációvá egyesítetnek.
2. A közigazgatás egy népszavazással megválasztott tanácsra bízatik, amelyben az összes vilajetek egyenlő számú képviselőket küldenek.
3. Teljes községi autonómia az összes vilajetekben.
4. Külön föderációs hadsereg szervezése és helyőrség gyanánt nemzetőrség szervezendő.
5. A lakosság, tekintet nélkül a nemzetiségre és vallásra, egyenlő jogokkal bír.
6. Progresszív adórendszer.
7. Korlátlan sajtószabadság.
8. A lakás abszolút sérthetlensége.
9. Minden vilajet hivatalos nyelve az, amelyiket a lakosság többsége beszéli.
10. Minden egyház autonóm joggal bír és minden község tartozik iskoláról gondoskodni.
11. A köztársaság elnökét öt évre választja a lakosság.

A macedon-bizottság kijelenti, hogy csakis ennek a tervnek keresztülvételével lehet megakadályozni Macedóniában a forradalom kitörését.

A forradalom kitörése! Azt hisszük, hogy egy macedoniai forradalom sokkalta ártatlanabb dolog lenne, mint az ilyen rendezett macedon köztársaság ...

Wolf lemondása.

Budapest, november 29.

Az osztrák Reichsrath fő-ordítója, a nagy-tüdeji és igen goromba Wolf lemondott mandátumáról. Ez ugyan sem nem lendit Ausztria ügyein, sem meg nem ingatja az osztrák politika oszlopait, mégis érdekes, még pedig mint körtünet, mint jele egy világszerte uralkodó nyavalyának: a demagógia erkölestelenségének. Ime, most Bécsben is kitűnt, hogy a morál nevében leghangosabban kiabálókkal egyuttal az erkölestel leg-szenyenebb emberek is, amit különben már Franciaország, Németország, Olaszország hirhadt politikai szájhőseinek példáiáról már rég levontunk. Sőt hazánkban is találunk erre kisebb kaliberű bizonyítékokat.

Wolf ur ugyanis nem önként hagyta ott gorombakodásainak színhelyét, az osztrák parlamentet, hanem mennie kellett, még pedig erkölestelen üzemek miatt. Azt szennyezte be, aminek hiányát mindig hangos szóval vetette mások szemébe: a tisztességet és erkölest. Bukásában még csak tragikum sincs. Részvét nélkül engedik őt a magánélet szűkeségébe vonulni.

Erdekes, hogy az ir nacionalisták egykori vezére Parnell, nyolc esztendővel ezelőtt hasonló körülmények közt volt kénytelen legnagyobb ellenzéki sikereinek közepette visszavonulni a politikai élettől.

Wolf esetéről ma a következő tudósítások érkeztek:

Bécs, november 29.

Wolf nagynémet képviselő, az *Ostdeutsche Rundschau* szerkesztője, lemondott mandátumáról. Elhatározását levélben tudatta gróf Vetter képviselőházi elnökkel, ki azt a Reichsrath mai ülésén felolvasta. A levélben a lemondott képviselő nem okolja meg lépését. Párthívei azzal magyarázzák lemondását, hogy ily módon több időt akar nyerni arra, hogy lapjának szentelhesse tevékenységét. Képviselői körökben a lemondást kapcsolathozzák azzal a párbajjal, melyet Wolf a minap Seidl augsburgi nagynémet tanárral vívott. A párbajra diskrekrét természetű családi ügy adott okot s erre vezethető vissza Wolf lemondása is, amelyet, hír szerint, a nagynémet-párt elnöke, *Schönerer* is előmozdított.

Seidl tanár ugyanis a mult esztendőben nőül vette *Tschan* nagynémet képviselő leányát. Wolf, aki a család régi barátja, esketési tanu volt. Kevésse az esküvő után Seidl elhagyta feleségét, mert a házasság tekintetében differenciák támadtak köztük és apósa közt. Wolf képviselő közbenjárta a vő és az após között, hogy kibékítse őket egymással. E közben — így beszélnek — bensős viszonyba jutott Seidl feleségével. Wolf közbenjárásának megvolt az eredménye. Seidl kibékült apósával és visszavette feleségét. Pár nappal utóbb azonban ismét kiűzték a vizsály. Seidl megtudta, hogy mi történt felesége és Wolf között. Feleségét és Wolfot feljelentette házasságtörés miatt s ez utóbbinak levelet is írt, melyben gazembernek mondja. Mikor viszont Wolf felesége megtudta a dolgot, vádlopört indított férje ellen.

Azt beszélnek, hogy Wolf rövid időn belül cseh tartománygyűlési mandátumáról is le fog mondani és semmiféle mandátumot többé nem vállal. Wolf képviselőház egyik legismertebb tagja volt. *Badeni* miniszterelnökkel vívott párbaja nagy népszerűséget szerzett neki. 1897. november 27-én, amikor a rendőrség behatolt a képviselőháza, Wolfot letartóztatták és karhatalommal kivitték a teremből.

Bécs, november 29.

Az *Alldeutscher Verband* már tegnapi ülésén foglalkozott Wolf ügyével.

Wolf felesége ugyanis az utóbbi időben sűrűn eljár *Schönerer*hez, aki már hosszabb ideje nem a legjobb viszonyban van Wolffal és azzal vádolta férjét, hogy nyilvános házasságtörésével súlyosan kompromittálja családját. *Schönerer* ennek következtében tegnapra összehívta pártját. *Schönerer* kijelentette, hogy oly képviselő, aki ellen két házasságtörési feljelentést tettek, nem maradhat a párt tagja.

Mára szintén ülés volt összehívva melynek a lemondás dolgában határozni kellett volna. Azt beszélnek, hogy Wolf mai lemondó-levelével meg akarta előzni a párthatározatot. Wolf az utóbbi időben alig jelent meg a képviselőház ülésein.

Az osztrák helyzet.

Bécs, november 29.

A cseh képviselői körök új számítanak, hogy a költségvetési bizottság december 17-éig, amikor a karácsonyi szünet kezdődik, a költségvetésnek csak felét tárgyalja le, másik felével pedig csak január végéig fog elkészülni.

Bécs, november 29.

A képviselőház mai ülésén *Hartel* közoktatásügyi miniszter több interpellációra válaszolt, köztük a lengbergi egyetemen történt eseményekre vonatkozó interpellációra, amelyre nézve kijelenti, hogy a büntös diákok ellen elrendelte a vizsgálat leggyorsabb fogantatását, hogy az előadásokat mielőbb zavartalanul meg lehessen kezdeni.

A ház azután áttért a határidőszület eltiltása tárgyában benyújtott sürgős indítványok tárgyalására. *Peschka*, *Steiner* és *Kittel* indítványukban azt mondják, hogy a kormánynak a mezőgazdasági terménytörzsdék reformjára vonatkozó törvényjavaslata nem alkalmas a tárgyalásra. A sürgős indítványok szerintök az inséges mezőgazdák helyzetének javítását célozzák. Az az aggodalom, hogy Ausztria egész határidőszülete Magyarországra terelődik, alaptalan és meglehet, hogy Magyarország is kénytelen lesz az agráriusok befolyása alatt a bianco-határidőszület eltiltani.

Giovannelli földmivelségi miniszter a kormány nevében már egyszer kifejtette, milyen álláspontot foglal el a kormány a gabona-határidőszület és a mezőgazdasági terménytörzsdék kérdésében és akkor egyuttal kilátásba helyezte, hogy nemsokára törvényjavaslatot fog benyújtani ebben a tárgyban. Ezt a törvényjavaslatot azóta be is nyújtották és a közgazdasági bizottság albizottságnak adta ki tárgyalás és jelentéstétel végett. A kormány teljesen elismeri ennek a kérdésnek nagy fontosságát és sürgőségét, örömet támogatja a közgazdasági bizottságot tanácskozáisaiban és maga is részt vesz benne,

de ez idő szerint nem lát okot arra, hogy a kormány az indítványok sürgősségét (Közbeszólások. Elnök csöngel), amelyek most be vannak nyújtva, pártolja, annál kevésbé, mert az az ut, amelyet az indítványozók választottak, nem gyorsítja a cél elérését, a gabonával való törzsdékét megakadályozását. Válaszol azután a miniszter a személye és nevezetesen báró *Beck* osztályfőnök ellen intézett különböző támadásokra.

Kink lovag szerint a határidőszület egyszóval eltörölése nem hasznos a mezőgazdaságra nézve. A forgalomnak azonban ártani fog és amíg Magyarországon ugyanily törvényt nem hoz, addig ő nem pártolhatja a határidőszület eltörölését.

Herzmanski jelenti, hogy a földmivelők csak a képviselők hívására várnak, hogy ezrével, sőt milliószámra megjelenjenek a Ringstrassén, hogy erőszakkal követeljék amit önként nem akarnak nekik megadni. A határidőszület eltörölése nem méltánytalan követelés és senkinek sem árt.

A vita ezzel befejeződött s a ház *Hagenhoffer* sürgősségi indítványát, amelyben az összes indítványozók megegyeztek, 280 szavazattal 7 ellenében elfogadta. Ez az indítvány így szól:

A kormány felhívatik, hogy a törzsdék reformjára vonatkozó törvényjavaslatot vonja vissza és a közgazdasági bizottság megbízik egy törvényjavaslat kidolgozásával mely a gabonában és őrlelési termékekben való határidőszületet a törzsdén belül és kívül teljesen megszünteti és a törvény áthágását szigorú szabadságvesztés-büntetésekkel sújtja.

Az indítvány, melyet érdemben is elfogadtak, hat héten belül terjesztendő a ház elé sürgős tárgyalás végett.

Bécs, november 29.

A belügyminisztérium egy rendelettel felhívja a tartományi főnökök figyelmét az általános gazdasági helyzettel összefüggésben álló munkahiányra, melynek hatásai a tél beálltával előreláthatólag még súlyosbodnak és utal arra, hogy a kormány az építési és beruházási program hiteleinek felhasználásával jelentékeny megrendeléseket igyekszik juttatni az iparnak.

A délafrikai szabadságharc.

Budapest, november 29.

Hamilton tábornok, a délafrikai angol hadsereg új vezérkari főnöke, tegnap Fokvárosba érkezett. Ott megpihen néhány napig s aztán Pretóriába utazik. Arról eddig semmi hír sem jött, hogy kit fog *Hamilton* Délafrikában helyettesíteni s ki az a régi vezérkari főnök, akinek helyét *Hamilton* foglalja el. *Alighanem* maga a generálistiszimusz, lord *Kitchener* az, aki szépen helyet enged az új tábornoknak. Egyleg tagadják ugyan Londonban a fővezér-cserét, de hisz ott már egyéb igazságokat is letagadtak. Minden valószínűség szerint *Hamilton* tábornok átveszi Pretóriában *Kitchener*től a fővezérséget, amivel nemcsak hadviselési, de politikai változás is fog járni. Londoni hírek szerint ugyanis *Hamilton* az angol kormány újabb békefelajánlása vizsei magával a boerokhoz. Ez annyit jelentene, hogy *Chamberlain* csakugyan „belefaradt már a politikába” s az angol kormányban az okosabb elemek kerekedtek felül. Ebben az esetben természetesen nem maradhat meg Délafrikában fővezérnek *Kitchener*, aki legutóbbi próklamációjában büszkén tudtára adta a boeroknak, hogy föltételeiből nem engedhet egy mákszemnyit sem. De *Hamilton*, aki eddig semmiféle irányban sem volt angazsálva, könnyen megteheti a béke felé azokat a lépéseket, amelyeket *Kitchener* nem tehet meg.

London, november 29.

A *Standard* egy távirati értesítése szerint *De Wet* boer tábornokot kinevezték a boer sereg katonai főfelügyelőjévé. *De Wet* már el is foglalta állását és most sorra látogatja a boer kommandókat, valamint a boerok által megszállva tartott kerületeket.

London, november 29.

A diplomácia körében biztosra veszik, hogy az angol kormány bukása sokáig nem kérik. Különben a walesi herceg képviseli azt a felfogást, hogy amíg a jelenlegi kormány áll az ügyek élén, békéről álmodni sem lehet. Biztos hírei érkeztek az udvarnak, hogy a boerok veszteségeiről közzétett jelentések nagyobb részét a londoni hadügyminisztériumban gyártják. *Kitchener* már több ízben tiltakozott ez eljárás ellen. *Az udvarnál nagy a felháborodás Chamberlain és Brodrick* ellen.

Pétefvár, november 29.

Az itteni újságoknak azt táviratozzák Londonból, hogy *Chamberlain* legközelebb le fog mondani gyarmatügyi miniszteri állásáról.

London, november 29.

Pierson boer tábornok, kit *Roosevelt*, az Egyesült-Államok elnöke szombaton kihallgatáson fogad, *Kruger* elnöknek formális intervenció iránti kérelmét fogja előterjeszteni.

Johannesburg, november 29.

Mikor az angolok Pretóriát megszállták, az ottani pénzverő-hivatalban 28.000 uncia aranyat találtak, amelyet a boer kormány a bányáktól rekvirált volt. Ezt az aranyat most visszaadják a tulajdonosoknak. A hatóságok közhírré teszik, hogy a dinamit árát október elsejétől kezdődő hatálylyal ládánként egy font sterlinggel leszállították és ennek következtében a bányáknak az elhasznált dinamit árából a mai napig 9000 font sterlinget visszatérítenek.

London, november 29.

A *Times* jelenti Pretóriából 27-iki kelettel: A végrehajtó-tanács mai ülésén elhatározta, hogy bizottságot küld ki az aranybányákról szóló törvény tanulmányozása és kiegészítő, vagy módosító indítványok előterjesztése végett.

London, november 29.

Ritchie belügyminiszter tegnap Croydonban beszédet tartott, amelyben azt hangoztatta, hogy teljesen elferdítették *Salisbury*ynak a Guildhallban tett azt a nyilatkozatát, hogy a boeroknak semmiféle függetlenséget nem lehet adni. *Salisbury* azt mondotta, hogy ezeknek a köztársaságoknak nem lehet többé olyan külön létük, mint eddig volt. A kormány nem ajánlhat fel a boeroknak másodsorú olyan feltételeket, amelyeket már egyszer visszautasítottak. Ha azonban valamelyik tábornok, aki fegyveres boerokat képvisel, olyan ajánlatot tenne, amelyek valamilyen megfelelően az annak idején visszautasított feltételeknek és azt fejeznék ki, hogy a boerok beérik reprezentációs kormánnyal, akkor — mondja a miniszter — ez az ajánlat alapjául szolgálhatna a békekötésnek.

Ritchie beszédét úgy magyarázzák, hogy ez a békekötés utjának egyengetése.

Köln, november 29.

A *Westpreussisches Volksblatt* egy angol tiszt levelet közli, aki azt írja, hogy a legutóbb fogságba jutott boeroknak angol gyárakból való fegyvereket és töltényeket találtak. Már rá is jöttek a dolg nyitására az angol táborban. Nem egyszer történt ugyanis, hogy *Port-Elisabeth* és Fokváros kikötőjében khaki-egyenruhás, angol tiszteknek öltözött boerok vették át az angol hadseregnek küldött legyver- és töltényszállítmányokat s erős ledezettel vitték a boer táborba.

HIREK.

Milanyik Bélát nem lövik agyon.

Be kellett cammognunk a huszadik századba, hogy végre komoly szó essék az új katonai büntetőtörvénykönyvről. Olyan szó tudniillik, aminek sulya van s aminek a nyomán már csinálják vagy talán már el is készítették ezt a nevezetes könyvet. Eddig tudniillik csak jogászok és drámaírók foglalkoztak azzal az iszonyu, félszeg törvénykezéssel, amivel katonák itélkeznek a kezeik közé került szerencsétlen itélkezési alany felett. S jajgatnak a humanisták, bajukat tépték kinjokban a prókátorok, s nem egészen hiteles tanuk állításai szerint az utóbbi idők igazságügy-miniszteri sirva átkozták meg a gyermekségük bölesőjét, hogy meg kellett érniük a kormányzatuk határain belül olyan itélkezést, amiben egy rendesen nem nagy jogi tudással föllegyverkezett auditor kezébe van letéve főbenjáró esetek megítélésében a vád is és a védelem is. — Mindez azonban semmit se használt az új büntetőtörvénykönyv ügyének. A civil beszélhet, míg megkékül, arra ugyan még a fülét se mozdítja meg a katoná, sőt minél tovább beszél a civil, annál idegeesebbé lesz az igazi harci, mivel-hogy csakugyan botrány az, hogy egy Csemegi vagy Szilágyi Dezső vagy Eötvös Károly-forma jogász megkritizálni merészkedik a katonák itélkezési dolgát. Szép lassan, nagyon lassan maguknak a katonáknak kellett rájönni arra, hogy az ember szabadsága és az ember élete fölött nem lehet csak egy mirnix-dirnix itélkezni. Nagy a tét és súlyos bűn a hamis játék. Pedig hát bizony nem egyéb ez a fura itélkezés. Vagy ha egyéb, hát tessék megesketni az auditor urat, hogy mikor mond igazat, amikor

vádol vagy amikor véd. Mikor jóhiszemű, mikor rosszhiszemű, mert a két szempont egy emberi okoskodásba nem fér meg — és az összekavarodás miatt születnek meg azok az ítélkezési esodaállatok, amilyenről például itt szó van.

Egy Milanyik Béla nevezetű rosszesont szolgált a kassai ezredben. Verekedő és korhely. Haszerét tehette, kiszökött a kaszányából egy ital borra, ami nála körülbelül azt jelentette, hogy amikor már teleltta magát, belekötött a civilekbe, léket vágott rajtuk a bajonettel s ugyanezt a nagyobb virtusokért megeselekedte a katonai órártalal is, ami utánantem, hogy hazavigye. Milanyik Béla veszedelmes legénynek bizonyult, de nem a szó diffamáló értelmében, hanem csak úgy, ahogy a falujában legénykedett a bicskával. Milanyik Béla tisztán arravaló embernek látszik, akinek ki kell tombolnia magát s akit aztán egy jámbor fehéreseléd beoktat a komoly embereket megillető járomba. — A katonák azonban nem voltak hajlandók bevárni ezt az időpontot s miután Milanyik Béla több rendbeli lecsukás után is csak kirántotta a bajonettet polgárra és, ami már sokkal súlyosabb elbírálás alá esik, katonára egyaránt, de mindig csak az ital bor után — újra összeülték törvényt tartani fölötte. S a jó mulató, virtuos Milanyik fiut elítélték... (tessék megfogadni az asztalba, mert az ítélet nagyon katonás) elítélték golyó általi halálra. — Egy ilyen Milanyik Béláért száz labancot adott volna vissza cserébe Rákóczy Ferenc — ezek a mai labancok agyon akarták löni. Anyyira akarták, hogy az ítéletet helybenhagyta a hadtestparancsnokság is, ami szintén érdekes fórum. Néha kiírja az árlejtést a zabra, szélnára, kötőfékre, néha pedig ítélkezik. Szóval, afféle vegyes bizottság. Jogot is tud, adminisztrálni is tud s alkalomadtán hadakozik is. Mi mindenhez értenek...

A familia azonban nem nyugodott bele abba, hogy a fenegyereket csak úgy elföldeljük, hát kegyelemért folyamodott a királyhoz. Szóval, a fiu büneinek jogszerinti megtorlását megfölebbezte a véletlenséghez. A kegyelem tudniillik a törvénykezésem kívül esik. Vagy felette van, vagy alatta, de nincsen benne. Az ítéletnek olyan tisztának, világosnak és minden józan agy számára egyszerre felfoghatónak kell lenni, hogy azon már csak ronthat minden olyan idegen beavatkozás, ami nem jogi alapon áll. Ha van olyan körülmény, ami különösen terhelő az elítélte nézve, azt éppen úgy a bírónak kell meglátni, mint ahogy az ő feladata mérlegbe vetni az enyhítő körülményeket. Miért lássa meg azt Bécsben ő felsége a király, amit nem vett tekintetbe Kassán a vádlottal szemtől-szembe álló ítélkező bíró?...

Milanyik Béla sorsa a törvény elbíráása után ilyen körülmények közé jut, kényre-kedvre. Milanyik Béla az arra hivatott komoly és szűkező bírói ítélkezés után az élet és halál kérdésében ki van szolgáltatva egy csomó véletlen eshetőségnek... No hát ilyen viccet még se szabad csinálni az ítélkezésből.

Ezutal a vice jól sült el. Milanyik Béla kegyelmet kapott — s miután megjött az írás Bécsből, hogy nem kell agyonlöni, ugyanaz a bíróság elítélte másfél-száz tenei börtönre. — Miért nem taksálták mindjárt előszörre ennyire a bűnét?

Lássuk az új törvénykönyvet. Annak meg kell majd mutatni az egyenes utat az ilyen ösvényeken is, amelyek a vesztőhely mellett visznek el s aztán valahogy visszakanyarodnak a normális ítélkezéshez. Nem kegyelem kell az ilyen Milanyik Béláknak, hanem ítélet, amiben meg lehet nyugodni.

(Th.)

Budapest, november 29.

— BUDAPESTI NAPLÓ. November 30-án az előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejár, méltóztatásuk a megújításról

idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **A trónörökös a német császárnál.** Göhrdéből jelentik, hogy Vilmos császár Ferenc Ferdinánd főherceggel délen 12 órakor az ottani vadászkasztélyba érkezett, ahol a többi fejedelmi személyek és más vendégek már várták őket. A kastély udvarán röviden üdvözölték a császárt és vendégét. Délután egy órakor Vilmos császár és Ferenc Ferdinánd főherceg a Savanyu-rétek erdőkerületben tartott vadászóvadászatra mentek. Félőtkor a vadászárság visszavert a kastélyba.

— **Apponyi titkos tanácsosi esküje.** Egynemely lapnak az a kombinációja, mintha Széll Kálmán miniszterelnök gróf Apponyi Albertnek, a képviselőház elnökének titkos tanácsosi esküvételé alkalmából utazott volna Bécsbe, nem felel meg a tényeknek, mert eltekintve attól, hogy a titkos tanácsosi esküvételén a magyar miniszterelnöknek semmi funkciója nincsen. Széll Kálmán miniszterelnök már a legközelebbi napokban visszatér Budapestre, hol gróf Apponyi Albert csak jövő szerdán utazik Bécsbe, hogy ott csütörtökön a titkos tanácsosi esküt ő felsége kezébe letegye. Ebből az alkalomból gróf Apponyi Albert magánkihallgatáson is megjelenik ő felségénél.

— **Hegedűs Sándorné látogatása.** Hegedűs Sándorné, a kereskedelmi miniszter neje tegnap másodikban látogatta meg az Izraelita Nőegyesület Jókai utcai új árvaházát, amelynek részletes és tüzetes megtekintésénél gárdonyi Neumann Frigyesné és Deutsch Antalné kalauzolták. Hegedűsnek a látottak felett a legteljesebb megegyedéseknek adott kifejezést és azonkívül az árvalányok kézimunkáiból sokat vásárolt, több kézimunkát meg is rendelt náluk.

— **Vilma királynő válása.** A mosolygó kis Vilma, a babaarcú kis királyasszony hamar megismeri az élet keserűségeit. A gögös pomerániai, amint a hollandus lapok a királynő férjét, Henrik herceget nevezik, egészen komolyan elváltik a királynőtől s ma már el is utazott Hágából Németországba, ahol hosszabb ideig fog tartózkodni. A válás tehát de facto meg is történt már s most csak a törvényes elválás formásgáni vannak hátra. A királynő már fölkel ágyából, de még nagyon gyöngye s a szobát kell őriznie. A hollandus lapok elkezeredetten támadják Henrik herceget s a válás okát a herceg gögös, visszataszító modorában keresik.

— **Brandes György tiszteletdíja.** A Kisebnehaven című lapnak Brandes György tiszteletdíjára vonatkozó közvéleményét kopenhágai táviratok olyképp módosítják, hogy a közoktatásügyi miniszter az egyetem előterjesztésére azt fogja ajánlani az országgyűlésnek, hogy Brandesnek élete fogytáig olyan összeget adjanak tiszteletdíj gyanánt mely a legjobban dotált egyetemi tanár fizetésének felel meg, anélkül, hogy a tanársággal járó kötelezettségeket teljesítenie kellene.

— **Dr. Pályi Ede állapota.** Dr. Pályi Ede, a Magyar Szó felelős szerkesztője, kit a Ferenc József kereskedelmi kórházban ápolnak, jobban van. Állapota naponként javul, csupán egy kis sebláza van. A golyót még nem távolították el. A beteghez idáig még senkit sem bocsátottak be.

— **Liszt Ferenc szobra Pozsonyban.** Pozsony város előkelő körében élénk mozgalom indult meg, hogy Liszt Ferenc emlékének szobrot emeljenek. A nagy mester életének sok szála tűződik Pozsonyhoz s így sok jussa van a városnak ahhoz hogy valamelyik terét Liszt Ferenc emlékszobrával díszítse. A szoborbizottságot már meg is alakították s hangversenyek rendezéséből akarják a szobor költségeit előteremteni. Az első ilyen hangversenyt december hó tizenötödikén tartja az Udel-négyes.

— **Délisarki expedíció.** Lyttletonból jelentik, hogy a déli sark felkutatására kiküldött Discovery nevű hajó éjfélkor Lyttletonba (Új-Zéland) érkezett. A hajón minden rendben van.

— **Bizalmatlanság a debreczeni tanácsnak.** Zajos közgyűlése volt ma Debreczen város törvényhatósági bizottságának. A tanács azt indítványozta, hogy a város nyolc milliós kölcsönt vegyen föl. A város a múlt évben kilenc milliós adósságot csinált s a tanács nem számolt el arról, hogy mire költötte el a milliókat. A belügyminisztérium leiratban is sürgette az elszámolást, de ezt a leiratot a tanács nem terjesztette a közgyűlés elé. A mai közgyűlésen Bakonyi Samu országgyűlési képviselő indítványára fölolvasták a miniszteri leiratot, mely igen éles kritikát mond a tanács gazdálkodásáról. Meglepetéssel hallgatták a leiratot, amelynek fölolvása után Bakonyi Samu indítványára hetven szavazattal határozat szavazat ellen levették a kölcsönügylet a napirendről s a tanácsnak bizalmatlanságot szavaztak. A tanácsot pártoló hatvanhat szavazó közül buszonnyolc városi tisztviselő volt. A szavazás után gróf Degenfeld főispán azt indítványozta, hogy miután a közgyűlés a nagy kölcsönt nem szavazta meg, pénzhiányában vegyék le a napirendről az önkéntesiskola

építésére és a lovassági laktanya kibővítésére vonatkozó pontokat. Az ellenzéki szónokok ez ellen szólaltak. Végre is elhatározták, hogy a tanács kézzel a márciusi közgyűlésre tervezetet az önkéntesiskola felépítése és a lovassági laktanya kibővítése ügyében. Erre Degenfeld főispán azt mondta:

— Különös, hogy a közgyűlés nem szavazza meg a kölcsönt, építeni mégis akar!

— **Az elvált nagyhercegi pár.** Kobergéből táviratozzák, hogy egy ma kőzött dekretum kimondja a hesseni nagyhercegi pár elváltását. A dekretum egyetlen szóval sem tesz említést a válás okáról. A nagyhercegné anyjánál van s nála is marad; egyelőre leányát is a nagyhercegné neveli, de ha felnő, akkor a nagyherceg veszi magához. A nagyhercegné évi 40.000 márká járadékot kap anyjától, valószínű azonban, hogy a nagyhercegi udvartól nem fog évjáradékot huzni.

— **A Nobel-díj.** Christániából jelentik, hogy a Nobel-díj kiadásával megbízott választmány tegnap kezdte meg tanácskozásait. Előnké Löwland államtanácsost választották. A nagy díj kiadására nézve december 10-ikén fognak határozni.

— **A család ünnepe.** Meghatóan szép családi ünnep folyt le e hó 25-ikén Jász-Árokszálláson. Id. Ficzek Lipót, e derék magyar község egyik köztisztviselőben álló ősz polgára ünnepelte aranylakodalmát, ugyanakkor fia, Ficzek Béla borsodmegyei központi tisztviselő boldog házasságának huszoneötödik évfordulóját ülte meg és a szép ünnep kedves befejezéséül az ezüstlakodalmas pár fia Ficzek Arnold, a díszgyőri vasgyár hivatalnokja eljegyezte szive választóját. A család törzsének házából ment a huszonöt tagból álló, közbecsülésben álló család a templomba, hogy az aranylakodalmas ősz pár egyik gyermeke Ficzek Dezső hajdudorogi ii. adminisztrátor vezette a szent misét, aztán áldást mondott szeretteikre. Az ünnepelő család sok száz tisztelője áhítattal, mely meghatótsággal hallgatta a derék pap magas szárnyalású beszédét, aki áldotta a Gondvisés és jószágát, hogy mint fia, testvér és nagybátya végezheti ez emlékezős napon a vallásos aktust. A násznép aztán visszatért a nagyszülők házához, ahol reggelig tartó mulatság lejezte be a Ficzek-család szép ünnepét. Az ünnepély bensőséget emelte az is, hogy a család nesztörának két testvére is megjelent akiknek egyike 82, a másik 91 éves és elhozta a negyedik testvér üdvözlését, aki a jákóhalmi katolikusok szeretett plébánosa, gyémántmisés pap és címzetes kanonok. Az öreg korral járó gyengeség tartotta távol a plébánost családjának e kedves ünnepétől.

— **Magyar esküvő Londonban.** Felbermann Lajos, a londoni *Life* szerkesztője, a napokban tartja esküvőjét Webernek, Ross Caldwell régebben elhalt tábornoknak leányával. A fiatal asszony a londoni societyben előkelő helyet foglal el s jótékonyágáról közismert. Az esküvőn jelen voltak gróf Deym londoni osztrák-magyar nagykövete és gróf Mensdorffkövetségi tanácsos is. Felbermann husz éven keresztül állt az élen a londoni magyar egyesületnek, a magyar házi-állandó kiállításának elnöke és alapítója, azonkívül a londoni magyar kolóniának vezető jelke.

— **Pedagógiai estély.** A Magyar Tanítók Kaszinójában tegnap volt az első pedagógiai estély Ember Károly emlékelete alatt. Az estélyen Szabó B. László ismert tanügyi író *A budapesti tanítók erőtlenségének okai* cím alatt tartott érdekes előadást. Felsorolta mindazokat a jelenségeket, melyek arról tesznek bizonyossá, hogy a fővárosnak közel ezerötíz tagból álló tanítótestülete gyöngye arra, hogy érvényesülést szerezzen azoknak az eszméknek, melyek a főváros oktatásügyét magasabb színvonalra emelnék. Nagy figyelemmel hallgatták lejegyzése végzetével e jelenségek végőkat a társadalom mai rendszerében találja, mely idegenül szakadt a magyar nemzetre. A régi, avult rendszerek mai torongásában telhívja a tanítókat, hogy részen legyenek mert a minden irányban kibontakozó új rendszerben valószínűleg bőséges alkalma lesz a fővárosi tanítóknak arra hogy a reá várakozó nagy feladatot: a magyar tanítók egyesítését, végre is megoldja. A magyar tetszéssel fogadott előadást Ember János és Nagy László hozzászólása után, Rákos István titkár indítványára az igazgatóság legközelebb külön füzetben is kiadja és megküldi a fővárosi tanítóknak.

— **Pusztító áradat.** Egy kalkuttai távirat jelentése szerint a ciklon 26-án hat láb magas víz hullámot okozott, amely jó messze az ország belsejébe kóvult a Ganges folyását. Szerájungeból jelenti egy távirat, hogy a vihar körülbelül 200 jutával megrakott folyónaszadot süllyesztett el vagy rongált meg. Több ház elpusztult és a termés semmivé lett.

— **Rekvium.** Joanovics György nyugalmazott államtitkár nejének szüleit Mannó Zsófiának leiki-üdvéért holnap délelőtt 1/21 órakor a Holló-utca 8. szám alatti lévő görög-keleti román kápolnában rekviumet tartanak. Az elhunyt néhai Dumba Miklós-nak sógornéja volt.

— **Adomány.** Dr. Moravcsik Gyula 10 koronát küldött be hozzánk, felerészben a kenyérszótó bolt, felerészben a tejes bolt javára. Rendeltetési helyére juttatjuk.

— **Stone kisasszony sorsa.** Konstantinápolyból érkező táviratok megerősítik azt a hírt, hogy Stone kisasszonyt és társnőjét Dubnicé mellett megölték a bolgár rablók, kiknek a két hittedőnő szeptember hetedikén került körme közé. Szófiában, ahol pedig erről a dologról első sorban illenék tudni, mitsem akarnak tudni a gyilkosságról, az amerikai követségen pedig nem hisznek benne. A követségen az a vélemény uralkodik, hogy a két hölgy halálának híre a rablók csak azért terjesztik, hogy Dickinson, az amerikai követet, nagyobb váltságdíj lefizetésére bírassák rá. Dickinson már régóta tárgyal a rablókkal, de mostanában megszakította a tárgyalásokat, mert csak hatvanöt ezer dollár fölött rendelkezik, holott a rablók hetvenöt ezer követelnek. Dickinson ugy látszik, sokban felelős azért, hogy a két hölgyt meggyilkolták, mert a rablók szabadon bocsátották volna miss Stonet és kísérőnőjét, ha az amerikai követ a hátralékos tízezer dollár kifizetéséről gondoskodott volna. Ehelyett Dickinson kerekén kijelentette, hogy semmi reményük sem lehet, hogy a kívánt tízezer dollárt megkapják.

Miss Stone és társnője szerencsétlen sorsának befejezése alkalmával röviden emlékeztetőbe idézzük olvasóinknak az elrablás történetét.

Miss Stonét folyó évi szeptember hetedikén Djuna Baba-ban, Szaloniki közelében fogták el a rablók. A bolgár kormányt ekkor sok támadás érte, mert avval vádolták, hogy nem jart el elég energikusan a kőbor rablóhordákkal szemben és hogy a macedon ligával konspirál. Ezt az állítást Bulgáriában erőlyesen megcáfolták. A kormány csapatokat küldött ki melyek a Batoktól Dabuckóig terjedő vidéket keresztül-kasul kutatták, de a rablók és Miss Stone-nak nyomát sem találták. A rablók biztonságban érezték tehát magukat és félmillió franknyi váltságdíjat követeltek Miss Stone kiszolgáltatása ellenében. Amerikában nyilvános gyűléseket indítottak, hogy a fogságba került amerikai hölgyeket kiszabadítsák veszedelmes helyzetükből. Roosevelt elnök személyesen foglalkozott ez ügygel és Dickinson konstantinápolyi főkonzul a Szófiába utazott, ahol Ferdinánd fejedelemmel konferált. Ugyanekkor Sodorone lőcsészert, aki a hittedőnő elfogatásának szemtanuja volt, Szófiában letartóztaták és azzal gyanúsították, hogy a rablók cinkostársa. A rablóbanda vezetői azt követelték, hogy a váltságdíjat Sanakovba küldjék. Együttal figyelmeztették a bolgár és török kormányt, hogy ne küldjenek katonaságot rejtekhelyükre, mert ennek csak miss Stone és társalkodónőjének kárát.

Október végén Miss Stone egy levélét tette közzé a New York Journal, melyben a hittedőnő azt adta hírül, hogy elrablói eleinte vele is, társával, Zilka lelkészével is kiméletesen bántak. A múlt hónapban a váltságdíj lefizetését halogatták és a rablókát üldözni kezdték, a haramiák viselkedése megváltozott. Ha az üldözést abba nem hagyják, — írta Stone — nem lehetetlen, hogy mind a kettőnket megölnék. Nemsokára ezután híre ment, hogy Stone asszony társa időnek előtte lebetegedett és gyermekágyban meghalt. Száraf, a macedóniai bizottság elnöke, akit többfelől azzal gyanúsítottak, hogy ő rendezte a rablási bistoriát, mert a váltságdíjat a bizottság kezére akarta játszani, a Tempson közzétett levelében a leghatározottabban tiltakozik a vád ellen. Bahmetjev, Oroszország szófiái ügyvivője, saját kötségre követet küldött a rablókhoz, hogy alkudozásba bocsátkozzék velük; de a tárgyalások eredményre nem vezettek. A rablók tartózkodási helyéről többféle verzió is járta. Az egyik szerint egy löreos, magányos parasztságban őriznek a nőket. Végre pedig annak terjedt híre, hogy a rablók foglyaikkal együtt bolgár földről török földre menekültek és most a határos hegyekben tartózkodnak.

— **A protestáns ház.** A protestáns ház régi hagyományokhoz híven, jövő évi január 6-án 18-án lesz a fővárosi Vigadó összes termeiben. A rendező-bizottság következőképpen alakult meg: Elnök: gróf Zay Mik. és; alelnökök: báró Dániel Tibor nádasi Nádasy György, báró Nyáry László, báró Badányi Albert, báró Révay László, báró Solymossy Ödön, Szabó Nándor gróf Tisza Lajos; háznagyok: Nádasy István és Scholtz Gusztáv; pénztáros: dr. Szentes Zoltán, ellenőr: György Loránt; jegyzők: meiseni Mutschbacher Tiadar, dr. Pokorny Sándor és ifj. Seilassy Béla.

— **Nagy tüzvéz New Yorkban.** A mai londoni esti lapok azt jelentik New Yorkból, hogy tegnap este nagy tüzvéz pusztított a 10. utcában. Egész tömeg áruház légett. Egy nagy fal leomlott és a Standard Oil Company olajtárolóra esett, úgy, hogy egész naftafolyam zúdult az égő épületekre. A kár nagy.

— **Házasság.** Schweitzer Lipót, a Hirsch és Frank budapest-szolgáltatói vasútnő- és gépgyár-részvénytársulat intézője eljegyezte Zueig György leányát, Marthát Galgóczról.

Baumgarten Soma december 8-án vezeti oltárhoz Wechsler Inzi kisasszonyt, Wechsler Simon tekintélyes miskolci kereskedő leányát.

— **Tolvaj gróf.** Bécsben ma letartóztaták és az országos törvényszék fogházába vitték gróf Arz Jánost,

aki ellen egy előkelő asszony feljelentést tett, hogy egy drága gyűrűjét ellopta. A grófnak nem most először gyült meg a baja a törvénnyel, már egyszer család miatt elfogták. Gróf Arz János atya kamarás, anyja alapítványi hölgy volt. Nagyon csekélyke kis vagyont örökölt a szüleitől s mikor azt elverte, zül-lesnek indult.

— **Ingeny pénz.** Madridban nemrégiben meghalt egy Lemaurné nevezetű asszony s vagyonát, körülbelül másfél millió pezutát a város szegényeinek hagyta. Tegnap kellett volna a szegény emberek között kiosztani az örökséget. A hatóságok kfhirdették, hogy hol lesz a pénzosztás, melyik házban, milyen ajtószám alatt, de ugylátszik, nem számoltak azzal, hogy a szegény ember rettenetesen éhes az ingyen pénzre. Iszonyu tömeg jelent meg az osztzkodáson s mivelhogy nem volt, aki rendet tartson közöttük, egymást ölve rohantak föl a lépcsőkre. Mindenki első akart lenni s miután ez nem sikerült, valósággal szétrombolták a házat. A lépcsőket összetörték, az ablakokat, ajtókat bezuzták s végül a tömeg ordítva ke-reste az a helyiséget, amelyben pénzhez lehet jutni. A ház olyan lett, mintha valami elemi csapás tette volna tönkre. Eppen csak a lalai maradtak épen s olyan rettenetes jaggatás, kiabálás, visítás hangzott ki belőle, hogy a lakosság azt hitte, hogy föllázadt tömegek ostromolták meg az épületet. Végre is a rend-őrség csinált rendet, ahogy tudott. Szétverte az éhes tömeget s most valami olyan alkalmasabb módon gondolkoznak, a min ki lehessen osztani a pénzt.

— **Ötszáz munkás.** Ötszáz munkás kenyér nélkül, másfélezer lélek nyomorúságát jelenti. A tél küszöbén pedig a nyomorúság még sokkal többet jelent, mint amennyit hamarjában el lehet képzelni. Egy Jugosi távirat jelenti azt a megdöbbentő hírt, hogy a kaláni bányatársaság ruszkabányái és nándorhegyi bányáinak bezárását elhatározta, miáltal ötszáz munkás család néz irtózatos nyomorúság elé. A rossz üzleti viszonyokkal indokolja a társaság ezt az elhatározását, ami elfogadható ok ugyan, de nem oly hirtelenül beálló jelenség, melyet már hónapokkal ezelőtt ne lehetett volna észrevenni, amikor a munkások még menedéket találhattak volna a tél nyomora elől.

— **Letartóztatott anarkhista.** Eszékéről jelentik, hogy az odaváló rendőrség a budapesti főkapitányság kérésére tegnap letartóztatta Necsemer Károly fiúmei péksegédet, aki veszedelmes anarkhista híreben áll. Necsemer azelőtt Fiumében a katonaságnál szolgált mint péklegény, de onnan a múlt hónap közepén megszökött s azóta keresték az egész országban és különösen Budapesten, míg végre most elfogták. Az eszéki rendőrség házkutatást tartott Necsemer lakásán s bár semmi gyanúsítást nem találtak, mégis fogva tartják, mert az anarkhista péklegény felségértésével is van vádolva. A múlt hónap 17-ikén a budapesti főkapitányság a fiúmei rendőrségtől sürgős táviratot kapott, hogy Necsemer Károly péklegény, a hírhedt anarkhista Fiuméből elszökött és Budapestre váltott jegyet. Garlath Ödön rendőrkapitány, aki az anarkhistákról rendes könyvet vezet, csakhamar megtalálta a katona-péklegény törzslapját. Megállapította, hogy Necsemer magyar származású, de Morvaországban nevelkedett. Később Olaszországban egy anarkhista-társaság tagja lett s visszatérve Budapestre, itt akarta terjeszteti eszméit, de a rendőrség elfogta s örökre kitiltotta a főváros területéről. Az anarkhista megkeresésének híre nagy izgatottságot okozott a főkapitányságon, mert a király akkor éppen az országgyűlés megnyitása alkalmából Budapesten tartózkodott. Ugyanakkor a gödöllői szolgabírói hivatal is kapott távirat Fiuméből. A Fiumében állomásozó 98. gyalogezred ezredese értesítette a löszolgabírót, hogy Necsemer valószínűleg Budapestre vagy Gödöllőre fog utazni. Az anarkhista ugyanis elmondotta kedvesének, egy fiúmei cselédeának, hogy azért megy Budapestre, hogy merényletet kövessen el ő félsége ellen. A cseléd, amikor Necsemer csakugyan elutazott, az ezredeshez ment s figyelmeztette őt az anarkhista péklegény fenyegetésére. Az ezredes erről azonnal sürgős táviratban értesítette a gödöllői löszolgabírót. Budapesten és Gödöllőn valóságos hajszá indult meg a veszedelmes anarkhista kézrekerítésére. Fiuméből a gyorsvonattal megérkezett a szűkevény ezrede részéről egy őrző a fiúmei rendőrség két detektívjével, hogy a budapesti rendőrségnek segítségére legyenek. Kelenföldön és a keleti pályaudvaron állandóan figyelemmel kísérték a Fiuméből érkező utasokat és a gödöllői erdőt is többször átkutatták, hogy bálha ott rejtezik az anarkhista. Necsemer azonban, mint most megállapították, nem is jött Budapestre, hanem Fiuméből egyenesen Eszékre ment és ott rejtőzött körülbelül egy hónap óta. Az eszéki rendőrség végre most nyomára akadt és elfogta. Először felség-sértésért vonják felelőségre, mert Necsemer több ízben sértően nyilatkozott a királyról, azután pedig átkísérte fiúmei ezredéhez, amely mint katonaszeke-vényyel fog vele elbánni.

— **Sikkasztás Liverpoolban.** Liverpoolból jelentik, hogy egy odaváló banknak egyik tisztviselője négy millió korona értékű készpénzt sikkasztott el. A fiatal hivatalnoknak, mint a vizsgálat kiderítette, több szövetségese volt, akik segédkezet nyújtottak neki bűnös tettének elkövetésében. Azt hiszik, hogy a sikkasztó nem menekülhetett külföldre, mert egy órával a sikkasztás után már az összes angol kikötők rendőrségét értesítették a dologról. Az öngyilkosság esete sem foroghat föl, mert különben megtalálták volna a sikkasztó holtestét. Guide, így hívják a Liverpooli bank megszökött hivatalnokát, régóta szenvedélyesen űzte a sportot, aki a löversenyeken és egyéb szerencsejátékokon nagy összeget vesztett. Guide minden valószínűség szerint barátai, akik egyáltalán bűnrészesei is, tartják előrejtve. Az angol rendőrség minden lehetőséget követ, hogy a sikkasztó nyomára jusson, de mindez ideig még sikerült elögní.

— **Gázrobbanás.** Ma délután nagy gázrobbanás történt gróf Széchenyi Imrénének az Eötvös-és Aradi-utcák sarkán álló palotájában és csak pusztán a véletlen az oka, hogy több emberélet nem esett áldozatul. A palota tulajdonosa Somogyváron volt, ahonnan ma estére várták haza. A lakásban egy idő óta különféle iparosok dolgoztak. Az elsőemeleti lakosztály egy részét úra kárpózták és valószínű, hogy az egyik munkás véletlenül kinyitotta a gázcapot, amit nem vett észre. Délután öt óra után Németh János portás felment az emeletre, hogy a lakosztály terméit szellőztesse és befűtsön. Amint a szalonba ért, gázzagot érzett. Nem nyitotta ki az ablakokat, hanem létrát vitt a szobába és azon égő gyufával akarta keresgélmi a gáz kiömlésének helyét. Egyszerre csak az égő gyufától felrobbant a gáz és a hatalmas robbanás megrázta az egész palotát. Az épület ablakai csűrőmpölvé hulltak az udvar és az utca kövezetére. Bent a szalonban pedig meggyulltak a függönyök, az ablakkeretek és a butorok is égni kezdtek. A szerencsétlenség színhelye körül csakhamar óriási néptömeg verődött össze. Ezalatt megéreztek a tűzoltók és a mentők is. A tűzoltóság részéről a központi és a VI. kerületi tűzörség vonult ki Biaznek segédújszt vezetésével. A tűzöt sikerült csakhamar eloltani, csupán egynéhány butor-darab meg az új kárpit esett maradvány. A mentők Némethet a pad ón találták, hova a létráról a robbanás ereje ledobta. Némethnek az arca és a nyaka összeégett és állapota aggasztó. A Rókus-kórházba szállították.

— **Vasúti katasztrófa.** Nagy vasúti szerencsétlenség híre jelentik Kőlnből: A köln-düreni vasúti vonalon tegnap vasúti szerencsétlenség történt. Kiskilott egy vonat és két máhakoosi rászaladt a személykocsira, amely izzé-porrá tört. Egy podgyászokci és két gyorsárkocsi lezuhant a lejtőn s darabokra zúdodott. Kőlnből és Dürenből segítővonatot küldtek a katasztrófa helyére, ahol rettenetes látványok voltak. Egy asszony két kocsi között halva fűgött a levegőben, a férjének a melkasa zúdodott össze; mindentől sebesültek teküdtek. Ejjére két halottat, őt súlyosan és tízenhét könnyen megsebesült embert szabadítottak ki a romok közül. A vizsgálat kiderítette, hogy a szerencsétlenséget bűnös kezek okozták. A vasúti sineket a szerencsétlenség színhelyén valaki felszakította.

— **Tragédia egy csolnokon.** Locarno közelében a Lago Maggiore ma délután egy hajón észrevették, hogy a tó közepén egy csolnak lángokban áll. A partról több bárka indult az égő csolnakhoz, amely majdnem a víz szintéig elhamvadt. A csolnakban három holtestet találtak: egy férfit, egy asszonyt és egy kis leánygyermekét. A holtestek mellett két revolver hevert, mind a hat töltés ki volt belőlük löve. Minden jel arra vallott, hogy a férfi előbb a gyermeket és az asszonyt lötte agyon, majd meggyújtotta a csolnakot, aztán löbe lötte önmagát. A holtesteket Locarnoba vitték. Kiderült, hogy a férfi Biedermann winterthurri városi levéltáros, aki egy locarnói szállóban lakott feleségével és hároméves leányával. Mielőtt csolnakra ültek, Biedermann 400 frankot bízott a veredőlérsre.

— **Elpusztult község.** Szegebről jelentik, hogy az ottani csendőrkertületi parancsnoksághoz nagy tűzveszedelemlről érkezett hír. Krassova községben tűz támadt és rövid idő alatt husz ház földig égett. A kár harmincezer koronára rug és abból semmi sem térül meg, mivel az elhamvadt házak egyenként sem volt biztosítva. A csendőrség a tűz keletkezésének földerítése végett szigorú vizsgálatot indított, de a nagy veszedelem okát ezideig megállapítani nem tudták.

— **Folies Moderne.** Gazdag és változatos műsorral köszönt be holnap este ez az elegáns mulatóhely. A humor és jókedv hallékába egy mesés bohósággal teit bohóza, a régi Ghetto vonat be, amelynek löszerepei a társu at legjobbjai játszóak. Músoron maradnak a Pinkész és társa és a Plagium című komédiák is.

(x) **Bírói fényképész műtermében** (Kerepesi-ut 80.) az esti felvételek megkezdődtek. Tiszta és művészi hívtel jutányos áron. **Előjegyzések bármely órában eljogadtatnak.**

(x) **Strelsky császári és királyi udvari fényképész**, Dorottya-utca 9. Budapest. Az egyetlen elsőrendű fényárda, mely a földszinten van. A közlegő kardcsonti **ünnepekre** ajánlja aquarell-, olaj-, valamint összeállított csoportképeit, pillanatnyi gyermekfelvételeket és legújabb **Van-Dyk fényképeit** (hőgyeknek különösen előnyösek). **Üjdonságok: metaáln- és emal-képek.** Felvételek rossz időjárásnál is 9-4-ig. **Temperált öltözőszobák.**

(x) **Kérjünk mindenütt F. M. K. E. vagy E. K. E. gyűjtot.**

(x) **Eredeti műkulások Kertész Tódornál.**

Leégett gépgyár.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, november 29.

Hatalmas tűz pusztított ma este fel a fővárosban. Egyik legnagyobb fővárosi gépgyárát emésztette el a pusztító elem, melyet — minden valószínűség szerint — gonosz kezek gyújtottak meg. Az első magyar gazdasági gépgyár részvénytársulat Külső-Váci-ut 19-ik szám alatt lévő épületében támadt ma este tűz, amely az épület nagyrészt elhamvasztotta. A kár óriási összegre rug, a határozott összegre azonban ma még nem lehetett megállapítani, mert amikor ezeket a sorokat írjuk, még mindig ég a gépgyár, bár a veszedelem most már lokalizálva van.

Este háromnegyed hét óra tájban támadt a tűz az első magyar gazdasági gépgyár épületében. Hatalmas épület ez, amelyet 1890-ben építtettek a részvénytársaság, amely három millió korona alapítókéval indult neki a vállalkozásnak. 1895-ben kibővítették a gépgyár épületét, egy új öntőházat építettek hozzá, amelyet tüzzel választ el a régebbi épülettől.

A tűz este háromnegyed hét óra tájban Juhász Károly rendőr vette észre, aki a külső Váci-uton állott posztján, közel a gépgyárhoz. Juhász Károly azonnal átszaladt a Főthi-uton lévő rendőrszobába, ahonnan Hajdu János ellenőr értesítette a veszedelemről a tűzoltóságot és a mentőket. Juhász pár perccel a veszedelem kitérése után ott termelt egy csomó rendőrrel az égő épületnél. Mire azonban a rendőrök kivonultak, akkora már az egész épület lángokban állott.

Hatalmas, kétemeletes épület ez, amelynek első része a külső Váci-utra néz. Hátul a Főthi-utra néz a gyártelep, amelyet jobbról a Nicholson gépgyár, balról pedig a Taksony-utca határol. Amint az ember belép a gyár kapuján, az épület balról eső részében az asztalos, esztergályos és lakatos műhelyek vannak elhelyezve, jobbra pedig az igazgatósági épület. A főépület mintegy ötven méter hosszú s tizenöt méter széles. Huszonöt ablaka néz a külső Váci-utra s a tizenötödik ablaknál kezdődik az új épület, amelyet tüzzel választ el a régebbi épülettől.

A tűz a hatalmas épület jobb, belső szögletén keletkezett, a második emeleten lévő műhelyben. Mire azonban a rendőrök a Főthi-uton lévő őrszobából odaértek, már csaknem az egész épület lángokban állott, bár alig telt el még tíz perc a tűz kitérése óta. Irózatos lángtengerben állott az épület s hatalmas lángnyelvek törtek az ég felé belőle.

Elsőnek az V.—VI. kerületi és a központi tűz-őrségek jelentek meg a veszedelem színhelyén. A tűzoltóság, amely *Szcerbowski* főparancsnok rendelkezése szerint működött, hamarosan állította hogy az égő épületet a legnagyobb munka árán sem mentheti meg s csak úgy arra szorított, hogy a többi épületeket megóvassák, a tüzet lokalizálja. Ez nehéz munka volt, mert a jelentékeny szél, amely este fel támadt, csak élesztette a veszedelmet, amely jó tápanyagot talált az épület kátránnyal bevont anyagában.

Esti hét órakor az egész épület lángokban állott. A gyári tűzoltóság s a szomszédos Nicholson-féle féle gépgyár tűz-őrsége mindjárt a tűz kitérése után hozzátáratott az oltáshoz, azonban ez édes-keveset ért, mert a pusztító elem hihetetlen gyorsasággal emésztette fel az épületet. A tűz lefelé terjedt. A második emelet után, ahol az esztergályos és asztalos műhelyek voltak, beégett az első emelet, a kész anyagok raktára, majd kevése rá begyuladt a földszint is, ahol a felszerelő gépműhelyek vannak. A hatalmas vasgerendák megtüzesedtek s miután azok a fagerendák amelyek tartották, elégték, irózatos robbanással zuhantak alá betörve az első emelet tetőzetét. Ilyenkor mindig hatalmas szikrazápor szállott az ég felé, amelyet azután a szél szertevitt a környéken, úgy hogy minden pillanatban egy-egy újabb épület meggyuladásától lehetett tartani.

A tűzoltók ezalatt erősen nekiláttak a munkának. A két gőzszivattyút működésbe hozták, amelyek

azután csak úgy ontották a hatalmas vizugarakat az égő épületre. Mindez azonban mit sem használt, mert a pusztító elem annyira elhatalmasodott, hogy nem lehetett többé megfékezni. Időközben többször kigyuladtak a szomszédos kisebb műhelyek s az igazgatósági épület tetőzete, de ezeket mindig sikerült eloltani a tűzoltóságnak, amely ekkor már úgyszólván csak a védekezésre szorított.

A szél a lángot és a szikrákat a Főthi-ut felé vitte s olyan hatalmas volt ez a szikrazápor, hogy a Főthi-uton lévő nagy kórházakat minden pillanatban veszély fenyegette, annál is inkább, mert időközben kigyuladt a gyárnak a Főthi-ut felé eső fakerítése is és ez is nagy lánggal égett.

Az óriási tűz, amelynek érdekesebb látványosságát régen látott már a fővárostemerdek embert csak ki a Külső-Váci-utra. A közönséget azután a rendőrség és az időközben kivonult katonaság tartotta távol az égő épülettől. Kivonult a 44-ik gyalogezred egy százada *Hübner* főhadnagy vezetése mellett, a második ezkerészezred egy szakasza *Mázel* főhadnagy s a tizedik tüzérezred egy szakasza *Friedrich* hadnagy vezetése mellett. A katonaság különben az oltásnál is dicsőretre méltó buzgósággal segédkezett a tűzoltóságnak.

Az oltási munkálatok közben több sebesülés is történt. *Szcerbowski* tűzoltó-főparancsnoknak a szemébe hullott egy szikra és csaknem súlyosabb természetű sebet okozott. Ezenkívül *Biró* Ferenc II., *Juhász* Károly és *Hajdu* rendőrök is megsebesültek és sebeiket a mentők kötötték be. A rendőrök közül *Juhász* úgy összeégette egy lezuhant vasgerenda, hogy a mentők súlyos állapotban vitték a Rókus-kórházba.

Féltizenegy tájban lokalizálták a tüzet annyira, hogy többé nagyobb veszedelemtől nem kellett tartani s a tűzoltóság egy része is hazavonulhatott. Egy pár őrség azonban még mindig künn maradt, hogy a zsarátnokokat oltogassa.

A rendőrség a tűz keletkezési okának kiderítése iránt azonnal megindította a vizsgálatot, amelynek során csaknem bizonyossággal kiderült, hogy a gyár, amelyben ezelőtt egy esztendővel is volt tűz, ismét gyújtogatás áldozata lett. Holnap tartják meg a tűzvizsgálatot, amely valószínűleg eredménnyel fog fog járni a tűz keletkezési okát illetőleg.

Nikita dalai.

Pódból jelentik, hogy *Nikita* montenegrói fejedelem a Lloyd-társaság *Leda* nevű hajóján odaérkezett és este egyenesen *Párisba* utazott, hogy az építendő montenegrói vasutak céljára kölcsönt vegyen fel.

I.

Elindulás.

Ki most a tengerárra,
Hát Isten veletek! —
No csakhogy valahára,
Párisba mehetek.

Minap Európa megrótt,
Amért, bár vón eszem,
A barbár Montenegrót
Modernné nem teszem.

És szólt a gúnyos ének,
Hogy ülünk s nem futunk, —
Többek közt nevetének,
Hogy nincsen vasutunk.

Megyek segítni máris,
Mert fontos a dolog, —
Utannak célja: Páris!
Ott pum-pumpolok.

II.

Párisban.

It Páris városában
Mulatni, az rezon;
Megtájdult már a lábam, —
Oly élénk a szezon!

A bókknak, édes csóknak
Végére nem jutunk,
Csupán a millióknak, —
Es néked, vasutunk!

III.

Visszatérés.

Oh nézz rám, drága népem,
Hogy térek vissza, ládd?!
Mint megtört férfi, tépem
Fejem kevés haját.

Ah Páris városába
Utaztam vasuton,
Nem tudtam, hogy hiába,
De mostan már tudom.

Mert Rothschild, kérlek szépen,
Mindent megtagadott,
De meglásd, drága népem,
Majd mondja, hogy adott.

Megládd, néjvkor éppen
Váltóval fölkeres, —
Es akkor, drága népem,
Fizetsz, mint a köles!

A félmillióstolvaj.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, november 29.

Kecskeméthy Győző, a főváros félmillióstolvaja ügyében nem állott be egyéb változás, mint hogy a rendőrség újabb körözölevelet bocsátott ki a megszökött tolvaj ellen. A fejére kitűzött díjat fölemelte a rendőrség *húszezer koronára*. A második körözölevelével a következő:

Kecskeméthy Győző sümegi születésű (Zalamegye), 23 éves, római katolikus, nőtlen, adószámveteli gyarkornok e hónap 14-én délután negyed és fél 8 óra között a reábizott adópénzekből 293 darab ezer forintot (586 000 korona) és 200 darab tíz koronás (2000 korona) papírpénzt összesen 588.000 koronát elsikkasztván. *Budapestről a sikkasztás elkövetése után rögtön megszökött.*

Kecskeméthy Győző ellen a budapesti kir. büntetőbíróvárszék vizsgálóbírája, e hónap 15-én Vm. II—1428/901. szám alatt elíogató parancsot bocsátott ki.

Kecskeméthy Győző személyleírása szűkekor: Magassága 174 centiméter körül, testalkata sovány, arca sápadt, halvány, hosszukás, beteges embernek látszik, haja szőke, szemöldöke ritka szőke, szemlájája igen gyér, szőke, szemhéja vörös, szeme szürkés-kék, besett karikával övezett, bajusza kiesi, vöröses-szőke, álla hegyes, szakállja borotvált, orra, homloka, szája rendes, foga ép, fején hátul hajjal eltakart sebhely, balkeze kisujján fonott aranygyűrűt, kis láncfüggelékkel szokott viselni. Beszél magyarul keveset németül, franciául is tanult. Ruházata szűkekor sötétkék posztó télikabát, fekete bársonyallérral, szürkés, kockázott öltözék, fekete keménykalap volt. Lehet, hogy *Kecskeméthy* név *Csolán* Károly névre szóló jogi egyetemi leckeönny volt.

Aki *Kecskeméthy* az elsikkasztott összeg jelentékenyebb részével kézrekeríti, húszezer korona jutalmában részesül.

Kérem letartóztatását, a pénzt s értékei lefoglalását s erről távirati értesítést.

Budapest, 1901. november 28.

Rudnay Béla, főkapitány.

Halmos János polgármester a jövő szerdai közgyűlésen részletes jelentést fog tenni a *Kecskeméthy*-féle sikkasztásról. A jelentés lényege így szól:

A polgármester november 14-ikén délután négy órakor értesült a nagy sikkasztásról. Az adópénztároshoz sietett s többdelmagával megállapította, hogy az elsikkasztott pénz 588.000 korona. Az esetről *Szinélyi* Ede kerületi pénztáros megérkezése után azonnal jelentést tettek a rendőrségen s maga a polgármester személyesen is főkereste a főkapitányt. A rendőri intézkedés nem késett egy perccel sem. Ráter aztán a polgármester a fegyelmi intézkedésekre. Minthogy a pénz átszállításakor több pontban is figyelmen kívül hagyták a számviteli szabályokat elrendelte a polgármester a fegyelmi vizsgálatot *Szinélyi* Ede pénztáros és *Leipold* Lajos ellenőr ellen és természetesen *Kecskeméthy* Győző ellen is s őket hivataluktól és fizetésük kétharmad részének elvételétől felügyesztette. Elrendelte a vizsgálatot *Hoffmann* Sándor adópénztáros ellen is az ellenőrzés hiányos volta miatt és *Pesti* Ferenc IV. kerületi elöljáró ellen mert ő első sorban felelős a szabályzerű ügymenetért. Az ekként elrendelt fegyelmi vizsgálatokat rövid idő alatt befejezik. Föl-kérte a polgármester az illetékes hatóságot, hogy az elsikkasztott összeg erejéig elrendelje a biztosítási végrehajtást *Szinélyi* Ede és *Leipold* Lajos vagyónára, ami meg is történt, sőt kiterjesztették a biztosítást *Pesti* Ferenc, *Hoffmann* Sándor, *Kecskeméthy* Győző és *Győri* István vagyónára is. *Győri* István szolgálat egyletore elhelyezte a pénztári szolgálatról s az ő do-gában a polgármester a saját hatáskörében fog intézkedni. Végül megemlíti a polgármester, hogy a főszámvéző nyolc nap alatt előterjesztést fog tenni neki a pénztárkezelés szabályzatának szükséges módosításáról.

A helyügyminiszter rendelkezése tehát a polgármester *Pesti* Ferenc előjáró, *Hoffmann* adópénztáros és *Győri* István hivatalosolga ellen is elrendelte a biztosítási intézkedéseket, amit dr. *Szabó* Imre tisztí ügyész ma jogantositott. Felolvasván az emittetteknek összes ingó és ingatlan vagyontát és fizetésüket, ezek között *Pesti* előjáró 30.000 forintot érő képtárát is.

Az a hír, hogy *Kecskeméthy* Nizzában, ahol *Csolán* Károly álnév alatt tartózkodott, elíogták, nem bizonyult valóznak. A rendőri sajtóiroda erről a következőket jelent:

A lapokban Párisból közölt 'áviratra vonat'

kozólag a rendőrség tudatja, hogy a Nizzában látott és onnan elutazott egyén nem *Keckeméthy Győző*, hanem, miként ezt a budapesti rendőrség a Nizzából kapott távirati adatai alapján kétség-telenül megállapította, egy másik magyarországi fiatal ember, akinek azonban a sikkasztáshoz semmi köze sem volt.

Erről a nizzai fiatal magyarról most utólag még azt jelentik nekünk, hogy az napok előtt érkezett Nizzába és a szállodában *Csollán Károly* néven jelentette be magát. Tegnap egy szállóbeli alkalmazottal a postára kísérte magát, hogy állítólag ékszerkelet-küldjön el. Utközben valaki nyomukban haladt, akit az illető alighanem megfigyelő rendőrbiztosnak tartott, mert egy alkalmas pillanatban nyomtalanul el-tűnt és azóta seholsem lették.

Nizzából táviratozzák, hogy a hírlapok által közölt összes részletek, melyek *Keckeméthynek* Nizzában és Monacóban való tartózkodására vonatkoztak, Bécsből érkezett információk alapultak. Az az egyén, aki Nizzába érkezett, semmiképpen sem rejtőzködött és tényleg hasonlít *Keckeméthyhez*. Az illető a sétatéren találkozott egy magyar uszágiróval, aki hírt adott a találkozásról és a valószínű lejáróztatás híre ettől indult ki. Az illető egyén személyazonosságát konstataálták. A rendőrség meg van győződve, hogy *Keckeméthy* tényleg Genuába ment, ahol valószínűleg hajóra szállt és elindult Amerikába.

Keckeméthyt különben itthon is nagy szorgalommal keresik mindenütt az országban a műkedvelő detektívek és a vidéki rendőrségek, temérdek kellemetlenséget okozva az utazóközönségnek. Mindenki *Keckeméthyt* látnak, mindenkit letartóztatnak, akire csak valamennyire ráillik *Keckeméthy* személyleírása.

Igy járt a *Budapesti Napló* egyik munkatársa, *Horváth Elemér*, a mi kedves kollégánk is, aki tegnap családi ügyekben Kolozsvárot indította. Ma hajnalban a vasúti állomás felé haladva, betért egy kis kávéházba, hogy cigarettát vásároljon. A kávéház-tulajdonosnak rögtön gyanusnak tűnt föl az idegen ember s egyik alkalmazottját a rendőrségre küldte, ahonnan hamarosan ott termelt egy rendőr s a hírlapírót, minden tiltakozása dacára is bevitte a főkapitányságra. Itt alaposan kihallgatták és csak nagynehezen sikerült neki a tuluzóg rendőrlögmazót meggyőzni arról, hogy nem azonos *Keckeméthy Győzővel*, a főváros félműlős tolvajával.

Ideje volna különben a vidéki rendőrségeket alaposan kioktatni, hogy ne lássanak minden idegen emberben *Keckeméthyt* s ne okozzanak fölösleges kellemetlenséget ártatlan embereknek.

Téli strófák.

I.

A ligetbe, a ligetbe
Vonja lelmem kőszá kedve,
Hol a puszta fák alatt
Az elmúlt szép időkből
Lehervadt avar maradt.

Az utakat mind bejárom,
Csengő hangod visszavárom,
És elnézem a padot,
Melyen izzó vágyban égve
Ajukunk csókba olvadtott.

Hideg tél van a ligetben,
Nem járunk már ki mi ketten
Ah! minden nyár elmúlo,
Tegnap nyíltok még a rózsá,
Ma már sűrűn hull a hó.

II.

Burmester, bál, korcsolya,
Üvegázi ibolya.

Perec, boa, gesztenye,
Sok piknik, még több zene.

Zárt flakker, piros orr,
Five o'clock... A tea forr.

Walzer: Drága angyalom!
Csárdás: Szeretlek nagyon!

Lengyelke: Imádsz hiven?
Négyes: Mindenem! Szívem!

A buffét rejtekében:
A mamával beszéljen!

Fzánka influenza, szél,
Uraim, lám ez a tél!

FŐVÁROS.

(*) **Uj állások az árvasszéknél.** Az árvasszéki elnök arra kérte a tanácsot, hogy az árvasszékek két új ülnöki állást szervezzenek s egy árvasszéki gyakor-noki állást szervezzenek át segédfogalmazói állásra. A pénzügyi bizottságban ma *Sipőcs László* árvasszéki elnök bőven megokolta ezt a kérelmet a teendőik megszaporodottával. A javaslathoz — a jogügyi és szervezőbizottság s a tanács megállapodásai alapján — azzal járult hozzá a pénzügyi bizottság, hogy két másodosztályú ülnöki állást szervezzenek, 5000 korona fizetéssel és 1600 korona lakáspénzzel; a gyakor-noki állásnak segédfogalmazói állásra való átszervezését azonban akkorra kívánja elhalasztani a bizottság, amikor a közigazgatási fogalmazói gyakor-noki állások átszervezése szövényre kerül.

(*) **A házi nyomda vezetője.** A pénzügyi bizott-ságban ma *Földváry Antal* helyettes főjegyző oly ja-vaslatot terjesztett elő, hogy a fővárosi házi nyomda vezetőjével állandó szerződést kössenek s öt nyugdíj-jogosultsággal lássák el. E szerződés 5400 korona fizetést és 1600 korona lakáspénzt biztosítana a nyomdavezetőnek. A szerződés ideje tíz évre szólana, mindkét részről hat hónapi fölmondással. E tárgyban hosszabb vita volt, amelyben az a nézet jutott többségre, hogy a főváros fizesse méltányosan a nyomdájának vezetőjét, de tisztviselői állást abból ne szervezzen. Ennek hangsúlyozásával albizottságot küldtek ki a szerződés-tervezet megállapítására.

SZÍNHÁZ, ZENE.

* **A m. kir. Opera újdonsága.** A m. kir. Opera legközelebbi újdonsága *Csajkovszki: Jevgenij Oegin* című dalműve lesz. A dalmű betanulása már folyik s valószínű, hogy bemutatóját még újév előtt megtartják.

* **A Népszínház karácsonyi darabja.** Említettük, hogy a *Népszínház* is alkalmi darabban áll elő a karácsonyi ünnepekre. A darabnak *Karácsony* a címe és tárgya *Charles Dickens: Karácsonyi Ének (A Christmas Carol)* című fantasztikus költői elbeszéléséből van merítve, illetőleg ennek az elbeszélésnek a drámai formában való feldolgozása. A darab betanulásához előszöveget és bemutatója, mint értesülünk, december első felében lesz.

* **Leszky kontra Székely Irén.** Régióta húzódo színházi pör ért a napokban véget a királyi Kuria ítéletével. A pörben *Leszky András*, a *Magyar Színház* mostani bérlő-igazgatója állt szemben *Székely Irénnel*, a nagyváradi színház primadonnájával. A pör rövid előzménye, hogy a primadonna szerződésének letelte előtt elhagyta *Leszky* aradi társulatát és *Kolozsvárra* szerződött. Ezért *Leszky* szerződészegesség címén 28.000 korona kötbért követelt hűtlen primadonnájától. A kissé száraz jogi argumentumokat mellőzve, a pör végleges eredménye az lett, hogy a Kuria, megerősítésével a két első bírósági ítéletnek, a kötbért követelő igazgatót keresetével elutasította. A primadonna feje 31311 tehát nem lóg többé a — huszonnyolcezer koronás damokleszi kard.

* **A Népszínház bemutatója.** A *Népszínházban* ma délelőtt tartották meg *Moldovány Gergely Flórika szerelme* című népszínművének a jelmezes főpróbáját a sajtó meghívott képviselői jelenlétében. Az oláh népdalokból merített darab alkalmat ad a *Népszínháznak* arra, hogy az oláh nép dalait, táncait és jelmezeit a színpadon bemutassa. A holnap, szombaton bemutatóra kerülő népszínmű főszerepét *Blaha Lujza* játssza, rajta kívül a főbb szerepekben *Raskó Géza*, *Vidor Pál*, *Szabó Antal*, *Szerdahelyi Ferenc*, *Horváth Vince*, *Kápolnai Irén*, *Sposná*, *Kovács Mihály*, *Ujvári Károly*, *Izsóné*, *Vidorné Dellé* Henrik működnek közre.

* **A gesák berlini sikere.** *Sidney Jones* operettje, *A gesák*, most a berlini új udvari operában folytatja a *Central-Theaterben* megkezdett erős rekordját. Az operettnak tegnapelőtt volt a hétszáznyolcvanadik előadása.

* **Küry Klára és Alberti Werner Nagyváradon.** A nagyváradi közönségnek évezetes hangversenyben lesz része hét ón, december 2-dikán. A hangversenyben *Küry Klára*, a *Népszínház* kitűnő szubrettje és *Alberti Werner*, a *M. Kir. Opera* jeles tenoristája működik közre. A hangverseny művészi eseményszámba megy Nagyváradon s mint nekünk írják, a közönség a legnagyobb érdeklődéssel néz a művésze-est elébe.

* **Kopácsy Juliska az An der Wienben.** A bécsi *An der Wien*-színház jelelvenit *Strauss* Jánosnak *A királyné csipkekedője* című operettjét *Kopácsy Juliskával*. A művésznő aki egyszerre a *jobbik fele* lett a bécsi operett-színháznak, egy butát-kegyőt is fog énekeln.

* **Szilágyi és Hajmási a színpadon.** *Poszonyból* táviratozzák, hogy a városi színházban ma volt a *Szilágyi és Hajmási* című három felvonásos történelmi vígjátéknak bemutató előadása. A darabot *Hamvas József* poszonyi tanár írta. A közönség nagy tetszés-

sel fogadta a darabot, amely *Mátyás király* korában játszik.

* **Uránia-Színház.** Az *Uránia Színház* holnap este feleleveníti *Dessowny* Arisztid nagysikerű darabját *Velencét*. Az előadásnak különös érdekességet ad az, hogy a színház az alkalomra egészen új mozgó-fényképeket hozott. A darab mai előadása iránt általános érdeklődés mutatkozik.

* **A kassai színház szubvenciója.** *Kassa* város mai közgyűlése *Péchy Zsigmond* főispán elnöklése alatt elhatározta, hogy a kassai színház szubvenciójának legalább 20.000 koronával való fölemeléséért a kormányhoz feliratot intéz azzal a megközlással, hogy a színház ezen az exponált vidéken a magyarosodást terjeszti.

* **Állandó francia vendégtjátékok a berlini udvari színházban.** Ismeretes, hogy *Vilmos* császár minden áron azon van, hogy ne csak kibékítse a franciákat, de meg is kedveltesse magát velök. Nemszében feltűntetelt az a hír, hogy *Vilmos* császár a legnagyobb előzékenységgel rendelkezésre boesátotta *Coquelinnek* a berlini udvari színház vendégtjátékai számára. Most egy ennél még érdekesebb hír érkezik a német császárvárosból: Az udvari színház intendánsa, — ami tehát azt jelenti, hogy a do-log a német császár beleegyezésével történik, — rendszeresíteni akarja a francia vendégtjátékokat a berlini udvari színházban, amelyben évről-évre vendégszerelne egy francia társulat. A tárgyalások ilyen irányban már meg is indultak az udvari színház és *Rejane* asszony közt, aki a társulatot szervezni fogja. Francia társulatok különben már több porosz király alatt voltak állandó vendégei a berlini udvari színháznak.

* **Operaelőadás a Telefon Hírmondóban.** A *Telefon Hírmondó* ma este előzeteti szórakoztatására a m. kir. Operaházban előadásra kerülő *Az afrikai nő* operát fogja közvetíteni. Meyerbeer ez operájának előadása a *Telefon Hírmondó* kagylóin keresztül kitűnően érvényesül, s így mind-azok, akik a klasszikus zenét szeretik, a Hírmondón keresztül is megszerezhetik maguknak az élvezetet, hogy *Az afrikai nő* előadást hallhassák. Az opera közvetítése után a rendes esti felolvasás következik, majd annak bevezetésével 11 óráig még cigányzene lesz hallható a kagylókon át, melyet az *Emke* és az *Elte-kávéházból* közvetít a *Telefon Hírmondó*.

Blaha Lujza — Flórika.

— Szerző a darabjáról. —

Volt az még másképpen is; s lesz ez még másképpen is.

Volt idő, mikor a bojár kokonicsák esengőktől hangos ötös-fogataikon csak amugy tódultak *Jassyba*, *Moldova* fővárosába, hogy jelen lehessenek *Liszt* Ferenc hangversenyein. Asaki és *Gusti* szonettekben dicsőítették a magyar zongorakirályt.

Bals Alek, *Moldova* hatalmas kincstárnoka, a magyar művész tiszteletére szalonjában összegyűjtötte az ország főurait és hölgyeit.

... *Liszt* Ferenc mikor a zongorához ült, a szalonban elcsendesült minden. A fiatalság a művész köré csoportosult, a bojárok a tölgyfabutorokhoz támaszkodva hallgatták a rendkívüli zenét, mely egyakkori lap szerint „néha úgy tombolt, mintha az alvilág minden lényé kiszabadult volna; majd mintha ceterán drága gyöngyök peregett volna le; a vért megfagyatta az ereken, hogy aztán ismét a legfelsőbb régiókba ragadja el a hallgatót”. A *Rákóczi-induló* zenéje volt ez!

Sturza Nikola oda szól *Barbhoz*, az ország akkori zenekarának híres hegedűséhez:

— Jászd el nekünk: Tu im ziceai odata ... (Te azt mondád nekem egykoron.)

Barb meghajta magát és rákezdett egy daira, amely a lelket fiatalokri ábrándjaira emlékeztető, tele melankoliával, majd vadul kitorve, hogy a koboz hurjai reszkettek s a dalos szeméi megteltek könnyvel. Aztán mintha meg akarna szabadulni a dalkeltette gondolatoktól, átesapott a csak imént hallott *Rákóczi-indulóba* s eljátszta azt annyi tökéletességgel, hogy a bojárok bámulatukban *Barb* köré csoportosultak, *Liszt* pedig a zsebébe markolva így szólt:

— Poharat ide, *Barb* mester, koccintsunk ketten! — Ottani szokás szerint a zenész poharába dobta a kimerkolt aranyokat bámulatának jeléül, hogy egyszeri hallásra oly kitűnően tudta eljátszani *Barb* a *Rákóczi-induló*t.

Liszt elhalt s azóta nincs visszhangja a *Rákóczi-induló*nak *Moldovában*.

És volt idő, amikor Magyarország féltett csaló-gányának, *Blaha Lujzá*nak, oláh ember volt az impresszá-riója — én.

Ma is öröm azt a kis fenyőágot, tülevelei elszáradtak már, amit a művésznő a mulató-klubb elnöke kabátjára aggatott, mikor őt impresszáriójának avatta a *Borszeket*. Furdói hangversenyekről vala szó.

... Emlékezetes est. A terem minden zugában ember ember hátán. A moldovai világ annyi kitűnősége, magyar főurak, diszes közönség volt jelen test-véres együttérzésben, izgatott várakozásban. Mikor kivezettem a művésznőt, páratlanul és elbájolóan szép egyszerűségében, fején a fenyőág-díszszel, a jelkes-

dés és a rajongás végig zugott a termen, hogy a dal-királynő nem tudott szóhoz jutni. — Elénekelte aztán gyönyörűséges magyar dalait s megtoldotta azokat egy oláh énekkel. Képtelen vagyok leírni a hatást. Omlott a virág, a koszoru; a taps tombolással fajult!

Es mikor azután lecsendesült, a közönség sorraiból előlépett Cantacuzén Sándor moldovai herceg, s a közönség megújuló tapsai között hatalmas csokrot nyújtott át a művésznőnek. Ezt a csokrot a herceg leánya, Marie, vadvirágokból sajátkezűleg állította össze s mert csipkéhez másképpen nem juthatott, lezszaggatta ruháiról a drága csipkéket, hogy nagy bámulatát még kifejezőbbé tegye a magyar művésznő iránt. A hercegnőtől legértékesebb volt mégis az a vékonyka kis szalag, amely a magyar vörös-fehérvörös szineiből állott.

Mikor kézírásos aroképét a bárónő rendelkezései átadta a hercegnek, a herceg ezt mondta: „Ira meg a bárónő ő méltóságának, hogy bámulom a magyar dal szépségét, bámulom a bárónő művészetét s aroképeit drága ereklye gyanánt fogom megőrizni mindig.”

Másnap a fürdő zengett a magyar daltól. A hercegisasszony is csak ezeket énekelte, sőt báró Huszár Ilonától még magyarul is tanult, — hanem a Balaton felé repült el a nemzet csalóánya s azóta a román hercegisasszonyok nem énekelnek Borszéken többé magyar dalokat.

Aztán összebarangoltuk a hegyeket. Mikor egyszer visszatérőben voltunk Moldovából, vasárnap lévén, Holló községében az ut mellett a fiatalság táncolt. A bárónő megállította a koskikat, a táncolók közé vegyültünk s Blaha Lujza az oláh Flórikák között csakhogy táncra nem perdült.

A topliczai uj-ut mentén levő barakkok előtt párolgó üstök láttára aztán ismét leszállottunk a koskikról. A művésznő köftényt kötött s főzött nekünk olyan oláh puliszkát, közepén oivadó turóval, hogy nekem az íze maig is a számban van.

Ez az iz, ez az oly lényegesen nyilatkozó együttes készített a Flórika megírására.

Ha nagy sulyt fektetünk a tengerentuli nippon népek a barátságára, ám terjesztjük országzserete a japáni teházak erkölcsseit és kultuszát. De ha az ország talajából akarunk meríteni erőt, úgy tanulmányozzuk azt, ne rugjuk ki magunk alól a biztos földet, a népszínművet ne hagyjuk kiaszni egészen.

Moldován Gergely.

MŰVÉSZET.

□ **A Szalon téli kiállítása.** A Nemzeti Szalon őszi tárlata még csak a jövő hétig marad nyitva, de már nagyban folynak az előkészületek a téli kiállításra. December hetedikétől számított egy héten át a Nemzeti Szalon termei bezárulnak, mely után újból megnyitják őket a téli tárlat számára. Az új tárlatra vonatkozó értesítéseket az igazgatóság már szét is küldötte, de ez uton is felhívja a művészeket, hogy műveiket legkésőbb december hó hetedikéig bezárólag okvetlen küldjék a Szalon műtárosaéhoz (IV., Fenciek-tere 9.). A kiállításra már eddig is oly nagy számmal érkeztek be kiváló műtárgyak, hogy a téli tárlat a mostani őszi kiállításnál is nagyobb arányunak ígérkezik.

□ **Segantini-kép a Nemzeti Muzeuuban.** Münchenből tegnap érkezett meg az a Segantini-kép, melyet Szalay Imre igazgató vásárolt meg a nemzetközi kiállitáson a Nemzeti Muzeuim képtára számára. A festmény egy engadinai pásztort ábrázol, ki naplementénél, hátán rőzseköteget cipelve, igyekszik kutyahőjába. Ovatosan halad lefelé a hegyen; roskatag alakja elárulja, hogy terhes munkával keresi meg mindennapi eledelét. Nyomában néhány birkát, Segantini kedves állatját látjuk. A festmény előterére a buszosz nap sugarai vetnek gyöngö világot, málabus hangulatot kelte a nézőben. A kép 1884-ből való, tehát első korszakának delelőjén mutatja be a nagy mestert.

VIDÉK.

— (Nógrádvármegye) ma tartotta közgyűlését nagy érdeklődés mellett. A tisztújítást december 17-ikére tűzték ki. Az elnökölő főispánnak nagy ovációt rendeztek. A volt vármegyei egyesült ellenzék, mely a 400 tagból álló bizottságban mintegy 35 tagból áll, a közgyűléstől távol maradt. A vármegyében áll a legpédésőbb közigazgatás uralkodik, amit jelenleg a közönség elismerése fejében azaz óhajt bizonyítani, hogy a régi tisztikar újabb megválasztani akarja. Csak a megüresedett állásokat fogják újakkal betölteni.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Báró Wallburg kiadatása.** A budapesti büntetőtörvényszék egyik tanácsa Agoraszó bíró elnökével ma zárt ülésben tárgyalta báró Wallburg kiadatási ügyét. A törvényszék kompetenciája kiadatási ügyekben abból áll, hogy véleményezést terjeszt az igazságügyminiszter elé. Ez történt a Wallburg esetében is. A törvényszék dr. Piehler Győző védős és dr. Böhm Alajos királyi ügyész meghallgatása után kihirdette a határozatot, hogy az ügyet az igazságügyminiszterhez terjeszti föl. Az fog dönteni a régóta huzódó kérdésben vajjon kiadjuk-e a laibachi törvényszéknek báró Wallburg Ernőt vagy sem.

§§ **Egy végrendelet története.** A tegnap közölt értesületeket a következőkkel egészítjük ki: Jogász-körökben érthetetlennek találják, hogy a Kuria ebben az ügyben a táblai ítélet megokolását egészen figyelmen kívül hagyta. Ez a megokolás ugyanis a végrendelet érvénytelenségét éppen arra alapította, hogy a végrendelet záradéka nem felel meg a törvény követeléseinek. Itt tehát nem bírói kognicióról, hanem ténybeli dologról volt szó. A hamis ékezetre nézve Bérczi kapitány, ki hetekig foglalkozott ezzel az ügygyel, több embert hallgatott ki, s bár súlyos gyanukokat talált valaki ellen, bizonyítékokat szerezni nem tudott. Minthogy tettes nem volt, a vizsgálatot be kellett szüntetni. Hogy az újabb vizsgálat, melyet az igazságügyminiszter rendelt el, fog-e ebben az irányban eredményt felmutatni, arról csak kombinatív lehet beszélni. De az kétségtelen, hogy meg fogják szigorítani az ügyviteli szabályokat, nehogy a jövőben a bírósági írizet alatt álló, s nagy vagyoni érdekeket magukban foglaló okiratokhoz olyan emberek is hozzájuthassanak, kik az alkalmat bűnös célokra használják fel. Még érdekesnek találjuk fölemlíteni, hogy a bünyönyomat során az is kiderült, hogy a végrendelet tanuképp szereplő két Tomka közül az egyik süket, a másik pedig annyira rövidlátó, hogy nem tudta elolvasni a végrendeleti záradékot. Egyébként utóbb azt vallották, hogy a végrendeletet a tisztifüredi nábob nem együttes jelenlétében írta és írta alá. A bíróság delegálása kérdésében az igazságügyminiszter, mint halljuk, már a jövő héten fog dönteni.

Nyiltér.

Dr. Schiff Kálmán

massage-, svédgimnasztikai és testgyenyenítő-intézetében IV. Mátyás-körút száraz légr. 22. sz. (Röser-bazár) **tulhevített furdók**, csuszos, közsvényes és izzadmányos állapotknál.

(Az e rovat alatt közöltéknek sem tartalmáért, sem alakjáért rom felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

Bécs, november 29. Lukács pénzügyminiszter délután Budapestre visszautazott.

Berlin, november 29. Az új palota jáspis-teremben tegnap adott estében Ferenc Ferdinánd főherceg a császárnő jobbán, Szógyény-Marich László osztrák-magyar nagykövet pedig a császár jobbán ül. A császár és a főherceg ma reggel Wildparkból Göhrdebe utazott.

A horvát nemzeti párt.

Zágráb, november 29. A nemzeti párt klubjának tegnapelőtt tartott ülésén elnöké gróf Erdődy Istvánt, alelnökké Spevec Ferencet választották. A klub mai ülésén gróf Erdődy István elnök meleg szavakban üdvözölte gróf Khuen-Héderváry bánt, aki meleg szavakkal mondott köszönetet, gratulált a pártnak választási győzelméhez és azt a reményét fejezte ki, hogy az új országgyűlési ciklus az ország és a nép javára fog szolgálni. A bán szavait lelkesedéssel fogadták.

A délamerikai forradalom.

New York, november 29. Egy coloni távirat jeienti: Alban, Jeffies tábornok és a kormánypárt egy másik vezrémbere délután ideérkezett, hogy — amint hiszik — közvetítsék a háboru abbahagyását. Jelenleg tanácskozásokat folytatnak az angol és a amerikai hadhajók parancsnokaival, a legfőbb vasuti hivatalnokokkal és az angol konzullal.

New-York, november 29. A New-York Herald jelenti Colónból, hogy Castro tábornok, aki a kormánycsapatokat a Barbocon melletti hid bevételénél e hó 25-én vezette, esütörtökön delelőtt a Batia Soldado melletti útközben elesett. Castro

a kormánycsapatok második vezére volt az isthmuson.

A Hrvatska pöre.

Zágráb, november 29. Ma tartották meg a tárgyalást Frank képviselőnek Tresics mint a Hrvatska szerkesztője, valamint Safvan plébános és Zagorac káplán ellen indított becsületesértési pörében, mely a sajtó utján Frank ellen intézett támadásokból keletkezett. Az összes vádlottakat három hónaptól hat hónapig terjedő szabadságbüntetésre ítélték. Frank a büntetés kiszabása ellen felelt. Az ítélet kihirdetése után Frank hívei a bíróság épülete előtt zajos tüntetéseket rendeztek, úgy hogy a rendőrség kénytelen volt közbelépni és a tüntetőket szétoszlatni.

A német vámtarifa.

Drezda, november 29. Az országgyűlés mai ülésén a belügyminiszter egy interpellációra, hogy milyen álláspontot foglalt el a szász kormány a német vámtarifa kérdésében, azt válaszolta, hogy a szász kormány, noha nem vették figyelembe minden kívánságát, hozzájárult a vámtarifa-tervezetnek, mert meg van róla győződve, hogy a tarifa-ügy reformja a helyes ut egészséges közgazdasági állapotok teremtésére és fenntartására.

A bajor képviselőházból.

München, november 29. A képviselőház 77 szavazattal 51 ellenében elfogadta Rein centrumpárti képviselőnek azt az indítványát, hogy kérjék meg az államkormányt, hogy zsidókat lehetőleg csak a zsidó lakosságúhoz az egész lakossághoz való arányában alkalmazzon az igazságszolgáltatásban. A vita folyamán az igazságügyminiszter kijelentette, hogy a törvény szempontjából nem tehet ugyan eleget az indítványoknak, de a lakosság hangulatával, amennyire csak lehet, számolni fog.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, november 29. A legnagyobb osztrák vasművek és vasművek közt tárgyalások folynak tíz évre szóló egyezségkötés céljából s az alkudozások már csaknem minden tekintetben eredményre vezettek. Az osztrák vaskartellben egyesült osztrák vasműveknek háromnegyed része belép ebbe a központi szövetségbe s így módon a magyar vasművekkel való megállapodás is meg van könnyítve. (N. W. T.)

Bécs, november 29. A brüsszeli cukorkonferencia küszöbön áll egybeegyelése alkalmából tegnap a pénzügyminisztériumban báró Jorksch-Koch elnökléte alatt a két pénzügyminiszter egyetértő meghívására közös bizalmas jellegű megbeszélés folyt a két állam cukoriparának képviselőivel. Jelen voltak a magyar pénzügyminisztérium részéről Toepe államtitkár és Schreiber osztálytanácsos és az osztrák pénzügyminisztérium részéről Bernatzky miniszteri tanácsos, Carmine osztálytanácsos és Joas miniszteri titkár. A magyar cukoripart hatvani Deutsch Sándor, Hatvani József, Deutsch Gyula és Rothermann Dániel lovag, az osztrák cukoripart báró Stummer Agost, Proskowetz Emánuel lovag, Riedel Viktor és Fischer Károly képviselték. A tanácskozás tárgya a brüsszeli értekezleten követendő magatartás volt, tekintettel a legutóbbi brüsszeli értekezlet és a párisi egyezmény óta a helyzetben főleg az által beállott változásra, hogy a mostani értekezleten egy állam, mely előbb Brüsszelben képviselve volt, nem vesz részt, másrészt pedig előbb nem képviselt államok be fognak vonatni. A tárgyalások eredménye szerint az értekezlet tagjai egészen véve egybehangzó véleményben voltak.

New York, november 29. (Terményfőzsé.) (Zárlat.)

Gyapot: 7.63 (New Yorkban helyben 8.— (8.—), nov.-re 7.63 (7.63). Február 7.60 (7.63). New-Orleansban helyben 7.8/8 (7.7/8). — Petroleum: Stand white New Yorkban 8.65 (8.65). Stand white Philadelphában 8.60 (8.60). Refined in Cases 8.75 (8.75). Credit Balances at Oil City 1.30 (1.30). — Zsir: Western steam 9.95 (9.60). Rohe és Brothers 10.— (9.80). — Tengeri irányzata igen szilárd, Novemberre — (—). — Decemberre 69.— (68.1/2). — Májusra 69.1/2 (68.3/8). — Buza irányzata igen szilárd. Piros 6szi helyben 82.1/2 (83.1/2). Novemberre — (—). Decemberre 80.1/2 (79.1/2). márc.-ra 83.1/2 (—). Májusra 82.1/2 (81.1/2). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.— (1.—). — Kávé: fair Rio 7. sz. 6.1/2 (6.1/2). Nov.-re 5.50 (5.50) Február 5.70 (5.70). — Lízsi: Spring Wheat clears 2.95 (2.95). — Cukor: 3.1/2 (3.1/2). — On: 29.75 (33.75). — Réz: 16.1/2 (16.1/2). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, nov. 29. (Terményfőzsé.) (Zárlat.)

Buza irányzata igen szilárd. Nov.-re 73.1/2 (72.1/2). Dec.-re 73.1/2 (72.1/2). — Tengeri irányzata igen szilárd Nov.-re 62.1/2 (61.1/2). — Zsir: Decemberre 9.60 (9.32). — Január 9.55 (9.32). — Szalonna short clear 8.50 (8.55). — Sertésbuz: Január 16.27 (16.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLEK

Katinkának.

— Részlet egy operaszövegéből. —

Ó, látnál csak a lelkembe!
Mennyi érzés tombol bennem!
Lángoló vágy, bizó hűség,
Maró kétség, keserűség,
Olthatatlan szomj utánad,
Harci kedv, majd fojtó bánat,
Rettegés, hogy elveszítlek...
Ennyi érzés sok egy szívnek!

Látnék csak a te lelkedbe!
Mogvan-e még életkedve?
Érzi-e, hogy boldogság van
Szerelomban, barátságban?
Vagy nincs benne szebb szenvedély,
Csak híd gőg, gonosz szeszély?
— Marcangol a kétség ölyve:
Ó vigasztalj, avagy ölj meg!

Kereszty István.

† Egy szegény császár. Kínában — úgy mondják — ismét helyreállt a nyugalom s a császár udvar nem sokára ismét el foglajlja a helyét Peking sárga városában. A helyzetet természetesen feszülten figyelik az érdekeltek körök, mert nem tudják, hogy milyen álláspontot foglal el majd az udvar a külállamok hivatalos képviselőivel szemben. Nagyon érdekesek és időszerűek tehát most *Heyking* bárónéknak, a volt kínai német nagykövét nejeinek üljegyzései, amelyek most kerültek nyilvánosságra. A báróné kínai tartózkodása idején járt Henrik porosz herceg Kínában. A herceg megjelenése nagyjelentőségű volt, mert kapcsolatot létesített a diplomácia és a császári udvar között. Nagyállású mandarinok sűrűn jártak a német nagykövetségre, ahol a herceg lakott, és az azóta sokat emlegetett *Csing* herceg is akkor fogadott el először meghívást egy ebédre a hercegnél. *Csing* herceg ekkor még nagyon kevéssé ismerte az európai szokásokat, mert *Heyking* bárónőtől például azt kérdezte a szalonban lévő sok női fotográfia mutatra, hogy vajjon ezek valamennyien feleségei-e a nagykövetségnek? Mikor a báróné először üdvözölte *Csing* herceget és kezét nyújtotta neki, ez nagy zavarba jött s nem tudta hirtelen, hogy mit csináljon a feléje nyújtott kézzel, végre zavarában elkapta a báróné hüvelykujját és kinosan rázógatta. Kínai udvari körökben beszélték, hogy Henrik herceg igen mély benyomást tett *Kvangszü* császárra, akinek lelkében ekkor felillant a reformtörékvések utáni vágy s fölébredt a letargiából, amelybe mesterségesen pólyázták be. S érdekes, hogy a rövid álom alatt, amelyben a reformátor szerepét akarta játszani, a császár ifjú barátai *Nagy Péter* életét lefordították a

számára s ez a letterős, energikus uralkodó lett az ideálja. Csakhogy szegény *Kvangszü*ben nem volt meg *Nagy Péter* brutális ereje és önrzete.

A kínai üzenetlendő is jelentős nap volt, amidőn az özvegy császárné először hívta meg egy udvari ünnepségre a nagyköveteket feleségeit. Mozdulatlanul ült a császárné sárga selyemrubájában a trónon, mint egy idegenzerű, régi, aranyozott bálványkép. Az ifjú császár egy sarkon ült. Kék selyembe volt burkolózva, mi által császári méltóságán esett csorba, amely megkívánja a sárgaszínű ruhát. E napra elhozták öt börtönéből, hogy megmutassák, hogy életben van s hamis a hír, amely megületeséről szólt. Az árnyékes császár megtörve és szomorúan ült. Nagyon szánalomramóltó volt az ifjú császár, aki szegény, *Nagy Péter* akarta utánozni s ezért ily súlyosan kellett bünhődnie. A császárné a hölgyek mind egyikének ajándékkal kedveskedett. Aranygyűrűt adott szürke gyönggyel s a tolmács utján tudatta velük, hogy ilyet csak közeli rokonainak szokott adni s hogy a hölgyeket testvéreinek tekinti. Majd valamennyit megölelte és megöcsökölte, ami merőben ellenkezik a kínai szokásokkal s úgy látszik valaki rátanította. Ezután pompás kínai csemegékből álló lakoma, majd pedig színelőadás következett. Az ifjú császár, valamint felesége is, akit közben bevezettek, ütések némán, szomorúan...

† Az unoka. A római Tribuna névjegyet közzél, mely csakugyan megérdemli, hogy sokan elolvassák. Ime az érdekes vizitkártya:

GRÓF MASSIMÓ DE ROSSI DI BONDOLA
(hiteles unokája a híres Nona di Narolának),
a Monti negyedbeli konzervatív egyesület elnöke.
Az argentiniai köztársaság tartalékos hadnagya;
a buenos-ayresi iskolák volt főfelügyelője, volt
argentiniai államügyész;
mészárosmester és specialista az amerikai szálemi
gyártásban;
főtitkája annak a művésznek, hogyan lehet
a Dél-Amerikából importált szalonkát sokáig el-
tartani.

A híres Nona di Narola hiteles unokája csakugyan sokoldalú férfin.

† Diplomácia és házasság. A fejedelmi családok leányait gyakran sokkal nehezebb férjhez adni, mint a legszegényebb leányokat, mert igen csekély azoknak a fiatal embereknek a száma, akikhez férjhez mehetnek. Hogy ritka kivétellel mégis találunk férjhez a hercegnőket, ez a modern diplomácia érdeme. Egy német lap most statisztikát csinált az eladó hercegisasszonyokról és a völgyényjelöltekről. Az özvegyek, elváltak, elmebajosok, papok és alapítványi hölgyek nincsenek benne ebben a statisztikában, amely szerint az európai fejedelmi családok 16—30

éves leányainak száma 61, a 20—40 éves hercegek száma pedig mindössze csak 45. Vallás szerint katolikus a hercegek közül 29, összesen 55. Sajnálatra legméltóbbak a görög-keleti vallású hercegnők, — nyolcan vannak s csak egy görög-keleti herceg van, akinek életkora a 20-ik és a 40-ik év közé esik. A protestáns hercegnők száma 24, a protestáns hercegeké 18. A választék tehát igazán csekély. Házasulandóknak leggazdagabb a pármái család, három hercegnek keres nő, s hat hercegnőt szeretne férjhez adni. A Liechtenstein-családban ugyanennyi a házasulandók száma. Eladó katolikus leányok vannak: Spanyolországban 3, Bajorországban 3, Belgiumban 1, a Bourbon-családban 3, az Orléans-családban 1, s a Habsburg-családban 3. A házasulandó katolikus hercegek száma Olaszországban 2, Lippeben 2, Monaco-ban 1, Szászországban 2, Württembergben 1, Bajorországban 5, a Bonaparte-családban 2, az Orléans-családban 4, a Braganza-családban 1 s a Habsburg-házban 3. Még szerencse, hogy a mediatisált családok száma igen nagy, és hogy szükség esetén ezekből is lehet férjet vagy feleséget szerezni az uralkodó családok sarjainak.

† A boldogság kis kátéja. A boldogságot tudvalevőleg minden felsőbb hatalmasságok közreműködése nélkül is meg lehet szerezni. A dolog nagyon egyszerű s a következő recipe szerint hamarosan elérhető.

Akarsz-e boldog lenni egy napig? Idd le magad.

Akarsz-e boldog lenni három napon át? Nőtülj meg.

Akarsz-e nyolc napon át tartó boldogságot? Ölesd le a disznódat.

Akarsz-e egész életeden át boldogságban élni? Légy pappá.

A boldogság kergetése elég aktuális dolog s ez a kis káté, mely egy német munkásapban látott napvilágot, bizonyosan megváltja a világot.

† Hogyan ölik meg Hollandiában a halat?

Hollandia joggal magának mondhatja azt a dicsőséget, hogy ott a halat nem kinnözik, hanem levágnak, ami nemcsak hogy sokkal emberségesebb, hanem a halál is egészségesebb marad. A németalföldiek lassan elhalt halat nem esznek, hanem minden halat leölnék oly módon, hogy a feje mögött és a törököt mély vágást ejtenek, mely az agyvelőt a gerincagytól elválasztja és a halat rögtön megöli. A hus a ledülés által sokkal keményebb marad, ize jobb és tarthatósága is nagyobb, minél fogva élvezete is egészségesebb. A ledülés után több harántvágást ejtenek a halon, a keletkezett nyílások tagra feszülnek s éppen erről ismerhető fel, hogy a halat megölték-e vagy lassan halt el, mert ez esetben a bevágás nem tágnul szét.

REGÉNY.

TÜZZEL-VASSAL.

Írta: SIENKIEWICZ HENRIK.

(38)

De most, hogy nincs senki más méltó, gyermek lenne, kétszeresen, háromszorosan az, nem is férfi, ha eltasztaná magától a feléje kínált hatalmat, ha nem lépne rá erre a ragyogó, színes álmadozások kódéből, a jövődió diadalmas harcok elképzelt zsvájából, a nagyság, a hatalom mámorából kegyetlenül kiáltottak elő: megállj, szerencsétlen! Mit jelentett az a nyugtalanság, amely a borzalom fagyával töltötte meg máskor retenthetetlen szívét? Mit jelentett az a párbeszéd, amelyet akarata ellenére folytatott magával, így:

— Tudom, hogy kötelességem a fővezérséget elvállalni. De vigyázz, herceg! a gőg sodor immár magával, a nagyravágyás sátánja kísért, királyságokat igérve.

Es újra földudult lelkében az irtózatos harc, a rémulésnek valóságos vihara szakadt rá, a bizonytalanság, a kétségbeesés mardosta. Mit cselekszik a nemesség, amikor a hivatalos

fővezérek helyett őt keresi föl? Lábbal tiporja a törvényt. Mit cselekszik a hadsereg? Megsérti a fegyelmet. És ő, aki e hon első fia közé tartozik, aki tetőtől-talpig katonameger, ő vezesse a törvénytelenségre törököt, az ő tekintélyének a leplebe burkolózzanak? Ő adja az első példát az engedetlenségre, az erőszakra, az önkényeskedésre, a törvények megszegésére, s mindezt csak azért, hogy két hónappal hamarabb jusson kezébe a főhatalom? Mert ha Károly herceget ültetik a trónra, úgy szerzett hatalmát hivatalosan is neki hagyják. És ő ezért késő századoknak adjon következményeiben rettenetessé válható példát? Mert mi fog történni? Amit ma megtett Wisniewiecki, azt holnap megtehethi Koriepcolski, Potocki, Firlej, Samojski vagy Lubomirski, s ha mindenki csak a maga híret és dicsőségét fogja tekinteni, s nem tart be törvényt, rendet, ha a gyermekek és az unokák majd az atyjuk és a nagytatyjuk példáját követik: milyen jövődió vár akkor erre az országra? Az önkény, a vizsalykodás, az erőszakoskodás szuja már ugyis régen örli a köztársaság fáját, a polgárháború fejleszté máj dörög a törzsét, a szárazabb, gyöngébb ágak már hullanak is róla, mi lesz, ha a fa örzi, a kertészei gyujtanak tüzet alája? Mi fog történni, óh uram Jézus?

De Jézus mellére horgasztá fejét és oly fájdalmasan hallgatott, mintha csak most szegezték volna a keresztifára.

A fájdalom azonban a herceg szívét újra mardosni kezdé. Ha kezébe ragadná a hatalmat, s ha a kancellár, a szenátus, és a vezérek árulónak és lázadónak kiáltanak ki őt — mi következne akkor? Ujabb polgárháború? Hát Chmielnickij, a köztársaság legveszedelmesebb ellensége? Hiszen nagyobb hatalmasságok is törtek már ellene. Kétszáz ezer vasaöltözött német ütözött meg Jagello seregével. És mikor Lhorim mellett fél Azsia sakra állott, amikor még irtózatossabb volt a veszedelem? Hová pusztult el a sok ellen-séges hatalom? A semmisségbe veszett. A köztársaság pedig nem fél a háboruktól, mert

tudja, hogy nem a háborúk fogják őt tönkretenni. De hát miért áll most tétlenül, ő, a győzelmes, az erős, a dicsőségtől tetézett ország, amely a keresztes vitézeket és a törököket is leverte? Miért omlik a porba a kozákok előtt? Most már csak guny az osztályrésze, engedetlen-ség fogadja a parancsait, a haragjától ki se fél s mindenki a pusztulását jósálja.

A főurak gőgje, vizsalykodása tette ezt, az ő önző cselekedeteik. Nem Chmielnickij a legveszedelmesebb ellensége, hanem az országban dúló rendetlenség, fejlettség, a nemesség pártoskodása, az országgyűlés viharai, a vetélykedés, a tunyaság, az önzés. Rothadóban volt az élet fája. Az első vihar kidöntötte, de aki atyagilykosként elsőnek emeli rá fejszóját, az átkozott lesz tizediziglen!

— Menj hát, Niemirow, Pogrebisecs, Mahnovka és Konstantinov hőse. Menj hát, híres vajda, dicsőséges herceg, menj és ragadd ki a vezérek kezéből a hatalmat, tipord lábbal a törvényt és a rendet s mutasd meg a jövődió nemzedékeknek, miképpen téped ki tulajdon édesanyád belet!

Rémület, kétségbeesés és az örülés láza tortozította el a herceg arcát. Nagyot kiáltott, a szívéhez kapott, azután végigestett a földön a Megváltó képe előtt.

Ott fentreggett a padozat, odaüve dicsőséges homlokát a hideg, kemény kőkövákhoz s mellőlől tompán hangzott föl a hörgés:

— Uram, légy kegyelmes nekem, a szegény bűnösnek!

Már pirkadott az ég alja, aranyos fényben jött a nap is s megvilágosította a termet. Főnn az eres az alján csicseregni kezdtek a fecskék és a verebek. Most végre fölállott a herceg és beszélt a pródját, Csalsenski, aki az ajtó előtt aludt.

— Siess az udvarra s mondd, hogy adják nyomban hírelt az összes tisztoknak, nemességnek s a népfölkelők vezetőinek is, hogy jöjjenek hozzám, beszélni kívánok velük.

(Folytatás következik.)

† **Határozó szoba egy házban.** Egy angol tervrajzát a Holbornotól a rakpartokig terjedő utcaszabályozással kapcsolatban óriási bérház építését tervezi. A most épülő új utca alsó része két ágra oszlik. A nyugoti ág a Liceum-színházal átellenben, a Gaity-színházal, a keleti az igazságügyi palota mellett éri el a fő közlekedési vonalat. A két részre való utca ilyenformán nagy ívet alkot s ennek az ívnek a közepében épül az új mammoth-palota, homlokzatával a kikötő felé. A beépítendő telek 125 000 négyszöglet, a homlokzat hossza 750 láb. Ha London legnagyobb háza islépül, tizenlehetes lesz s 6000 szoba lesz benne. A közepén óriási kupolaosznak lesz s ebbe apróbb üzlethelyiségek kerülnek. A kupola egymagában 10 000 fontha fog kerülni, az egész épület építése 2 000 000 font sterlingbe. Mihelyt London város tanácsa megadja az építési engedélyt, megkezdik az építkezést s az építések állítása szerint két és fél év múlva be is fejezik.

KÖZGAZDASÁG.

Hasznos idealizmus.

Budapest, november 29.

(a.) **Magasratörő idealizmus öllekzése a realitás okossággal:** ez a jellemző vonása annak a nagyméretű iparpolitikának, amely a kereskedelmi tárcsa költségvetésének adataiban kibontakozik. Idealizmus a végcél megjelölésében és okosan számított realizmus azoknak az utaknak, módoknak eszközöknek a megválasztásában, amelyekkel ez a végcél megközelíthető. A cél egy hatalmas gyáripár keletkezése az életrevaló kisipar egészségesebb fejlődése mellett, úgy hogy mindvégig a maga hivatását töltse be, s mindkettő harmonikusan illeszkedik bele közgazdaságunk szerzetébe; kiegyensúlyozottan pedig fejlett háziipar, amely egyrészt a gyáriparra támaszkodik, másrészt ennek munkasanyagot szolgáltatson, rendszeres foglalkozásra tanítva a népet. Egységes, szervesen átgondolt, helyesen tagolt iparfejlesztő politika az, amely ezt a célt tüzte maga elé és ennek a politikának folytonos, lankadatlan, lendülettel dologtevés áll a szolgálatában. A cél nagyon messze van; a szkeptikusok azt mondják, elérhetetlenül messze; azt mondják, több benne az idealizmus, mint a valóságosság. De a kétkedők megfelelnek az érvelésnek, hogy igazán értékes eredményeket csak az a törekvés érhet el, amely a legmagasabb célt tűzi maga elé. És lehet a cél maga tisztára ideális, de az, ami ezért a célért történik, mind realitás munka és ennek a munkának mindennapos gyümölcse egy-egy pozitív eredmény.

Az eredményeknek egész soráról számol be Hegedűs Sándor jelentése, amely a költségvetés kiseri és újabb sorozatot ígér maga a költségvetés. Egymagában is imponáló az az adat, hogy az utóbbi két év alatt hatvanhat új gyár létesítését biztosították állami támogatással, s hogy az új gyárak alapítókéje összesen ötvennégy millió korona, munkásaiknak száma pedig majdnem tízennyegyzet. De az iparfejlesztő tevékenységnek abban látjuk az igazi érdemét, hogy a gyáralapítások elősegítésében a valóságos szakszeggel vetett számot a miniszter, figyelemmel volt arra, hogy egyrészt lehetőleg az ország nyereszterményeit dolgozzák fel, másrészt a hazai fogyasztás kielégítését és ezzel az idegen iparicékek beözönlésének csökkentését szolgálják az új alapítások; aztán meg abban, hogy a gyáripár fejlesztésére irányuló törekvés nem egyoldalú, hanem a kisipar felkarolásával együttesen halad.

Sok szemrehányás érte az utóbbi időben az iparfejlesztés akcióját. Támadják jobbról is, balról is, de több animozitással, mint igazsággal. A legtöbb az animozitáció és legkevésbé az igazság abban a vádban, — amely pedig legsűrűbben ismétlődik — hogy nyakra-főre alapítja az új gyárakat, s e mellett a kisipart elhanyagolja, sőt a gyárak képében gyilkos versenytársakat hoz a nyakára. Nem értjük, nem tudjuk, honnan veszik ezt a szemrehányást, mikor a valóság ennek éppen az ellenkezője. Ime, egy számadat, amely ezt illusztrálja. Az 1889-től 1898-ig terjedő tíz évtized alatt kisipari célokra félmillió koronánál alig valamivel többet fordítottak. Ekkor vette át az ügyek vezetését Hegedűs Sándor és azóta 1,376,000 koronát költött a kisipar emelésére, tehát három év alatt harmadfélszer annyit, mint azelőtt tíz évtized alatt. Ha van valami, ami a mostani kereskedelmi miniszter politikájában mindenképpen szimpátiájára érdemes, úgy ez éppen az, hogy a kisiparok dolga eladdig nem tapasztalt módon nyomult előtérbe és példátlanul előkelő helyet foglalt el az ipari kormányzat tevékenységében. Nem tulajdonítjuk mi ezt a jelenséget tisztára a miniszter egyéni hajlandóságának, noha ennek is kétségtelenül nagy része van benne; de ennek is kétségtelenül nagy része volt a kormányzat szociálpolitikai irányú átalakulásában a viszonyok parancsának is, amely az egész vonalon

siettetti a kis existenciák jogainak érvényesülését. Azt azonban senki se próbálja elvitatni, hogy a viszonyok intő szavát a miniszter felismerte, készségesen engedelmessé tette neki és hogy ennek nagyon is észrevehető nyomai jelentkeznek Hegedűs iparpolitikájában. A kisipar megmentésére egyrészt a tömegtermelés feltételeinek megszerzésével, gépek adományozásával, másrészt ott, ahol erre van szükség, a kisipari ágak egy részének műipari irányban való fejlesztésével, a szakképzettség fokozatos emelésével: ezek a kisipar megmentésének és megerősítésének azon főbb módjai, amelyeket Hegedűs helyesen felismert és céltudatosan alkalmaz. Három esztendő alatt körülbelül tízezer kisiparosnak négy milliót meghaladó tőkét bocsátott rendelkezésére; kétszázegynéhány kisiparosnak adott munkagépeket, azokon kívül, akik a kormány támogatásával létesített két közműhely-telepen dolgoznak.

Egyoldalúsággal, a nagyipar mértékeltlen protegalásával tehát éppen nem lehet vádolni Hegedűs Sándort. Iparpolitikájában érvényesülni látjuk azt a szociál-liberalizmust, amelynek a közgazdasági kormányzat egész területét át kell hatnia, hogy a fenyegető társadalmi és közgazdasági forradalom megrázkódtatásainak sikerrel ellenállhassunk. Egyégy ebben az irányban iparpolitikánk folytonosan előbbretör, annak bizonyítéka az a hetvennégyezer korona, amely a tárcsa költségvetésében *munkásvédelem* címén most szerepel először. Szerény summa ez a költségvetésnek negyedmilliórdos végösszegéhez képest, de mint szimpónta nagy és öröndetes jelentőségű.

És amint a költségvetés számoszlopait szemlélgetjük s elmélyedünk ezekben a számokban kommentárisjába, a terjedelmes „indokolás”-ba, amely valóságos esszé a helyes alapokon felépített iparpolitikáról, az a megnyugvás kél bennünk, hogy az ipari kormányzatnak nemcsak a kiadásai emelkedtek, hanem a növekedés is magasabb lett. A számok állandó expanzivitása folytonos és valóságos fejlődést jelez. És akármennyit beszélnek is a szkeptikusok, a magyar iparfejlesztés mégsem utópia. Kitérő célja lehet nagyon magas, talán mostani közgazdasági berendezkedésünk mellett elérhetetlen, de azt a hosszú utat, amely a céltől elválaszt bennünket, rövidülni látjuk napról-napra. Mindennap szétomlik egy rög, olykor szétreped egy szikla, betemetődik egy árok, az ut egyre simább, egyre szélesebb, a horizont egyre tisztább lesz. Erős akarát, szívós kitartást, bátor nagyratörést, okos taktika visz bennünket előbbre a messze ideál felé. Hogy elérjük-e valaha az ideált, azt nem tudjuk; de hogy lemondanunk róla nem szabad: arra tanítanak bennünket a reális eredmények. Az az idealizmus, amely ilyen eredményeket teremt: hasznos idealizmus.

Ipar és kereskedelem.

A győri kereskedelmi és iparkamara megalakulása. Harmadik törvényes ciklusát tegnap nyitotta meg a győri kereskedelmi és iparkamara. A kereskedelmi miniszter *Jerfy* Antal kir. tanácsosnak előnkkel, *Weidman* Adolf kir. keresk. tanácsosnak és *Schlichter* Lajos iparosnak alelnökké való megválasztását megerősítvén, az új elnökség által tegnap nyílt meg rendkívüli közgyűléssel a kamara harmadik öt éves ciklusa. *Jerfy* Antal elnök ez alkalommal székfoglalóval nyitotta meg az ülést. Figyelemreméltó tartalmas beszédében vázolta a kamara jövő feladatait, érintette az önálló vámtéreltet kérdését, a vidéki ipar és kereskedelem helyzetét és nagyjában rámutatott azokra az eszközökre, amelyeknek iparvétele szükséges a vidéki ipar fellendítésére. Szólt a kamarai reformról és hangsúlyozta, hogy a reformnak semmi esetre sem szabad a kamarák autonómiáját megbénítani. Végül szóba hozta a kamarai házépítés kérdését s úgy állította oda, mint a kamara egyik legközelebb megoldandó feladatát.

A Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság tegnap tartott igazgatósági ülésén *Blazek* J. Antal és *Szekely* Mihály cégvezetőket el-igazgatókká nevezték ki. *Blazek* J. Antalt a Magyar Királyi Államvasutak géngyára vezérigazgatójének, *Szekely* Mihályt pedig a Magyar Királyi Kereskedelmi Múzeum üzletkezelőségének vezetésével bízták meg.

Mezőgazdasági szakoktatásunk. A földművelésügyi miniszterünk kiadásában megjelent Magyarország mezőgazdasági szakoktatásának az 1901. évre szóló évkönyve. A munka részletesen ismerteti a mezőgazdasági szakiskolák történetét, az állatorvosi főiskolát, a nem állami földműves iskolákat, a gazdasági tanintézeteket, a gazdasági ismételő iskolákat, a szakiskolákkal kapcsolatos intézményeket és a különböző szabályzatokat.

Vadászati kiállítás. A vadászati kiállítás bíráló bizottsága dr. *Vartha* Vince elnöklete alatt a kiosztandó díjak tekintetében a következők határozott: *Kiállítás aranyérmét* a következő kiállító nyertek: gróf *Zichy Jenő*, *Rosonovszky Frigyes*, assakürthi *Ghyezy család* cabári uradalmá. *Hamvay Zoltán*, *Szentiványi Árpád*, dr. *Hollóssy Ede*, *Fiala Vencel*,

Buda Ernő, *Gergelyi Pál*, báró *Born Frigyes*, *Kunszt Károly*, gróf *Apponyi Lajos*, *nemestacsikándi Cserkúti Ervin*, báró *Feilitzsch Arthur*, *Abraham és Hartwich, Leiner József*, *Friedmann M.*, *Brix Rudolf*, *Feszty Lajos*, VI. ker. állami főreáliskola, *Nobel D.* *Bárony István*, *Athenaeum irodalmi és nyomdai r.-t.* *Gottmann Imre*, *Grell és társa*, dr. *Axmann Béla*, *Storz Mátyas*, *Kollerly Koller Mihály*, *Kolencz Zsigmond.* *Ésüst érmét* a következő kiállító nyertek: *Gabel József*, *Schroll János*, *Reusch Miksa*, dr. *Haslinger János*, *Havlitsohek Róbert*, *Krausz Károly* és *József*, báró *Gudenus Hugó*, *Fekete István*, *Ehrenreich Fülöp* és társa, *Gajzágó Tibor.* *Bronz-érmét* nyertek a következő kiállítók: *Scheidl Ferenc*, *Tamács Soma*, ifj. *Steiger János.*

A foltvidéki gabaszövő-IPAR. *Beregszászból* jelentik: A vármegyebizás a főispán elnökelete alatt ülést tartottak, amelyen elhatározták, hogy Andorhán és Zugon szövőipari kurzust állítanak. Kimondották a gyűlésen, hogy *Beregmező*ben lenvászonszövőgyárat létesítsenek és a lentermelés érdekében akcióit indítanak. *Hegedűs Sándor* kereskedelmi miniszter leirt a megyei iparfejlesztő-bizottsághoz s állami támogatást ígér a hegyvidéki vászon- és gabaszövő-IPAR fellendítése érdekében létesítendő ipari és gyáripari vállalkozásoknak. *Darányi Ignác* földművelésügyi miniszter a Bereg síkvidékén nagyobb mértékű lentermelés érdekében szakembert küldött ki és vetőmagkiosztást helyezett kiállításba kedvezményes áron.

Fizetéképtelenségek. A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetéképtelenségeket jelenti: *Daser Ernő* kereskedő *Grác*, *Berger Albert* kereskedő *Gr.-Schützen*, *Schmidberger József* vegyeskereskedő *Wels*, *Kronlachner János* szatós *Michaelnbach*, *Mazzalin Antal* kereskedő *Raguza.*

Szeszák. A kontingens nyersszesz ára *Budapestben* pénzben 42.— korona, áruban 42,50 korona, *Bécsben* a nyersszesz ára 37,20 korona pénzben, 37,40 korona áruban.

Vásárcsaruak. (*Vámos és Bruszt* hatósági közvetítők üzleti jelentése.) A mai hetivásár dacára is a piac forgalma csak közepes volt és ugyszólván csak a detailüzletet szorították. Élénkebb üzlet csakis tojás, vaj, vadfélék és sertésekben volt. A hideg időjárás folytán a vágott baromfiüzlet is javult és az itt felsorolt cikkek rendszeres szállítása átánatos. A mai nagybani eladások a következő árakon történtek. *Husfélék.* Vidéki marhabús hátulja 60—80 korona, eleje 50—60 korona métermérszánkint. *Ölt borjú*, bórben, 80—96 fillér, ölt sertés szalonnával 72—84 fillér, nyuzott birka 32—48 fillér kilónként, minőség szerint. *Élt baromfi*ban lanya az üzlet. *Vágott baromfi*ban ellenben élénkebb, *Ma I. rendű vágott liba* és *kaesa* 92—100, gyengébb minőségű 88—92 fillér kilónként. *Tojás.* I. rendű friss telt árú 92—94 korona. *Vaj.* I. rendű teavaj 2,10—2,40 korona, *100%-vaj* 1,50—1,80 korona kilónként. *Vadfélék.* Nagy nyulak 2,20—2,40 korona, sülők 1,20—1,60 korona, *10-goly pára* 2.—2,40 korona, *fácán pára* 4.—6.—korona, *szarvas* egészben mérve kilónként 70—72 fillér, *őz* 110—120 fillér, *dámvad* 80—90 fillér kilónként.

Borjavásár. 1901. évi november hó 29-én. (A budapesti marhavásártól vásár-pénztár részvénytársaságtól.) *Felhajítás:* *Belföldi élő borjú* 382 drb, *leölt borjú* — db, *bécsi borjú* — db, — db, *nővendékmárha* — darab, *bárány élő* — darab, *előbárány* — darab. *Argyezések.* — *Belföldi élő borjú* I. rendű 80—90 *1-ig*, *kivételes* 93 —, *II. rendű* 64—78 *1-ig*, *1 kilónként*, *leölt borjú* I. r. — *1-ig*, *II. r.* — *1-61* — *1-ig*, *kivét.* — *1 kilónként* *levonás nélkül*. *Rugott borjúkért* — *1-ig*, *Nővendék* *marha* — *1-61* — *1-ig*, *I. r.* — *1-ig*, *középmínőségű* — *1-ig*, *alárendelt* — *1-ig*, *1 kilónként*. *Bárány élő* — k., *leölt bárány* — k., *kivételesen* ár — *k-ig* *páronként*. — *Az irányzat* kezdetben élénk volt, de később ellanyhult. Az árak változatlanok.

Budapesti sertés-konsumvásár. A *terencvárosi* *petróleum-takodónál* lévő *székes-ővárosi* *sertés-konsumvásár* *irányítása* 1901. évi november 29-én *Készlet* 254 darab. *Érkezett* 1060 darab. *Összesen* 1254 darab. *Eladott* 1100 darab. *Maradt* 154 darab. *Napi árak:* 120—180 kilogramm sulyban 84—88 *koronáig*, 220—280 kilogramm sulyban 86—90 *koronáig*, 320—380 *kg*. sulyban 86—90 *K-ig*. *Oreg* *nehéz* *páronként* 400—500 *kiús* 82—88 *koronáig*. *Malac* 70—76 *korona*. *Az irányzat* élénk.

A budapesti gabonatorzsda.

Budapest, november 29.

Tartott iryázat mellett 20.000 métermássa buza került forgalomba.

Más gabonaműekben csekély volt a forgalom és az árak változatlanok maradtak.

Eladott:

Buza. Tízavideki: 200 mm. 80 k. 8 K. 90 f., 200 mm. 78,5 k. 8 K. 70 f., 150 mm. 78,5 k. 8 K. 50 f., 150 mm. 78,5 k. 8 K. 50 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 55 f., 250 mm. 77,7 k. 8 K. 67½ f., 100 mm. 77,5 k. 8 K. 65 f., 900 mm. 77,8 k. 8 K. 65 f., 6 buza, 1850 mm. 77,8 k. 8 K. 65 f., 6 buza, 200 mm. 76,4 k. 8 K. 40 f.

Fehérmegyei: 100 mm. 79 k. 8 K. 80 f., 300 mm. 78,5 k. 8 K. 70 f., 500 mm. 78 k. 8 K. 67½ f.

Postamegyevideki: 800 mm. 78,5 k. 8 K. 70 f., 200 mm. 77,5 k. 8 K. 60 f., 100 mm. 76 k. 8 K. 25 f., 100 mm. 75 k. 8 K. 25 f.

Szt.-Tamási: 3600 mm. 77,2 k. 8 K. 75 f. *Zentai:* 3000 mm. 74,3 k. 8 K. 47½ f.

Bács-Almási: 100 mm. 75 k. 8 K. 40 f. *Raktárár:* 2500 mm. 76 k. 8 K. 45 f. *Mind három hónapra.*

Ross: 100 mm. 7 K. 25 f. 3 h6, 200 mm. 7 K. 25 f. 3 h6, 100 mm. 7 K. 25 f. 3 h6, 200 mm. 7 K. 10 f. par., 300 mm. 7 K. 7 1/2 f., par., 100 mm. 7 K. 5 f. par.

Arpa: 300 mm. 6 K. — f. malomványa.

Zab: 200 mm. 7 K. 65 f., 100 mm. 7 K. 55 f., 100 mm. 7 K. 45 f., 100 mm. 7 K. 45 f., 100 mm. 7 K. 35 f.

Tengeri (6-aru): 1000 mm. 5 K. 57 1/2 f., 800 mm. 5 K. 55 f.

Tengeri (uj-aru): 100 mm. 4 K. 80 f., 100 mm. 4 K. 77 1/2 f., 200 mm. 4 K. 77 1/2 f.

Cinquantin (uj-aru): 200 mm. 5 K. 80 f.

Késpézfizetés mellett.

Tegnap délután eladott:

Mészteri: 1800 mm. 78 k. K. 67 1/2 f.

Raktáru: 2500 mm. 78 k. K. 65 f.

Mind három hónapra.

A késszaru hivatalos egyezése a budapesti árú-és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

B u z a	Kilós	Kilogramm		Kilós	Kilogramm	
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig
Tiszavidéki uj	76	8.26	8.40	80	8.66	8.76
"	77	8.35	8.50	81	—	—
"	78	8.40	8.55	82	—	—
"	79	8.45	8.60	83	—	—
Fehérmegyei	71	8.20	8.30	80	8.50	8.76
"	77	8.20	8.40	81	—	—
"	78	8.30	8.50	82	—	—
"	79	8.40	8.60	83	—	—
Pestvidéki	76	8.16	8.30	80	8.68	8.85
"	77	8.20	8.35	81	0.	0.
"	78	8.30	8.45	82	—	—
"	79	8.40	8.55	83	0.	0.
Bánási	76	8.10	8.25	80	0.	0.
"	77	8.15	8.30	81	0.	0.
"	78	8.20	8.40	82	—	—
"	79	8.30	8.45	83	—	—
Bácskai	76	8.10	8.25	80	0.	0.
"	77	8.15	8.30	81	0.	0.
"	78	8.20	8.35	82	—	—
"	79	8.30	8.45	83	—	—

Egyéb gabonafélék		Kilós	Kilogramm	
			K.-tól	K.-ig
Ross	uj	70-72	7.10	7.11
"	másodrendű	—	5.90	7.05
Arpa	uj	—	6.	6.25
"	egymű való	—	6.85	—
Zab	uj	—	0.	0.
"	sörözésre való	—	7.25	7.40
Tengeri	bánási	—	—	—
"	mánási	—	5.46	5.55
Repe	uj	—	—	—
"	képzett	—	—	—
Kéles	bánási	—	4.50	5.

A határidőzlet folyamán a következő kitések történtek:

Áprilisi buza 1902. 8.67-8.68-8.66-8.65

Áprilisi rozs 1902. 7.37-7.36

Áprilisi zab 1902. 7.64-7.62-7.63

Májusi tengeri 1902. 5.58-5.59-5.58-5.57

Augusztusi repe 1902. —

Déli egy orakor a következő záróárakat állapított meg hivatalosan a tőzsdén:

Áprilisi buza 1902. 8.68 pénz 8.69 áru

Áprilisi rozs 1902. 7.35 " 7.36

Áprilisi zab 1902. 7.65 " 7.66

Májusi tengeri 1902. 5.59 " 5.60

Augusztusi repe 1902. 11.80 " 11.90

Délután fél 5 orakor zárul:

Buza áprilisa 1902. 8.69 — 8.70

Áprilisi rozs 1902. 7.37 — 7.38

Áprilisi zab 1902. 7.64 — 7.65

Májusi tengeri 1902. 5.58 — 5.59

Augusztusi repe 1902. 11.80 — 11.90

A budapesti értéktőzsde.

Mintogy a tegnapi külföldi esti tőzsdék gyengébb, esendés irányzatúak voltak, nálunk is nyugodt hangulat és csekély forgalom volt a mai előtőzsdén ugy nemzetközi mint helyi papirokban.

Kivételet csak Rímamurányiak képeztek, melyek a tegnapi zárlathoz képest 3/4 koronával emelkedtek és pedig amerikai igen kedvező jelentésekre, az ottani vasúzet-menetet illetőleg. Magyar koronajáradék ma is nagyobb kereslet tárgya és tetemesen emelkedett is.

11 óra 15 percor zárulnak: Magyar hitelrészvény 644.50. Osztrák hitelrészvény 634.25. Osztrák-magyar államvasút 634.25. Rímamurányi vasmű 432.0. Közúti vasút társaság 679.60. Városi villamos vasút 285.—. Korona aradék 93.52 1/2 korona.

A déli tőzsdén ugyancsak csekély forgalom mellett, a nemzetközi értékek közül Államvasutak 2 koronával gyengültek, a helyi piacon pedig Közúti vasút-részvények 3 koronával, Rímamurányiak 2 koronával javultak. Koronajáradék 93.65-ig élénk kereslet tárgya volt. A többi helyi értékek közül csak Leszámitoló bank-részvényekben történt kötés 410-től 412-ig.

1 óra 30 percor zárulnak: Magyar hitelrészvény 644.—. Osztrák hitelrészvény 633.25. Osztrák-magyar államvasút 632.50. Rímamurányi vasmű 432.0. Közúti vasút 583.—. Városi villamos vasút 286.—. Koronajáradék 93.65 Leszámitolóbank 412.— korona.

Utózsde. A 4 óra zárlatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény 636.75. Magyar hitelrészvény 645.—. Leszámitolóbank 412.—. Rímamurányi vasműrészvény 427.50. Osztrák államvasút részvény 635.—. Közúti vasút 580.—. Városi villamos vasút 285.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzékek: Heremag: lucerna magyar 41.—48.— korona, vörös aprószemű 39.—43.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánási — korona, középszemű 46.—47.— korona, nagyszemű 48.—52.— korona. Disznózsír: budapesti 52.50-53.— korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légenszáritott vidéki — korona, városi 4 darabos 44.—44.50. korona, 3 darabos 45.50-46.— korona, tisztított — korona. Szilva: boszniai; szokás szerinti minőség 14.50-15.— korona 120 darabos — korona, 100 darabos 15.50-16.— korona, 85 darabos 16.—16.75 korona. azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.50-15.— korona, 100 darabos 15.50-16.— korona, 85 darabos 16.—16.25 korona. Szilvaiz: slávoniai — korona, szerbiai 17.—17.60 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonatőzsde.

Bécs, november 29. (A Budapesti Napló telefon-jelentése.) A tőzsdén ma az izgatottság elérte tetőpontját, mert a határidő-üzlet reformjáról szóló törvényjavaslat tárgyalása ma kezdődött meg. Ez a nagy izgatottság benitálgatott az üzletre. A külföldi piacok jelentéseiből direktíva nem mutatkozott s így a részvétel nagyon esekély volt. Buza és tengeri 2 illetőleg 1 fillérel javult, zab és rozs megmaradt tegnap esti árfolyamán.

Buza tavaszra 8.84-8.87, rozs tavaszra 7.64-7.65. zab tavaszra 7.95, tengeri május-juniusra 5.89 korona.

Zárlatkor maradtak: Buza tavaszra 8.90, zab tavaszra 7.97, tengeri május-juniusra 5.91-5.90, rozs tavaszra 7.65-7.66 korona.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén amerikai szilárd irányzatra szilárd volt az irányzat.

A déli tőzsdén tartott a szilárd irányzat.

Zárlatkor szilárd volt még az irányzat és ugy Osztrák-, mint Magyar koronajáradék árfolyamai emelkedtek.

Bécs, november 29. (Magyar értékek zárlata.) 4%-os aranyjáradék 118.55. Lissza és szegedi kölcsön sorsjegye 146.50. Magyar vasúti kölcsön ezüdben 100.15. Magyar keleti vasúti állami kötvény 119.—. Magyar eszámítoló- és pénzügybank 410.—. Rímamurányi vasműrészvény 433.—. Magyar koronajáradék 93.60. 4%-os Magyar földterem. kötvény 92.80. Magyar hitelbank részvény 644.—. Magyar nyeregményi kölcsön sorsjegye 174.85. Kassa-oderbergi vasúti részvény —. Magyar kereskedelmi bank —.

Bécs, november 29. (Osztrák értékek zárlata.) 4 2/3%-os papírjáradék 98.85. 4%-os osztr. aranyjáradék 118.90. 1960-os sorsjegye 140.—. Osztrák hitelsorsjegye 407.—. Angol-osztrák bank 261.—. Bécsi bankgyűléslet 425.—. Osztrák-magyar bank 16.05. Déli vasút 61.50. Dunagőzhajózási részvény 766.—. Dohányrészvény 283.—. Császári és királyi arany 11.34. Német bankváltók 117.15. 4 2/3%-os ezüst járadék 98.70. Osztrák koronajáradék 93.60. 1864-iki sorsjegye 228.—. Osztrák hitelintézeti részvény 634.—. Unionbank 518.—. Osztrák Lánckerbank 401.50. Osztrák-magyar államvasút 633.—. Elbavölgyi vasút 474.—. Eszaknyugati vasút részvény 465.—. 20 irak arany 19.58. Londoni váltó 239.40. Bécsi tramway Litt B. 245.50. Bécsi. tramway Litt A. 260.50. Lipót kohó —. —. Magyar szilárdabb.

Bécs, november 29. (A Budapesti Napló tudósítójának telefon-jelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 635.50. Magyar hitelrészvény 644.50. Angol-Osztrák bank 261.50. Bécsi bankgyűléslet 425.—. Union bank 118.50. Lánckerbank 401.50. Osztrák-magyar államvasút részvény 634.—. Déli vasút 61.50. Elbavölgyi vasút 474.—. Eszaknyugati vasút részvény 465.—. Dohányrészvény 427.50. Rímamurányi vasmű 284.—. Alpesi bányarészvény 384.—. Májusi járadék 93.85 Magyar korona járadék 93.60. Török sorsjegye 100.25. Német birodalmi mártia 117.18-23. Napoleon d'or 19.08.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, november 29. (Tőzsdéi tudósítás.) A nyugati tőzsdék tegnapi gyöngösége miatt a mai tőzsdé elején bizonytalan volt az irányzat. Bankbörzék a frankfurti esti tőzsdé nyomán alacsonyabb árfolyamokkal indultak. Készpénzrészvények részben kissé gyöngösként voltak, de később ingadozósként kezdték tartottak magukat. Előben nagyon szilárdak voltak kohó részvények és pedig fedezéskor, amelyekre később a beömlési részvények 20%-kal emelkedtek. Jövedelmeik jól tartották magukat. Spanyolország Párisra emelkedtek. A másopic tőzsdéoránban, különösen bankok mind szilárdak voltak. Zárlat ismét kissé gyengébb. Magánleszámitolási kamattal 2 1/2%.

Berlin, november 29. (Zárlat.) 4 2/3%-os papírjáradék —. 4%-os osztrák aranyjáradék 101.40. Elbavölgyi vasút 120.70. Magyar koronajáradék 93.50. Osztrák-magyar államvasút 136.10. Kassa-oderbergi vasút —. Bécsi váltó 85.30. Magyar vasút beruházási kölcsön 102.75. Alpesi bányarészvény —. Disconto-Commandit 130.40. Altáinanos villamosági Edison 183.60. Gelsenkircheni 167.10. Laura-kohó 184.90. 4 2/3%-os ezüstjáradék 99.10. 4%-os magyar aranyjáradék 99.50. Osztrák hitelrészvény 109.75. Déli vasút 16.50. Károlyi Lajos vasút 102.75. Orosz bankjegye 216.30. 4%-os uj orosz kölcsön —. Török dohányrészvény —. Olasz járadék 100.—. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 192.50. Harpen 192.00. Az irányzat eszámítolási.

Berlin, november 29. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4%-os magyar aranyjáradék 99.80. Magyar koronajáradék 94.50. Osztrák hitelrészvény 200.40. Osztrák-magyar államvasút 136.25. Déli vasút —. Eszaknyugati vasút 219.30. Elbavölgyi vasút —. Orosz bank-

jegy készpénz —. Buschtchrad —. Orosz bankjegy 216.20. (Ultimo) Lombard —.

Páris, november 29. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasút —. 4%-os osztrák aranyjáradék 101.85. Osztrák Lánckerbank 439.—. 3%-os francia járadék 101.10. Ottomanbank 526.—. 3 1/2%-os francia járadék 101.10. Alpesi bányarészvény —. Déli vasút —. 4%-os magyar aranyjáradék 102.50. Párisi bankrészvény 993.—. Olasz járadék 100.15. Francia törleszt. járadék 99.92. Osztrák földhitelezési részvény 1218.—. Török dohányrészvény 306.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, november 29. (Zárlat.) 4 2/3%-os papírjáradék 99.05. 4%-os osztrák aranyjáradék 101.40. Magyar koronajáradék 94.50. Osztrák-magyar bank 118.—. Déli vasút 16.60. Elbavölgyi vasút 120.50. Londoni váltó 204.17. Bécsi bankgyűléslet 108.50. Villamos részvény 115.—. 2%-os magyar aranykölcsön 83.70. 4 2/3%-os ezüstjáradék 99.—. 4%-os magyar aranyjáradék 99.90. Osztrák hitelrészvény 200.30. Osztrák-magyar államvasút 136.60. Eszaknyugati vasút 117.20. Bécsi váltó 852.75. Párisi váltó 812.16. Unio bank —. Alpesi bányarészvény 176.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, november 29. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok január. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 201.80. Német bank 200.90. Disconto 181.—. Berlini kereskedelmi bank 140.30. Gelsenkircheni —. Harpen 163.70. Laura-kohó 185.90. Olasz járadék —. Szilárd.

Hamburg, november 29. (Zárlat.) 4 2/3%-os ezüstjáradék 98.90 1860. sorsjegye 140.—. Déli vasút 16.25. 4%-os osztrák aranyjáradék 101.—. Osztrák hitelrészvény 200.35. Osztrák-magyar államvasút 135.75. Olasz járadék 99.85. 4%-os Magyar aranyjáradék 100.—. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertés-kereskedelmi csarnok jelentése.

November 29. A sertésüzlet irányzata eszámítolási.

A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) — fillérg. Oreg közép (páronként 300-340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 93-95 — fillérg. Fialat közép (páronként 251-320 kilogramm terjedő súlyban) 91-92 — fillérg. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 86 — 88 fillérg. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérg. Közép (páronként 240-280 kilogramm súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérg. Közép (páronként 250-320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — V. Szerbiai: Nehéz (páronként 290 kilogramm felüli súlyban) 86-88 fillérg. Közép (páronként 240-260 kilogramm terjedő súlyban) 84-86 fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 80-82 fillérg.

Sertéselészés ma 1901. november 27. napján volt készlet 36.248 darab. — 1901. november 28. napján felhajtott 342 darab. 1901. november 28. napján elszállított 901 darab. 1901. november 29. napjára maradt készletben 35.689 darab.

Viz állás.

	Nov. 29. 24 óra	Nov. 29. 24 óra	
Ina	Schrding — 0.31 0.33	Tisza	M-Sziget — 0.60 0.58
Duna	Passau — 1.23 1.33	"	Tekcsény — 0.18 0.29
"	Linz — 1.27 1.32	"	V-Nagygyőr — 0.54 0.—
"	Bécs — 1.27 1.17	"	Tokaj — 1.55 1.69
"	Pozsony — 0.70 0.50	"	Tisza-Püred — 1.49 2.09
"	Komárom — 0.70 0.50	"	Szolnok — 2.21 2.40
"	Budapest — 1.54 1.69	"	Csongrád — 0.96 0.92
"	Páka — 0.39 0.40	"	Szeged — 2.13 2.32
"	Mohács — 1.13 1.10	"	Török-Bécs — 1.44 1.34
"	Gombos — 1.19 1.71	"	Titel — 0.— 0.—
"	Ujvidék — 1.33 1.33	"	Bárta — 0.25 0.58
"	Füzess — 1.54 1.58	Ondóva	H-Nemetti — 0.68 0.64
"	Orocsó — 2.44 2.50	Topolya	Hód — 1.64 1.64
"	Magyarfalva — 0.78 0.77	Bodrog	Zemplén — 2.80 2.60
Vág	Zselica — 0.69 0.12	Sajó	Zalca — 1.54 1.44
"	Trancsán — 0.28 0.27	Hernád	H-Nemetti — 0.68 0.64
"	Eszek — 0.54 0.54	Börzse	R-Ujfalva — 0.28 0.21
"	Sz-Gothárd — 0.— 0.04	Kőrös	Cenca — 0.08 0.05
"	Sárrár — 0.10 0.18	"	N-Várd — 0.48 0.45
"	Győr — 1.14 1.78	"	Belenyos — 0.32 0.34
Dráva	Füzess — 1.— 0.—	"	Tudó — 0.— 0.—
"	Zákány — 0.— 0.10	"	Gurabony — 0.92 0.88
"	Bárcs — 0.25 0.34	"	Borosjenő — 0.32 0.22
"	Eszék — 0.33 1.18	"	Békes — 0.18 0.18
"	M-Szerdah. — 1.10 0.60	"	Gyopos — 0.16 0.11
Szava	Zsigmond — 1.43 1.43	Máros	Gy-Fehérvár — 0.66 0.34
"	Szilék — 1.02 3.—	"	Borjáska — 0.10 0.12
"	Mitrovica — 3.70 3.99	"	Sobronyi — 0.— 0.—
"	Deák — 3.22 0.28	"	Arad — 1.28 1.20
"	Esztár — 0.43 0.50	"	Mező — 0.25 0.22
"	Kis-Mátyás — 0.— 0.50	"	Temes
"	Latorca — 0.— 0.82	"	K-Kostály — 0.64 0.60
"	Laborca — 0.15 0.15	"	Kisvész — 0.58 0.60
"	Ungvár — 0.20 0.22	"	Temesvár — 0.70 0.—
"	"	"	Decekerék — 0.45 0.48

Kivonat a hivatalos lapból.

— November 29. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Kiss György gyórváradí kir. törvényszéki joggyakorlatot a temesvári kir. törvényszékhez átrészve; a debreczeni ítélőtábla élnöke Borbély Miklós debreczeni törvényszéki joggyakorlatot, Majoross Mihály máramarosszigeti törvényszéki elnöke joggyakorlatot segélydjias joggyakorlatokká; a kassai ítélőtábla élnöke Dr. Fejér Adárd végzett joghallgató a kassai ítélőtábla kertületben ideiglenes minőségben újas joggyakorlatokká; a zilahy pénzügyigazgatóság 15. Kovács József zilahy lakost ideiglenes minőségben átjuttatott adóhivatali joggyakorlatokká a zilahy adóhivatalhoz; a kecskeméti törvényszék élnöke Tamási Mihály czegei járásbírósi ideiglenes minőségű napidias szolgát ugyanoda III-ad osztályu hivataloszólvá; a tordai törvényszék élnöke Homann János alsó-járai lakos igazolványval ellátott csendőrt az alsó-járai járásbírószékhez III-ad osztályu hivataloszólvá neveze ki.

Ügyvédi kamarák. Az aradi ügyvédi kamara Dr. Tabakovits György ügyvédet, Arad székhellyel, az ügyvédek lajstromába feljuttatás felvette, Dr. Körösy János hátszegi ügyvédet elhalálása következtében az ügyvédek lajstromából kitörte s irodája részére a halasztatlan teendőket teljesítésre gondnokul Dr. Nagy Ignác hátszegi ügyvédet rendelte ki, Dr. Orvos Lajos debreczeni ügyvéd székhellyel, a debreczeni ügyvédi kamara területén belül, Tisza-Libbe tette át. A pécsi ügyvédi kamara Geiger Gyula szegedi ügyvédet, a kamara területéről való távozása következtében, az ügyvédek lajstromából törölte.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Csulay Albert dővői törvényszéki aljegyzőt a dővői járásbírószék helyébe át-

Csödék. Katona Ágoston eszneri lakos gyógyszerész ellen a szatmár-németi törvényeknél. — Ifj. Prediger Frigyes brassói bejegyzett kereskedő ellen a brassói törvényeknél. — Moravetz Ferenc és István cég ellen a budapesti kereskedelmi és váltótörvényeknél.

Pályázatok. A puchói adóhivatalnál adóügyi állás 2 hét alatt. — A zombori pénzügyigazgatásnál hivatalosági állás 4 hét alatt. — A debreczeni pénzügyigazgatásnál pénzügyi fogalmazói állás 14 nap alatt. — A tiszolci járásbírói alhírói állás 2 hét alatt. — A trencsényi törvényesnél hivatalosági állás január 8-ig.

Napirend.

Naplár. Szombat, november 30. — Római katolikus: András apost. — Protestáns: András. — Görög-orosz: (november 17.) N. Gerg. — Zsidó: Kislev 19. Sabbath Wajschlach. — Nap kel: 7 óra 12 percek. — Nyugszik 3 óra 54 percek. — Hold kel: 9 óra 12 percek este. — Nyugszik: 10 óra 39 percek reggel. A miniszterek nem fogadják. Nemzeti Múzeum. Képtár nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépődij mellett tekinthetők meg.

Országos képtár zárva. Iparművészeti múzeum nyitva délelőtt 9 órától este 8 óráig. Technológiai iparmúzeum zárva. Meségyűjtő Múzeum (Kerepesi-ut 72.) délelőtt 9-től 1 óráig. A földtani intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) nyitva d. e. 10-12-ig. Közelkedési múzeum zárva. Kereskedelmi múzeum a városligeti iparcsernokban d. e. 9 órától 2-ig. Téli árulat a Múcsarnokban délelőtt 9 órától délután 4-ig. Belépődij 1 korona. A Nemzeti Szalon kiállítása d. e. 9 órától este 8 óráig. Elite-nap: Belépődij 1 korona. Vaddisznó kiállítás a városligeti fővárosi pavilonban reggel 8 órától d. u. 5-ig. Belépődij 60 fillér. Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig. Akadémiai könyvtár nyitva délután 3 órától 7 óráig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és d. u. 3-5-ig. Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődij 60 fillér. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti mintatár: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig.

Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelmi-örökléti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városligeti iparcsernokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, november 29.

Mig az északi depresszió Oroszország felé tart, addig nyugaton, a maximum területén a barometrer emelkedett. Európában az idő a hőmérséklet lényegtelen változásával helyenként csapadékos és szeles volt. Hazánkban az idő túlnyomóan borús, hűvös és szeles volt. Nagyon hűvös jelentelek az ország északi feléből és Erdélyből. Kiküldés: Szeles, hűvös idő várható éjjeli fagygyal és az ország északi meg keleti részein helyenként havazással.

A ki egy Városibundát, Ulazóbundát vagy egy Szörme Saccot beszerezni óhajt, saját érdekében kérem előbb a budapesti legnagyobb bunda-raktárt csakis jobb genrében Neumann M. cégnél Budapest, Muzem-körút 1. megtekinteni. NB. A rossz minőségű vásárárut nem tartom raktáron.

F. c. háziasszonyok! A legmegfelelőbb karácsonyi ajándék az, mely egy-uttal praktikus is. Még van idő árjegyzéket kérní sirting és siffonról ingekhez, brillantin, gradel és virágos damasztok ágyhuzatokhoz, ágyterítoszövetek és köper, valamint klotok és különböző bélésszűk a legszállítóképesebb forrásból hozhatók. Minták kívánatra bérmentve. „Columbia“ szállítóház Unter-Polaun, Csehország.

KÁVÉT 4 1/2 kgr. Cuba 6 frt 93 kr. 4 1/2 „ Gyöngy 5 „ 63 „ a kávéhoz csomagolható 1/4 kgr. Orosz Karaván-tea 1 frt 29 kr. vagy 1/4 kg. Császár-kev. törmelék-tea 85 kr. elvámolva és bérmentve küld Fiuméből vagy Triesztből Fratelli Deisinger THEA.

„The Gresham“ életbiztosító-társaság Londonban Magyarországi fiók: Budapest, V. Ferenc József-tér 5-6. a társaság házában. A társaság vagyon 1900. december 31-én 184,387.703.- Évi bevétel biztosítások és kamatból 1900. évi december 31-én 31,190.593.- Kifizetések, biztosítási és járadéki szerződések, valamint visszavásárlások stb. után a társaság fennállása óta (1848) 405,300.483.- Az 1900. évi bevétel a társaság 5556 kötvényt állított ki 50,898.267.42 összeg értékében. — Prospektusokkal és díjtáblázatokkal, melyek alapján a társaság kötvényeket kiállít, továbbá ajánlatokat, díjmentesen szolgál a magyarországi- és a kelet főlkja Budapestben, valamint ennek ügynökei a fiók minden nagyobb városában.

Cs. kir. szab. délvaspálya-társaság magyar vonalainak üzletigazgat. 7108/P. számhoz. Pályázat. Az 1902. évre 5000 m³ zuzott mészkő-kavics, 4000 „ „ bazalt-kavics és 3000 „ apró kötőrmelék (fedanyag) szállítására ezennel pályázatot hirdetünk és megjegyezzük, hogy kedvező árak mellett több évre is elfogadjunk ajánlatokat. A szállításra vonatkozó részletes módozatokat magában foglaló „általános és különleges feltételek“ valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál, az országos iparegyesületnél, a kereskedelmi múzeum igazgatóságánál, valamint alulírott üzletigazgatásig építő- és pályafenntartó-osztályánál és annak magyar és horvát vonalain fekvő összes mérnökosztályánál díjmentesen kaphatók. A szabályszerűen kiállított, ívenként 1 kor. magyar okmánybéllyel ellátott ajánlatok lepecsételve és a borítékban ezen felirattal: „Ajánlat zuzott kavics szállításra 7108/P. számhoz“ legkésőbb folyó évi december hó 30-ának déli 12 órájáig a cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság magyar vonalainak üzletigazgatóságához Budapesten, I. kerület, Mészáros-utca 17. sz. (iktatóhivatal) küldendők. Budapest, 1901. évi november hó 30-án. Az Üzletigazgatóság.

Legjobb Legjobb Legjobb PAPP, PAPP, PAPP. GICHNER JANOS paplan, matrac és káptolósáru gyáros, szőnyeg, függöny, valdior stb. nagy raktár Budapest, VII., Erzsébet-körút 20. Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszékölhetők, nem telos árak kiküldésük vagy a pénz visszafutása.

Titkos betegségek ellen Dr. KAJDACSY, v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos Electrotherapiai rendelő-intézete IV. Kigyó-utca 5. I. em. Klotild-palota (Atjához és lift használat). A legelőnyösebb higycsőfolyásokat, legelsőbb higycsőfolyásokat, bujakóros sebeket, syphilit, az onfertórtetés utóbjait Elgyengült férfierőt az orvosi világt által legújabbban olyannyira felkarolt és hatásában pártalan sikerű Electro-Massage vagy Psychrophor által, magánléseket, nőknél fehér-folyást befecskendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében berállott ideg és ennek utókövetkezményeképp lésezőjű hátegermegeket gyógyít a legújabb gyógy-módot szerint alopson és biztos, állandó sikerrel. Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7-3 óráig. Nőknök egy mint férfiaknak külön be és kijárat. Külön váróterem. Levelekre díjlanul azonnal válaszolunk; esetleg gyógyszeréről is gondoskodva lesz.

Guzi kenőcs Törv. védve. Minden cipőért 1 évi frásbéli jótállást vállalok, ha Guzi kenőccsel, melyet ingyen adok bekeni, a féléb bőr engedése ki van zárva. Posta költség vidékre csupán 30 kr. és portmentesen küldöm nem megfolyó, a postát viszeszandom. Merőbök elegendő, ha hársányban egy paplósára állva a lábálp koronáját lerakolok. Képes árjegyzékem ingyen. Kiszárlag magyar gyártmány. Helyes gavalér víx fűzős cipő 3.20. Erős víx sima cipő 3.- Elegans oroszliak cugos, posztó szár 3.80. Eleg. orosz. fűzős cipő 4.- Felsőbb talpalmány az önmelégítő talpbőrt, orvosiilag megvizsgálva, a legelőnyösebb vialerolrouma bílőg lábak a megfolyás ellen, ki egy pár eszimat, vagy 5 frton feltölti rendelés leg, ingyen kapja. Rendelre párja 1 frt. Hagaria eszima egy darabóli halhőlyg-gal bélelve, vízmentes dupla talpjal 7.- Borjúbőr, eszima elegans kivitel, halhőlyg-gal, vízmentes garászok-nak 8.- Halina eszima teljesen vízmentes erős kivitel, nyelvig bőrbőrissal 4.80. Kallatlan olcsóság! Halina eszima, térdig erős szárral, epőrs magas, hagaria bőrről borítva, halhőlyg-gal vízmentes, tisztosítve, 1 önmelégítő, együtt 5.- Örsiál készlet valódi árólókban nőli.40. férfi 1.80. Gyermek cipő, erős kivitelben 4 övig. Kamésl fóka vagy díszbőrűből 2.20. Férl v. női reggeli cipő 1.20. Földnő elög. gaval. fűzős cipő párizsi dívat, box v. kén-gurubőrű, eleg. szabású férfi 4.90, női ugyazas 4.- Női zergo, fűzős vagy cugos, erős kivitel Oroszliak, fűzős vagy cugos posztószár 3.40. Baránybőrs fűzős, prémzeglyéssel 3.80.

Titkos betegségek gyógyítására e specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján Dr. FABINYI J. v. kórházi orvos, specialista gyógyít legrovidebb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál és nőknél: hypofoszfát, hólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilit, ennek következményeit, makacs bőrbajokat és az onfertórtetésből támadt idegbetegségeket. Meglepő az eredmény férfijl gyengeségnél (impotentia) ugy fiatal, mint öregebb egyéneknél. Levelekre díjlanul válasz; kívánatra gyógy-szeretk. Lakás: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz., (Dohány-utca szöglet, I. emelet). Bejárta a lépesónél. Külön váróterem. Rendelés délelőtt 9-3-ig, este 6-8-ig.

Ki megtámadott egészségét visszakapni akarja, használjon Huszár gyógyszerész-féle Injektio sarkantumot és Sanktum-tokocsát, melyek még idült nemű belsőknek is kitűnő biztos hatással vannak, feltűrt itéletű 6 korona, 1 doboz 120 tokocsa 5 korona bérmentve. Legjobb vértisztító szent bájok után a Huszár gyógyszerész-féle 1 adag 6 E. 1 dupla (1 liter) 10 K. Sarsaparilla-kivonat Elengedő egy teljes kurára . . . Kapható Bpestben: Török J. gyógyszerésztárház, Király-utca 12. Dr. Egger L. Váci-körút 17. valamint Huszár A. gyógyszerésztárházban, Templom-tér 10. sz.

AGULÁR IGNÁC Budapest, Deák-tér 6.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szombat, 1901. november hó 30-án.

Az afrikai nő.

Opera 5 felvonásban. Szerzte Meyerbeer. Szövegét írta Scribe. Fordították Böhm G. és Ormay F.

Személyek:

Selika	Diósné	Don Pedro	Kornai
Ines	Szilágyi	Don Diego	Ney B.
Vasco de Gama	Alb rti	Főinquisitor	Szendrői
Don Alvar	Kiss B.	Nagy brahmin	Ney D.
Nelusko	Beck	Anna	Berta

Kezdeté 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. november hó 30-án.

Az ember tragédiája.

Drámai költemény, írta Madách Imre. Színre alkalmazta Paulay E. Zenéjét szerzte Erkel Gyula.

Személyek:

Áz Ur	Palotai	Éva	Fái Sz.
Rafael	A szellem		Mészáros
Gábor	Gerő L.	Rabszolga	Somló
Mihály	Paulayné	Arthur	Mihályfi
Lucifer	Gyones	Elitét	Abonyi
Ádám	Páli	Saint-Justo	Ivánfi

Kezdeté 7 1/2 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. november hó 30-án.

New-York szépe.

Operette 2 felvonásban, 6 képben. Írta Hugh Morton. Fordította Salgó Ernő és Makai Emil, Zenéjét szerzte Gustave Kerker.

Személyek:

Eronson	Szilágyi	Cora	Margó
Harry	Ráthonyi	Kenneth	Szadai
Kurt	Boross	Blinky	Sziklay
Snifkins	Mátrai	Gray	Turcsányi
Fifi	Dóry	Kissie	Fedák

Kezdeté 7 1/2 órakor.

Színházjegyek, az Opera, Nemzeti- és Magyar színház összes előadásaira kaphatók és előjegyezhetőek: **Bárd Ferenc és Testv.** zeneműkereskedésében Kossuth Lajos-u. 4. (Telefon 656) és Andrássy-ut 2. (Telefon 25-13) sz. a.

VIGSZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. november hó 30-án.

Leontine férjei.

Vígjáték 3 felvonásban. Írta Capus Alfréd. Ford. M. d. Személyek:

Dubois Adolf	Fenyvesi	Juliette	Hegedűsné
Plantin	Balassa	Izabella	Varga
De la Jambière	Szerényi	Virginia	Nikó L.
Grinard	Tapolczai	Béjou	Rónaszéki
Leontine	Csillag	Miette	Fábián
Versac	Hunyadi	Bonnet	Győző

Kezdeté 7 1/2 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. november hó 30-án.

Blaha Lujza asszony mint vendég

Előszór:

Flórika szerelme.

Népszínmű 4 felvonásban. Írta Moldován Gergely. Személyek:

Bokotán	Szerdahelyi	Vaszi	Kovács M.
Jon	Raskó	Szofia	Siposné
Mária	Kápolnai	Gligor	Delli
Áron pap	Horváth	Dumitru	Ujvári
Petrikás	Szabó	Onucz	Vidor
Flórika	Blaha	Cigány	Tollagi

Kezdeté 7 órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. november hó 30-án.

Venezze.

Írta Dessewffy Arisztid.

Kezdeté 7 1/2 órakor.

VÁRSZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. november hó 30-án.

A becsület.

Színmű 4 felvonásban. Írta Sudermann H. Fordította Fáy J. Béla. Személyek:

Műláng	Vizvári	Frast-Saarberg	Gál
Amália, neje	Helvey	Heinecke	Gabányi
Kurt	Horváth	Heineckéné	Lendvayné
Leonora	Molnár R.	Róberti, fiuk	Beregi
Brandt Lothar	Dezso	Augusta	Nagy Ib.
Stengi Hugó	Rózsahegy	Alma	Török I.

Kezdeté 7 órakor.

Petánovits

METROPOLE-SZALLÓJA

A télikertben ma

Pongrácz Lajos Kolozsvárról

kittünö zenekara játszik.

Somossy-Mulató

Király-utca 71. szám.

A holnapi ünnepi megnyitó előadásra

tisztelettel meghívja összes barátait, ismerősit- és jóakaróit a Somossy család.

Folies Moderne

Kerepesi-ut 63. szám.

Szenzációs műsor! Uj! A régi Ghetto. Uj!

Eredeti bohózat. Írta: Müller Malvin.

Személyek:
Moritz Schmöhl, magánzó — Müller ur
Tardó, felsősz. — Müllerné assz.
Hámat Adó, színész. — Halmi k. a.
Sperling Izidor — Halmi ur
Zuckerhut Izid — Fletschmann ur
Fink Mizi, varróné — Werner k. a.
Stangi, házmester — Bauer ur
Lizi, szobalány — Piccardi k. a.

PINKASZ & COMP.

Bohózat. Írta: Taufstein Louis.

PLAGIUM.

Bohóság. Írta: Plagizator, zenéje lopott.

20 SZÁM.

cs. k. árverező-intézet

BÉCS, I. Dorotheergasse 17.

elfogad butort, partiúr, hagyatékot, lakásberendezéseket, gyűjteményeket, műtárgyakat, különlegességeket, valamint mindenféle tárgyat árverezésre. Bővebb értesítés és bejelentés hétköznapokon 8-12-ig.

Drechsler nagyvendéglője.

Nagybecsült vendégeim felszólítása folytán elhatároztam magamat, hogy

összes helyiségeimben mint világos sört kizárólag a világhírű

„pilseni ősforrást“

a polgári sörfőzde Pilsenben alap. 1842-ben elismert kitünő minőségű gyártmányát fogom kiszolgáltatni.

A „pilseni ősforrás“

a legmondosabban kezelve, mindig friss és kifogástalan minőségben lesz kapható.

Az utcai kimérés a legolesóbban számítva.

Nagy választéku villásreggeli.

Társaságoknak nagyobb és kisebb termek. Pince és földszinten ujonnan berendezett fényes éttermek. Kiváló tisztelettel

Drechsler Béla,
VI., Andrássy-ut 25. szám.

Villany és légszesz csillárok, légszesz-kályhák, légszesz-főzők legnagyobb választék, legolcsóbb árak

Pollak Ferenc
Budapest, Teréz-kört 3. sz. (Kommisar-otás sarok).
Telefon 13-26. ■ Telefon 13-26. ■

SZÉNÁSY, HOFFMANN ÉS TÁRSA

SELYEMÁRUHÁZA

BUDAPEST, IV., BÉCSI-UTCA 4.

A karácsonyi és ujévi occasio

november 15-én kezdődik s decembar 31-ig tart. Többek között a következő cikkek kerülnek eladásra:

Liberty mervilleux, tiszta selyem, több mint 300 színárnyalatban, méterje 75 kr. Mosó-bársonyok, méterje 65 kr. és följebb. Lyoni foulard japon és kinal selyem, méterje 50 kr. és följebb.

Mosóselyem, valódi mosható, 80 cm. széles, méterje 95 kr. és följebb.

Taffetas, csikos és kockás, garant. tiszta selyem, méterje 98 kr.

Fekete mintázott selyem, garant. tiszta selyem, méterje 85 kr. és följebb stb. stb.

Az occasioárak minden végen számokban láthatók.

Csakis szabott árak.

Tulfizetés ki van zárva.

Mintákat vidékre készséggel bérmentve küldünk, melyeknek a megtörtént választás után való mulhatlan visszaküldését igen kérjük.

SZÉNÁSY, HOFFMANN ÉS TÁRSA

SELYEMÁRUHÁZA

BUDAPEST, IV., BÉCSI-UTCA 4.

BUTOR

jó, szolid kivitelben, előnyös részletfizetésre.

Náthán Ignác

kárpitos- ésasztalos-butor egyedüli főraktára VII. ker.

Erzsébet-körút 23.

Árjegyzéket vidékre ingyen és bérmentve

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17.

A szezon legnagyobb sikere!

Diana a pompa és szépség csodája.

Titcomb fenomenális tánc- és énekművésznő

és 12 nagy attrakció, valamint a

Tarka Színpad új programmal.

A szezon legnagyobb sikere!

Az előadás 6 órakor kezdődik.

Kedves meglepetés.

Kedves meglepetés az, ha olyasvalami, amit rendszeren drágábban szokunk megvásárolni, hirtelen egy előzékeny cég versenyképessége folytán olcsóbban megkapunk. Ilyen kedves meglepetésben részesíti a Hecht Bankház fiókja

vervőt, ha oda betérnek, mert ott egy államsorsjegyet a szokásos 4 korona ár helyett 3 kor 50 fillért kapják a bankház fiókjának vevői és a meglepetés kétszeres lesz, ha a bankház tüneményes sorsjegyre folytatót és így ilyen államsorsjeggyel 300.000 korona nyereményt nyerünk. Huzás december 12-én. Kapható Hecht Bankház fiókjánál, Budapest, Erzsébet-körút 32.

„Reuma-szesz“

orvosi tanfolyákok által kit. ell. kúszar. Bámulatos gyors és biztos hatás. a test bármilyen fájdalmai, u. m. reuma, csusz, ischias, kőszvény, szagartás, szurás, nyílalás stb. ellen. Fog- és fejfájást 5 perc alatt megszüntet. 1 üveg ár. 1 korona, erősebb üveg ára 2 korona 40 fillér. Kapható a főváros és vidék összes gyógyszerésznél, utymintán a Készítő

Widder Gyula gyógyszerésznél
S.-A.-Ujhely.
Főraktár: Török József gyógyszer. urnál Budapest, Király-utca 12. sz. es. dr. Egger-féle gyógyszer-tár a „Nador“-hoz.

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínbáz	Magyar színház
d. u. Vasárnap este	—	A vörös talár Csanogor és Tünde	Uzenet a Marsból Leontine	Nebántsvirág Flórika szerelme	A Gésák A svihákok

